

PO VOLITVAH

"Vsak berač svojo malho hvali." Tako se glasi naš pregovor, ki seveda velja tudi zunaj slovenskega miselnega prostora. Za Italijo je bilo dolgo značilno, da so politične sile po volitvah komentirale izide tako, da bi moral bralec verjeti, da so v bistvu vsi zmagali. Tega smo se v marsičem nalezli tudi mi. Po nedeljskih evropskih in delnih upravnih volitvah pa beremo o odstopih, preverjanjih in predčasnih kongresih v Rimu. Volitve so prinesle marsikakšen pretres.

Tu ni mogoče razmišljati o vseevropskem zaskrbljivem pojavu pretežno slabe volilne udeležbe, a tudi o zanimivem zadržanju volivcev, ki najprej spravijo levico na oblast v večini držav članic Evropske zveze, potem pa ji po dvajsetih letih odvzamejo relativno večino v evropskem parlamentu.

Če se ustavimo pri izidih znotraj naše narodnostne skupnosti, je treba vsekakor zabeležiti izvolitev senatorja Mitje Volčiča v evropski parlament na listi Levih demokratov. To je prvi politik iz naše manjšine v parlamentu Petnajsterice. Zelo krepko se je uveljavil v slovenskem in širokem italijanskem okolju.

Prav lepo se je uveljavil tudi kandidat Slovenske skupnosti na listi Južnotirolske ljudske stranke prof. Jože Pirjevec. Nosilec liste, dosedanji evropski poslanec in zanesljiv prijatelj SSK Michl Ebner pa je bil plebiscitarno izvoljen. V tem smislu je bilo torej strankino sodelovanje na evropskih volitvah po preteklih zgolj simboličnih nastopih letos uspešno.

Oba dela manjšine, tisti, ki meni, da je koristno vključevanje v italijanske stranke, in tisti, ki zagovarja samostojno nastopanje, imata torej v Strasbourgu svojega referenta in pričakujemo, da bo to prineslo svoje sadove celotni skupnosti.

Kar zadeva upravne volitve med Slovenci, pa - razen nekaterih presenečenj v videmski pokrajini, ki pa v času pisanja tega članka še niso podrobno znana - niso prinesle bistvenih novosti. V vseh šestih občinah na Tržaškem in Goriškem, kjer so bile volitve, so ljudje potrdili dosedanje večine in tudi dosedanje župane, če izvzamemo Zgonik, kjer je prišlo do dogovorjenega nasledstva.

Ljudje so prodorno nagradili skupni nastop širokega kroga strank leve sredine v Dolini. V vseh ostalih občinah je SSK nastopala s svojim simbolom. V Števerjanu je potrdila svojo upravo in še dodatno okrepila svojo moč. Povsod drugod je ostala v opoziciji, ohranila število izvoljenih, v Zgoniku napredovala, drugod pa nazadovala.

Ponekod je čutili razočaranje, vendar je treba trezno preučiti številke. Koristno je pogledati nekoliko nazaj, česar v časopisih skorajda ni več, ker se je politična slika zadnja leta preveč spreminjala. V poštev prihajajo ne le prejšnje občinske volitve, temveč tudi zadnji deželni izidi SSK oz. preference kandidatov SSK na lanskih deželnih volitvah.

Pri občinskih volitvah ima človek vtis, da so pravi glasovi SSK le tisti, ki jih je stranka tradicionalno prejela na deželnih volitvah. Na občinskih volitvah so se jim pridružili še drugi, če sta tekmovali le dve listi, a so tudi odmanjkali, ko se je pojavila tretja lista ali pa če je politični veter vsesplošno zapihal v drugo smer.

Zadnji zanesljivi deželni podatki glede SSK so iz leta 1993, ko je na deželnih volitvah nastopala s svojim znakom, pa čeprav "brez upa zmage". Takrat je zbrala 9.633 glasov. Na lanskih deželnih volitvah sta kandidata SSK na listi Ljudske sredine za reforme skupno zbrala 3.729 preferenc. Cilj izvolitve je takrat stranka zgrešila za 74 glasov. S temi številkami lahko primerjamo preference za prof. Jožeta Pirjevca.

STRAN 2

IVO JEVIKAR

PREDSEDNIKI VLAD V MARIBORU

OB TRILATERALI

ANDREJ BRATUŽ

Te dni je v Mariboru potekalo srečanje predsednikov vlad Trilaterale, to je Italije, Slovenije in Madžarske. Sestanek je bil politično na najvišji ravni, saj so na njem sodelovali predsedniki vlad omenjenih držav - Massimo D'Alema, Janez Drnovšek in Viktor Orban, ki so na tem srečanju v glavnem mestu slovenske Štajerske želeli potrditi pomen dosedanjega medsebojnega sodelovanja in dela, obenem pa tudi začrtati nove smeri na poti vedno tesnejših meddržavnih odnosov.

Rim, Ljubljana in Budimpešta so se namreč pred časom povezali v trdnjšo zavezniško povezavo. Pri tem gre že po izbiri članstva za zanimivo pobudo. Italija je članica Evropske unije in Atlantske zveze, Madžarska je letos bila sprejeta v NATO, Slovenija pa še čaka na vstop v obe glavni sodobni mednarodni vojaški oz. politični ustanovi. Vsekakor gre pri tem

za novo in netradicionalno zavezništvo držav, ki so v preteklosti imele drugačne izkušnje in različni zgodovinski okvir. Rim je že od vsega začetka spadal med glavne partnerje zahodnega zavezništva, tako v evropski gradnji (De Gasperi) kot v vojaškem pristopu v zahodni obrambni pakt.

Slovenija je kot del povojne Jugoslavije seveda igrala svojo vlogo le v skupnem federalnem okviru pod vodstvom Beograda. Sicer je res, da je republika Slovenija že pred osamosvojitvijo razvila plodne odnose tudi z zahodom v okviru raznih zvez (ne nazadnje v skupini Alpe-Jadran).

Budimpešta pa je bila do padca berlinskega zidu oz. propada sovjetskega bloka del Varšavskega pakta in kot taka - ironija usode - doživela tudi znani napad istega pakta v letu 1956 z zatrtjem svobodoljubne vstaje.

ZAKAJ TROJNO SODELOVANJE?

Trojni pakti so bili v nedavni evropski in svetovni zgodovini zelo znani. Med dru-

go svetovno vojno npr. trojna zveza med Hitlerjevo Nemčijo, Mussolinijevo Italijo in Japonsko. Še prej pa so že v prvi svetovni vojni take pakte poznale razne velesile. V petdesetih letih je bil zelo znan Balkanski pakt s tremi državami - Jugoslavija, Grčija in Turčija. Prva, Titova Jugoslavija, je bila uradno nevtralna država, obe drugi pa že članici NATO pakta. To je bil takrat nekak obrambni odgovor pravkar od Stalina izobčenega Beograda v zavezništvo z dvema zahodnima partnerjema. To je sicer polpretekla zgodovina.

Danes pa lahko ugotavljamo, da je tristransko sodelovanje med Italijo, Slovenijo in Madžarsko že dalo svoje prve sadove. Zlasti na obrambnem področju so že za nami nekatere zanimive vojaške pobude, med zadnjimi lanska skupna vaja treh vojsk na področju Furlanije. Zadnje čase pa je morda vse skupaj nekoliko zamrznila balkanska kriza oz. vojna na Kosovu.

STRAN 2

NA KOSOVU NEVARNEJŠE KOT V BOSNI

PRAVOSLAVNA CERKEV PROTI MILOŠEVIĆU

DRAGO LEGIŠA

"Na Kosovu je položaj mnogo nevarnejši kot v Bosni. Tu so boji utrudili posamezne narodne skupnosti, medtem ko imaš na Kosovu Srbe, ki se nimajo za premaganje, in Albance, ki si želijo maščevanja." Tako je napisal eden izmed zahodnih dopisnikov, ki pobliže spremljajo razvoj dogodkov na Kosovu.

Medtem ko pišemo, si mirovne sile Atlantske zveze še prizadevajo, da bi vzpostavili

le nadzorstvo nad celotnim ozemljem, kar je prvi pogoj za uspešno opravljanje nalog, ki so načelno, vendar zelo jasno določene v posebni resoluciji Varnostnega sveta Združenih narodov. Še preden je prva enota zveze NATO stopila na kosovska tla, pa se je zgodilo nekaj popolnoma nepričakovanega in nepredvidenega. Razširila se je novica, da je ruska padalska enota (skupno kakih 200 mož) z nekaj oklopniki prispela iz Bosne v kosovsko prestolnico

Prištino. Srbsko prebivalstvo je ruske vojake sprejelo z nepopisnim navdušenjem in v njih videlo predvsem varuhe za svoje življenje.

V Washingtonu in ostalih zahodnih prestolnicah je politična oblast po prvih trenutkih presenečenja in upravičene zaskrbljenosti ohranila mirno kri in se takoj zedinila, da bliskovita ruska akcija ne more ogroziti izvajanja že omenjene resolucije Varnostnega sveta.

STRAN 6

KOROŠKI SLOVENC

MED DVEMA MLINSKIMA KAMNOMA

Zakaj je prišlo do odstopa celotnega predsedstva NSKS s predsednikom Nantijem Olipom na čelu pred iztekom mandatne dobe?

Slovenska narodna skupnost na Koroškem že deset let intenzivno razpravlja o skupnem, pluralnem in neposredno izvoljenem manjšinskem predstavništvu. Med glavnimi pobudniki skupnega zastopstva je bil bivši predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) dr. Matevž Grilc. Zavedajoč se dejstva, da je do razdvojenosti manjšine prišlo zaradi zmage komunistične revolucije v Sloveniji leta 1945, je upal, da bo z uvedbo parlamentarne demokracije v samostojni slovenski državi mogoče uvesti demokratična pravila igre tudi v slovenski narodni skupnosti na Koroškem. Resno si je prizadeval, da bi za skupno manjšinsko predstavništvo pridobil tako drugo osrednjo politično organizacijo koroških Slovencev - Zvezo slovenskih organizacij (ZSO) kakor Slovenijo. Ta njegova prizadevanja so zelo prepričljivo podprli tudi vsa slovenska društva, organizacije in ustanove. Nad 1.200 odbornikov in funkcionarjev se je na posebnem temeljnem glasovanju z več kot dvotretjinsko večino izreklo za neposredno izvoljeno skupno zastopstvo. Kljub temu je ZSO pod vodstvom dr. Marjana Sturma vztrajala pri organizacijski razdvojenosti. Pot iz medsebojne blokade je NSKS videl v tem, da je pred štirimi leti sam izvedel neposredne volitve. Vsi koroški Slovenci, ne glede na strankarsko-politično in svetovnonazorsko opredelitev, so imeli možnost, da na tajnih volitvah volijo predsednika NSKS in 60-članski Zbor narodnih predstavnikov (ZNP).

JANKO KULMESCH

Naše bralce in ljudi dobre volje pozivamo, naj po svojih močeh pomagajo trpečim in preganjanim s Kosova.

POMAGAJMO TRPEČIM IN PREGANJANIM!

Darove v denarju sprejema tudi naša uprava, ki bo poskrbela, da bodo prispevke nemudoma prejele pristojne ustanove in dobrotelne organizacije.

NOVI GLAS

02 Vida Valenčič
PIŠČANEC IN ŠIBKA EVROPA

03 Danijel Devetak / intervju
ALEKSANDRA CEFERIN

04 Jurij Paljk
RADUJ SE, POLJSKA!

06 Majda Artač Sturman
OB ZAKLJUČKU ŠOLSKEGA LETA

06 Peter Szabo
ZAKONI POLITIKE

07 Harjet Dornik
SV. VALENTIN NA SABOTINU

09 Nada Martelanc
LEP, "OSOLJEN" IZLET

10 Iva Koršič
SREDNJEŠOLCI SO SE IZKAZALI

12 Erika Jazbar
O VOLITVAH V VIDEMSKI POKRAJINI

14 Rok Oppelt
AFERA NA GIRU

S 1. STRANI

PO
VOLITVAH

Sen. Mitja Volčič

Vse to pa pomeni, kot je zapisano na začetku članka, da smo zmagali vsi. Za zagovornike samostojnega političnega nastopa izidi v glavnem niso razveseljivi. Resno se pač postavlja vprašanje, kako da ne more priti do zasukaj kljub vsem novostim v svetu in kljub naravnost nujni zahtevi, da bi v času priprav na zaščitni zakon Slo-

venci jasneje pokazali, kaj mislimo. Zakaj ne znamo strniti svojih sil, nagraditi glasnikov narodne samobitnosti, politične samostojnosti in za-

Posl. Michl Ebner

htev po čim popolnejšem zaščitnem zakonu? Smo že usodno integrirani v vsedrжавne miselne "trende"? Kdo nas vanje potiska? Ali pa smo zadovoljni s sedanjim stanjem?

Za zmagovalce predstavljajo izidi veliko odgovornost. Tisti, ki niso prodrli, pa bodo delali naprej, če verjamejo, da gre za naše skupno dobro.

S 1. STRANI

OB
TRILATERALI

Kako pa prihaja do podobnih vojaško-političnih izbir? Ali jih zasnujejo državniki ali širše plasti javnosti raznih narodov in držav? Marsikdaj so še vidne stare rane v zgodovinski neresenih zadevah med narodi oz. državami (tudi med Italijo in Slovenijo). Zato je tu lahko zgovorna misel, ki jo je nekoč zapisal znani politolog Henry Kissinger, po kateri državnik, ki preveč prehitiva izkušnje svojega naroda, ne bo imel soglasja oz. konsenza v njegovi notranjosti, tudi če je njegova politika sicer pravilna.

Mislimo pa, da so danes te državniške poteze treh držav že toliko zrele, da se lahko tega lotijo in s tem ustvarijo pogoje za nadaljnje medsebojno in evropsko sodelovanje na tem strateško delikatnem podočju Alpe-Jadrana.

POTEK MARIBORSKEGA
SREČANJA

Mariborsko srečanje je potekalo v delovnem vzdušju. Trije vladni predsedniki so zasedali v posebni dvorani

mariborskega gledališča. Po glavnem zasedanju jih je na občini sprejel mariborski župan. Po seji so predsedniki med drugim sprejeli posebno *Mariborsko deklaracijo*, ki obravnava tudi vlogo in pravice narodnih manjšin.

Velik poudarek so nato trije državniki dali širšemu medsebojnemu političnemu in vojaškemu sodelovanju. Pozornost pa so posvetili tudi prometnim zvezam na svojem podočju. Prav posebno pa so podčrtali pomen znane načrta za cestno povezavo Barcelona - Kijev, ki naj bi šla preko Trsta, Ljubljane in Budimpešte.

Po skupnem zasedanju sta se ločeno srečala tudi predsednika D'Alema in Drnovšek in izgleda, da je tekla beseda tudi o zaščiti slovenske manjšine v Italiji.

Mariborsko srečanje bo gotovo prineslo nov zagon v meddržavno sodelovanje Italije, Slovenije in Madžarske. To je še posebno važno danes, ko si prav vladi v Ljubljani in Budimpešti odločno prizadevata za skorajšnji vstop v Evropsko unijo.

PISMO SSK
ITALIJSKIM
PARLAMENTARCEMZA NAŠO
ZAŠČITO

Deželni tajnik Slovenske skupnosti Andrej Berdon je pred kratkim poslal vsem italijanskim parlamentarcem pismo v zvezi z zaščito slovenske manjšine v Italiji in z deklaracijo, ki jo je pred časom soglasno izglasoval državni zbor republike Slovenije o zaščiti slovenske manjšine.

V pismu je najprej rečeno, da slovenska manjšina že leta čaka na zaščitni zakon, ki bi uredil jezikovne pravice, do katerih ima pravico na podlagi mednarodnih dogovorov in v luči povečane občutljivosti Evrope za vprašanje jezikovnih manjšin. Pismo tudi opozarja poslance na dejstvo, da ta zaščitni zakon še ni bil izglasovan in da je postopek njegovega sprejetja v poslanski zbornici ustavljen. V nadaljevanju pa je predstavljena vsebina deklaracije slovenskega parlamenta o podpori in uveljavljanju zaščite slovenske manjšine v Italiji.

Na tiskovni konferenci, ki je bila v četrtek, 10. junija, na strankinem sedežu v Trstu, je tajnik SSK Berdon med drugim dejal, da pri deklaraciji državnega zbora gre za mejnik v slovenski politiki in za temeljni dogodek tudi v odnosih med Italijo in Slovenijo. Gre namreč za akt, ki bo prišel v poštev tudi v prihodnjih letih, ker določa neka temeljna stališča. Berdon je dalje spomnil, da je do izglasovanja te deklaracije prišlo ravno na pobudo SSK, in podčrtal širok politični dogovor med strankami v slovenskem parlamentu v tem smislu, tako da je bila deklaracija soglasno sprejeta. Dalje je tajnik SSK poudaril potrebo po dejanski in vidni zaščiti slovenske manjšine, sicer bo le-ta izginila. Pri tem je izrazil mnenje, da, če bi prišlo do take zaščite že v preteklosti, danes ne bi npr. zapirali slovenske osnovne šole v Rojanu, kot se je to zgodilo prejšnji teden.

IŽ

KDO SKRBI ZA NAŠE ZDRAVJE IN VARNOST?

PIŠČANEC IN ŠIBKA
EVROPA

VIDA VALENCIČ

Da živimo v norem svetu, se zavemo pravzaprav šele, ko bruhne na dan nekaj, kar nas pošteno stresa. In ker je zdravje naše največje bogastvo, imajo novice o njegovi ogroženosti še toliko večjo težo. V zadnjih letih smo se morali sprijazniti s pojavom nevarnih zastrupitev ogromnih količin hrane, ki so v nekaj dneh vznemirile vso Evropo. Nismo si še opomogli od (upravičene) histerije za obolelimi britanskimi kravami, ko se rdeča luč tokrat prižge na celini, in to celo v samem osrčju evropske birokracije, v Belgiji. Tarča tokratnega alarmnega stanja so živalski proizvodi, ki naj bi bili okuženi s smrtonosnim dioksinom. Če si, pa čeprav le za trenutek, nadejamo, da je to pač v oddaljeni Belgiji, smo se kajpak krepko uštel. V današnji "globalizirani" ekonomiji je veliko bolj možno, da se za italijanske jogurte kupuje mleko v Franciji, Belgiji ali Nemčiji kot pa v italijanskih deželah. Če potem še pomislimo, da so v številnih primerih italijanska podjetja del širokih vseevropskih multinacionalk, potem je zaskrbljenost že upravičena.

Pred nekaj meseci je eklatantno prišla na dan okorna uprava Evropske komisije. Piščančje meso z dioksinom pa predstavlja jasen primer popolnega pomanjkanja vseev-

ropske koordinacije na podočju zdravstvene kontrole. Ne samo, da je belgijsko ministrstvo za kmetijstvo vedelo o prisotnosti okuženih živali že konec aprila in ni obvestilo vlade, marveč se skandalozno stanje še nadaljuje z nadvse dilematskim današnjim odločanjem belgijskih oblast. Sicer prijateljska Nizozemska si je prav gotovo zapomnila neljubi dogodek pred nekaj dnevi: belgijska vlada je bliskovito sporočila nizozemski, da je krajevno podjetje Campina-Melkunie odkupilo od svojih belgijskih partnerjev okuženo hrano. Nizozemci pa ne bi bili znani po svojem racionalnem upravljanju, če bi takoj ne obvestili vseh nizozemskih marketov. Le da je naslednje jutro prišel faks iz Belgije, da je bila novica napačna in da hrana sploh ni okužena...

Vse to oklevanje, pomanjkanje jasnega seznama okužene hrane oz. njenih proizvajalcev je ministrskega predsednika Jeana Luca Dehaena stalo stoličko na nedeljskih volitvah, kot so napovedale vse belgijske vinjete: "Piščanec z dioksinom bo zahteval Dehaenovo kožo."

Nejasnosti in kaotičnega upravljanja je veliko po vsej Evropi. Na eni strani obstajajo pretirane higienske norme, ki ne upoštevajo različnosti krajevnih proizvodov in oškodujejo tako kvalitetne pro-

izvode, kot sta parmski pršut in parmezani, na drugi pa se zdravstvena kontrola živali in živalskega mesa korenito razlikuje od države do države. Ponekod (npr. v Italiji) skrbi za to kontrolo ministrstvo za zdravstvo, ki ima interes, da izvede natančne preiskave. V številnih drugih državah pa je to domena ministrstva za kmetijstvo, kar pa je že samo po sebi protislovno. Ministrstvo za zdravje bo gledalo le na varnost, ministrstvo za kmetijstvo pa bolj na proizvodnjo.

Evropa potrebuje neki osrednji nadzorovalni organ ali, kot je predlagala ministrica Rosy Bindi, nekakšno agencijo za epidemiološko kontrolo, ki bi izvajala enake preizkuse v vsej Evropi po zgledu podobnega organa v ZDA (kjer so kontrole zelo stroge in je lahko podjetje zaradi majhnega prekrška ob vse). Čas teče in potreba postaja vedno bolj občutena, tudi zaradi bližajočega se vstopa novih članic iz Vzhodne in Južne Evrope.

V ponedeljek so se sestali evropski kmetijski ministri, da bi začrtali vsaj osnovne tirnice za enega najtežjih sektorjev, ki ga duši močna konkurenca. Tokrat pozorno gledamo etikete na piščančjem mesu, mleku, živalskih proizvodih. Kaj pa jutri?

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

ZA MIR NA BALKANU
IN PO VSEM SVETU

Gotovo je vsakega od nas razveselila napoved miru na Balkanu. To pomeni konec vojne, ki ruši in razdira. V kolikor traja dolgo, razjeda vse globlje in globlje. Spodmika mir, kjer more. Res, vojna želi vse spremeniti vase. Toda tudi mir želi vse spremeniti v svojo podobo in v tem je veliko upanje, pri katerem moramo z vsemi svojimi močmi prav vsi sodelovati. Kajti ogromno je pasti, ki skušajo zvesti človeka in narode v sovražnost. Politične, narodnostne, verske, rasne razlike, revščina so nevarnost miru. Toda pozornejši pogled nam pojasni, da razlike same po sebi še niso sovraštvo. V Bosni in Hercegovini so v miru in prijateljstvu cela desetletja živeli različni narodi, različne vere in čez noč jih je sovraštvo potisnilo v krvave obračune. Tudi v primeru vojne na ozemlju ZR Jugoslavije smo lahko opazovali nastop sovraštva. Zaradi sosedstva dveh narodov, stičišča dveh ver? Ne, ampak zaradi sovraštva samega. Sovraštvo namreč različnosti izkoristi in jih uporabi, različnosti same po sebi še niso sovraštvo, sicer bi morali odpraviti vse narode, vse vere in vse rase, da bi si zagotovili mir.

Neizmerna je premetenost sovraštva. V primeru vojne na Balkanu lahko proučujemo njegovo delovanje. Hrani se v starih zamerah, v neprebolelih porazih, za katere je potem kriv nekdo drug. Pred več kot šestimi stoletji so Srbi utrpeli pekoč poraz na Kosovu. Je mogoče, da je slepa zamera tlela toliko časa? Zdi se, da ja. Drugo leglo sovraštva so oze-

meljske zahteve, "sveta" želja po lastnini. Navadno je v tej želji vedno nekdo na poti, zato ga je treba premagati ali pregnati, da bi nekdo prišel do določene "svete" lastnine. Izkušnja uči, da je v tej točki sovraštvo še posebej uspešno tudi v odnosih med posamezniki. Sovraštvo se ne nazadnje hrani od tiste pravičnosti, v imenu katere meni ali določenemu narodu pripada to in ono, med drugim ugled, veljava, spoštovanje. Tovrstna pravičnost in zahteva po njej je že rodila ogromno zla in povzročila velikansko trpljenje. Neizmerna je premetenost sovraštva, toda še večja je moč ljubezni, ki ji je cilj mir. Le ljubezen zares prepozna sovraštvo za vsemi njegovimi maskami in zvijačami. Ljubezen, ki želi obsijati vse narode, vse vere, vse rase, vsa politična in osebna prepričanja in ki zmore iz nešteti različnosti vzpostaviti harmonijo in sožitje, v katerem lahko srečno živimo prav vsi na tem svetu. Ljubezen tudi dobrohotno opozarja, da je mir nujno ves čas graditi, graditi zares in iz srca, ne le z besedami, ki so lahko lepe, vendar niso vedno iskrene.

Ne nazadnje se je bolj kot kdajkoli pokazalo, da je mir kjer koli vse bolj odvisen prav od vseh. Izvedenci so prepričani, da lahko na primer daljna Kitajska spet zamaja Balkan, če le to hoče. Res, mir je vse bolj zasluha vseh. Toda istočasno mir kjer koli utrjuje mir na katerem koli koščku tega vse manjšega, zato pa notranje vse bolj prepletenege sveta.

NOVI
GLASUREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 533177

FAX 0481 536978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 365473

FAX 040 775419

E-MAIL nglasts@tin.it

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMIAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 110.000 LJR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LJR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

FC

INTERVJU / ALEKSANDRA CEFERIN

ZAKLADNICA AVSTRALSKIH SLOVENCEV NA INTERNETU

DANIJEL DEVETAK

Ali nam lahko na začetku spregovorite o svojih koreninah?

Moje korenine so definitivno v Sloveniji, in sicer na Krasu. Ko sem bila mlajša, se tega nisem dobro zavedala; mislila sem, da so v Kamniku, kjer sem preživela prvih sedem let svojega življenja. Mama je iz Dolenje vasi pri Senožčah, kjer sem preživljala v svoji mladosti vsako leto po dva meseca in pol. Na ta kraj me vežejo dragoceni spomini. Ko sem se po toliko letih vrnila, sem spoznala, kako so pomembni prvi spomini, prva doživetja. Oče pa je iz Zagorja pri Pivki; očetov rojstni kraj sem doživljala bolj posredno, iz njegovega pripovedovanja, zlasti ko mi je govoril o Snežniku. Odkrivam, da sem Kraševka. Rada imam kraško kamenje in ljudi; tu se res počutim doma. Imam res različne sorodnike, ki so me lepo sprejeli. Še vedno je tu moj dom. Spet se čutim na domačih tleh.

Zaradi političnih okoliščin smo leta 1941 z družino zapustili Slovenijo, čeprav je bil oče izredno navezan na svojo zemljo. Nato sem študirala v Trstu. Še vedno so tam profesorji, ki so me učili; naj omenim samo prof. Lauro Abram in prof. Vinka Beličiča. Pred kratkim sem se tudi srečala s sošolkami, s katerimi smo si pet let delile šolske klopi.

Potem pa ste odleteli na drugo poloblo...

Res, kmalu smo se izselili v Avstralijo; zame se je začelo novo življenje. Najprej sem študirala, vedno sem dosti brala. Sprememba jezika mi ni delala velikih težav. V okoliščine emigrantstva so se težje vključili starši. Leta 1956 sem se poročila z novodošlim Dragom Ceferinom in načrte o univerzi začasno odložila; rodili sta se nama dve hčerki. Ko sta malo odrasli, sem si rekla: "Zdaj pa moram kaj narediti." In šla sem študirat. Izbrala sem si sociologijo, antropologijo, klasično zgodovino in nemščino. Težko je bilo se navaditi na avstralski sistem. V enem letu pa sem že bila dobro integrirana. Težavno je bilo to, da je bilo vse pisмено. V resnici smo morali znati pisati eseje, nič ni bilo ustnega. Zelo me je zanimala nemška književnost s svojo filozofsko podlago; to mi je zelo ležalo. Po štirih letih sem opravila še magistriraj; specializirala sem se v študiju Goetheja, kar je bilo prvi nas neobičajno. Nato je nanese, da sem začela učiti na srednji šoli; poučevala sem nemščino in sociologijo. Tako se je začela moja učiteljska kariera, ki ni bila zelo lahka, saj je bila šola državna. Držati je bilo treba disciplino in s paglavčki je bilo kar precej bojevanja. Ko sem predavala na univerzi med magistriranjem, mi tega ni bilo treba. Po manjšem šoku sem pa le zdržala. Učiti sem začela leta 1976, ko so me vprašali, ali bi uvedla slovensko matura. To je bilo možno. Obrnila sem se do posebne komisije za slovanske jezike; ta mi je dovolila, da smo na viktorijski šoli za jezike uvedli slovenski jezik. Tako se je začela

Profesorica Aleksandra Ceferin živi že več desetletij v Avstraliji, kjer velja za steber slovenskih učiteljev. Srčno rada ima Slovenijo in matične ter vse izseljenske Slovence, ki jim z veliko vnemo posveča ogromno svojih energij in časa. V zadnjem letu vlaga vse svoje napore v projekt, ki bi omogočil, da bi se Slovenci z vseh koncev in krajev sveta lahko povezovali in združevali...

moja nova povezava s slovensko kulturo. Treba je bilo predložiti učni načrt in tekste, morali smo poiskati učitelje in nato tudi učence. Pri tem sta mi veliko pomagala mož in p. Bazilij, ki je vodil Baragov dom. Zbrali smo kar 140 imen. Po treh centrih šole sta bila po dva razreda. Beril smo dobili dosti, zlasti iz Trsta. Tedaj so učenci še kar dobro obvladali slovensko, tako da smo lahko precej delali. Glede slovnice smo najprej delali po Toporišču, a odkrili smo, da je boljši in bolj sistematičen Bajc. Pomagali smo si, kot smo mogli. Imeli smo precej delavnic in predavanj. Leta 1980 smo imeli prvo matura. Iskali smo najnovejšo knjigo, ljudje so radi prihajali. Po letu 1970 so izseljenci začeli spet zahajati v Slovenijo, kar je veliko pripomoglo k njihovu znanju in zavesti. Bili so tudi bolj motivirani za učenje slovenske.

Labko nam predstavite slovlto viktorijsko šolo za jezike?

To je posebna institucija, zdi se mi kar edinstvena na svetu. Odprli so jo leta 1934 za učenje japonsčine in holandsčine, ker poučevanja teh jezikov druge šole niso nudile. Hitro so se pridruževali drugi jeziki. Ko je bila uvedena slovensčina leta 1976, je bila to že 23. jezik. Odprli so več centrov, tako da jih je sedaj 32; večinoma v Melbourneu, a tudi v manjših podeželskih središčih. V zadnjih letih je vpisanih okrog 14.000 učencev, učiteljski zbor pa sestavlja kakih 700 docentov.

Pri razvoju te šole ste imeli pomembno vlogo tudi vi...

Bila sem upraviteljica treh centrov, enega v Melbourneu in dveh na podeželju. Pozneje sem bila tudi pomožna upraviteljica, odgovorna za curriculum, za strokovni razvoj učiteljev. Tam sem uvedla pomembno maturitetno reformo, ki je stekla najprej v slovensčini. Ta je bila potem vzor za druge jezike. Pri strategijah za poučevanje jezikov sem si tudi z naslednjimi reformami nabrala veliko izkušenj.

Še vedno poučujete?

Ne, konec leta 1996 sem... odstopila. Izraz za to bi bil upokojeitev, a sebe nimam za upokojenko. Mislim le, da sem sklenila ta del kariere, ker sem se hotela posvetiti projektom. Leta in leta sem delala sedem dni na teden, zaradi tega nisem mogla priti niti v Slovenijo. Poleg strokovnega dela sem namreč imela vedno opravka še s slovensčino. Odločila sem se, da se bom po odstopu končno lotila svojih stvari, da bom preusmerila svoje energije. Pri srcu mi je učenje jezika na daljavo, prek korespondence, kar je v Avstraliji zaradi ogromnih razdalj zelo razvita praksa. Naši razredi se krčijo, ogromno pa je povpraševanja od vseh koncev Avstralije.

Kdaj ste se torej prvič vrnil v Slovenijo?

To je bilo z mojim "odstopom" leta 1997, torej skoraj po petdesetih letih. Tu sem se ustavila kar tri mesece. Prišla sem na učiteljski seminar; vsega dosti smo spoznali in videli.

Kaj lahko poveste o slovenski skupnosti v Avstraliji?

Smo majhna skupina, smo pa silno živi. Govori se, da nas je kakih 25 tisoč, čeprav nismo nikdar mogli izvesti nikakršnega verodostojnega popisa. Nekateri so se namreč imeli za Jugoslovane, drugi za Avstrijce, tretji za Italijane itd. Dosti nas je tudi skritih, ne vključenih v skupnost. Lahko pa rečem, da smo kljub maloštevilnosti dosegli v javnosti kar nekaj stvari. Mislim na šolski predmet na visoki stopnji, na matura. Šole so na nižji stopnji tudi po klubih in verskih središčih. Zelo so razvita društva in verska središča. Melbourne jih ima največ. Zgodi se kar tako: nekaj ljudi se odloči, da hoče klub, kupijo si zemljišče in sezidajo svoje prostore, pa se združujejo. Imamo tudi radijske in televizijske oddaje.

Kako sprejemajo vse to mlajši rodovi?

Dokler niso preveliki, so zelo vključeni v to življenje, saj praznujemo Prešernov dan, miklavževanje, dan neodvisnosti, materinski dan, očetovski dan... Prirejajo igrice, recitacije, pojejo in plešejo.

Ste avstralski Slovenci enotni?

Smo Slovenci; kako naj bi bili enotni? (se posmeje). Kdaj pa kdaj se nekoliko skregamo. Eni so bolj beli, drugi bolj rdeči, tretji modri, morda tudi zeleni. Tudi v Avstraliji se dogaja vedno kaj zanimivega in novega kot tudi tukaj. Franciškani so začeli z mesečnikom *Misli*, na katerega so naročeni skoraj vsi. Pred petimi leti se je pojavil še *Glas Slovenije*, ki izhaja vsaka dva tedna. Izdajamo tudi druge liste in publikacije. Najbolj trdna ostajajo prav verska središča, kjer se shaja še največ naših ljudi in tudi mladih. Po nedeljski maši ponavadi prirejajo skupno kosilo, se povesejajo, pokramljajo, pač po slovensko. Veliko stvari še vedno temelji na prostovoljnem delu. Letos se je spet prebudila tudi šola v Baragovem domu. Vpisalo se je kar dvajset otrok. Pogosto se pojavljajo tudi pesniki, umetniki, pevske in druge skupine iz Slovenije. Kot povsod je tudi pri nas tako: nekateri so zelo aktivni, drugi pa se okoriščajo s tem, kar jih zanima.

Kaj niste tudi vi sodelovali pri *Mislih*?

V začetku leta 1998 so me pri Baragovem domu vprašali, ali bi za nekaj mesecev prevzela uredništvo

lista *Misli*, ki izhaja od leta 1952. Poskusila sem in tam ostala pet mesecev. Najlepše je bilo to, da sem imela nalogo pripravljati t.i. zgodovinske misli, in sicer prispevke o pomembnih obletnicah. Tako sem dejansko preštudirala zadnjih pet desetletij delovanja avstralskih Slovencev. Bilo je ogromno dela in hkrati zadoščenja. Med tem časom se je pri nas pojavil Bojan Ažman s svojim zanimanjem za publicistiko, šolsko-vzgojne projekte in svetovni splet internet. Prepričal me je, da je ta mreža lahko boljša od šole na razdaljo. In rekla sem: "No, pa poskusimo!" V Avstraliji ima že vsak otrok svoj naslov za elektronsko pošto, v zasebnih šolah imajo svoje računalnike že vsaj pet let.

Preidimo k vašemu velikemu prizadevanju, k projektu "thezaurus".

Pobudo je dalo ministrstvo za šolstvo v Victorii. Oni so ga začetno podprli z zamisljo, da bi vsako jezikovno združenje pripravilo spletno stran, ki bi nekako služilo kot povezava med učenci in učitelji ter jih tudi navajala na internet, kajti Avstralija kot dežela vedno novih možnosti želi biti napredna, tehnološko razvita, posebno zaradi velikih razdalj med večjimi mesti. Računalnik je bil že od vsega začetka pomemben del vzgojnega sistema. Ministrstvo nam je dalo nekaj denarja, da sprostimo projekt. Ker imamo razmeroma majhno število učencev na oddaljenih področjih podeželja, sem takoj pomislila, da moramo poseči globalno, ne samo za avstralske Slovence, ampak za vse naše izseljence, zlasti v angleško-govorečem svetu.

Zakaj ste si za svoj projekt na internetu izbrali ime "thezaurus"?

Beseda pomeni zakladnica. Iskali smo ime, ki bi vzbudilo pozornost in radovednost ljudi ter jih privabilo, da pogledajo, za kaj gre. Bojan Ažman je vedel, kako ljudje išče-

jo po mreži in je predlagal to zanimivo ime. To je možnost, da tudi ljudje, ki nas ne poznajo, sploh pogledajo, za kaj gre. "S" smo spremenili v "z", da je tako ime bolj slovensko. Kot velik izvedenec je Bojan pomagal postaviti strukturo. Trenutno imamo nekaj bolj kompleksnega kot druge jezikovne skupnosti, razen japonske, ki jo matična vlada močno podpira. Naša stran (www.thezaurus.com) je "on-line" od Božiča. Naša struktura zaobjema tečaj slovensčine za srednješolce oz. mlade odrasle in pregledno predstavitev slovenske kulture s številnimi informacijami. Na tečaju še delamo, tako da bo prvih nekaj lekcij kmalu postavljenih. Vsak uporabnik interneta se lahko oglasi na naši strani in se prek nje tudi hitro in pregledno poveže s tistimi v Sloveniji prek slovenskega iskalnika *Mat Kurja*. Tako lahko vsakdo najde veliko podatkov, ni pa na razpolago kulturnega gradiva, kot bi si ga mi želeli za naše učence. V naši strukturi je tudi poglavje *Sloveniana*, ki predstavlja Slovenijo kot edinstveno deželo v srcu Evrope. V lepo ilustriranih člankih predstavljamo knežji prestol, Valvasorjevo *Slavo vojvodine Kranjske*, kozolce, pirhe, panjske končnice, pastirsko uro itd. Imamo pa tudi diskusijske forume, ki se jih lahko prek mreže udeleži vsakdo, na vsakem koncu sveta. V okviru teh smo posvetili kotichek tudi receptom, ki si jih prek naše spletne strani ljudje radi ogledujejo oz. jih sami vpisujejo. Pripravljamo pa tudi kotichek za konjičke in za doživljanje Slovenije. Imamo tudi strokovne teme za odrasle, in sicer o slovenski identiteti, etnografiji, vnetki teoriji in eminentnih Slovenceh. Naj se kar sprožijo debate! Rada bi posvetila več prostora tudi prevodom slovenskih del v angleščino. Opazila sem, da je npr. v ZDA kar poznana Šalamunova poezija. Zdi se mi tudi lepo, da spregovorimo o dosežkih eminentnih Slovencev; vsak dan lahko odkrijemo kaj novega in smo na to ponosni.

Je lahko vzpostaviti tako strukturo?

Sploh ne. Pri načrtu imamo tudi omejitve, predvsem glede pristopa k virom v Sloveniji in sodelovanja strokovnjakov v matici. V Avstraliji ne moremo namreč vsega narediti. Pričakujemo si, da nas bo Slovenija podprla, saj lahko naredi veliko. Imamo seveda tudi tehnične omejitve. Če hočemo npr. imeti na spletni strani tudi glas, to stane ogromno več. Za tečaj slovenske bi namreč potrebovali tudi to funkcijo. Tudi slovensko glasbo bi lahko boljše predstavili, ko bi imeli več denarja in podpor.

Pomembno je torej, da spregovorimo o številnih vidikih Slovenije: o literaturi, umetnosti, glasbi, turizmu itd. Glede umetnosti smo mislili, da ne smejo prihajati informacije iz ene same instance, ampak da mora iti za kompilacije raznih perspektiv, da lahko dobi uporabnik kar se da polno sliko. Naša struktura naj bi torej omogočila pogled v pestri svet slovenskega življenja; posamezni projekti pa bi morali priti od Slovenije same. Ker gledamo na Slovenijo od zunaj, vemo, kaj je pomembno. Vemo, kaj je danes važno za izseljence tretjega rodu in njihove prijatelje. Seveda ne moremo tekmovali z velikimi državami, lahko pa nazorno povemo in pokažemo, koliko bogastva ima naša deželica v svoji raznolikosti.

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
 OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
 V LITURGIČNEM LETU A

 ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
 NEDELJO ZA NEDELJO

ZVONE ŠTRUBELJ

12. NAVADNA NEDELJA

Že slišim šušljanje mnogih - groza vsepovsod - : "Naznanite ga! Naznanimo ga!" Vsi moji zaupni prijatelji prežeh, da se spotaknem (...). A Gospod je z menoj kakor strahovit junak. Zato se bodo moji preganjanci opotekli in ne bomo zmagali (...). Gospod nad vojskami, ki preizkušaš pravičnega, ki vidiš obisti in srce, naj vidim tvoje maščevanje nad njimi, saj sem tebi zaupal svojo pravdo. Pojte Gospodu, slavite Gospoda, ker rešuje življenje ubogega iz rok hudodelcev. (Jeremija 20, 10-13)

"Ne bojte se jih torej! (...) Ne bojte se tistih, ki umorijo telo, duše pa ne morejo umoriti. Bojte se rajši tistega, ki more dušo in telo pogubiti v pekleni dolini! Ali ne prodajajo dveh vrabcev za en novčič? In vendar nobeden od njiju ne pade na zemljo brez vašega Očeta. Vam pa so celo vsi lasje na glavi prešteti. Ne bojte se torej! Vi ste vredni več kakor veliko vrabcev". (Matej 10, 26-31)

BOG NIKOLI NE POZABI IN ZANEMARI
SVOJIH LJUBLJENIH OTROK

Ne bojte se torej, ne: ne bojte se! To je spodbudna beseda iz Jezusovih ust. Razloga, da se kristjanu ni potrebno ničesar bati, sta vsaj dva. Prvi je nežna in ljubeča navzočnost Boga Očeta, drugi pa je Kristusova veličnina nad silami zla in smrti. Na podlagi božje besede 12. navadne nedelje bomo razmišljali o popolnem zaupanju v Boga Očeta.

Starozavezni prerok Jeremija je v desetih poglavjih svoje preroške knjige (od 10. do 20. poglavja) dramatično prikazal svoj notranji boj. Odvijal se je v šestem stoletju pred Kristusom. Navezan na svojo domovino, na vero očetov, na svojo vas Anatot in na svoje ljudi, je Jeremija zaradi svoje doslednosti, predanosti Bogu in čutu pravičnosti doživel zasmehovanje, preganjanje, izdajstvo. Ovadili so ga lastni sorodniki in prijatelji, preprečili so mu, da bi z ženo, ki jo je ljubil, ustanovil družino. V svojih osebnih izpovedih prizna, da je bil prisiljen postati samotar, čudak, zasovražan od vseh, izločen iz okolja.

In vendar kljub tolikim preizkušnjam izpoveduje vero v Boga, ki rešuje. Bog je stopal z njim v temni dolini gorja kakor "strahoviti, nepremagljivi junak". Čašo svojega trpljenja izlije v molitveno izpoved in tudi nam, vsakemu, ki trpi in zaupa v Boga, pravi: "Pojte Gospodu, slavite Gospoda, ker rešuje življenje ubogega iz rok hudodelcev." Jeremijeva podoba božje navzočnosti je skorajda "vojaška". Ob prebiranju celotne knjige njegovih žalostink pa za to podobo odkrijemo prepričanje, da popolnega obupa ni, ker obstaja Bog. Še več! Obstaja Bog, ki kliče k odločnemu notranjemu boju proti krivici, proti izkoriščanju, proti kratenju človeških pravic posameznika.

Jezusova podoba Boga Očeta je bolj sproščena, svetlejša in preprostejša. Vzeta je iz vsakdanjega življenja, zato je pozorna na drobne, na videz nepomembne reči. V današnjem odlomku so to vrabci in lasje. Vrabeček je zelo razširjen in vsakdanji prič. Živžavast, razposajen, vedno lačen, boječ, brez velikih posebnosti. In vendar, pravi Jezus, ne pade na zemljo brez vednosti nebeškega Očeta. Las je droben in tenek, pa zelo krhek. Na glavi pa v družbi z drugimi oblikuje zanimivo gozdišče naših frizur.

Koliko veselja, pa tudi skrbi in žalosti nam povzročajo lasje: kadar odpadajo, če so zavihani in štrlijo navzgor, ko postanejo beli kot sneg. Koliko časa posvetimo lasem! Dovolj je videti eno samo čakalnico pri frizerju ali povprašati eno samo ogledalo na našem domu. Nihče ne more prešteti las na glavi. Jezus pravi: "Vam pa so celo vsi lasje na glavi prešteti. Ne bojte se torej! Vi ste vredni več kakor veliko vrabcev". Vredni ste več kakor vaša najlepša frizura. Če Bog pozna celo število vaših las, kako naj ne bi poznal vaših misli in skrbi, nagibov vašega srca, hrepenenja vaših duš, skritih idealov, ki ste jih uresničili ali ki so kot ugasle zvezde padli z vašega življenjskega obzorja. Zaupajte, ne bojte se! Bog je vedno z vami! Če je tako pozoren do mikroskopskih stvari narave, kot so vrabci in lasje, kako naj bi zanemaril svoje ljubljene otroke? Kot oče ali mati bdi nad vami z nežno in ljubečo pozornostjo. Zato se veselite in ob misli na Boga odganjajte vse vaše strahove.

SV. OČE OSMIČ V SVOJI DOMOVINI

RADUJ SE, POLJSKA!

JURIJ PALJK

"Nismo še vedeli, kakšno obliko bodo imele spremembe na Poljskem. Danes pa vemo, do kakšne globine je seglo Božje delo, ki vse osvobaja, zdravi in prečiščuje," je dejal sveti oče v petek, 11. t.m., poljskemu, nabito polnemu parlamentu. Sledil je ogromen aplavz; ploskali so mu vsi, ki so v zadnjih letih pripomogli k demokratizaciji Poljske, od vodje Solidarnosti Walense do spornega generala Jaruzelskega, od današnjega postkomunističnega predsednika Kwasniewskega do premiera iz vrst Solidarnosti Buzeka; vsi so mu ploskali predvsem zato, ker so se spominjali prvega papeževega obiska na Poljskem pred natanko dvajsetimi leti, ko je sv. oče, prvi Poljak med enakimi spregovoril na trgu Pilsudski v Varšavi te besede: "Jezus Kristus ne bo nikdar prenehal biti odprta knjiga o človeku, o njegovem dostojanstvu, o njegovih pravicah... Danes, v glavnem mestu Poljske, prosim jaz skupno z vami, da bi Kristus ne prenehal nikdar biti tudi za vas odprta knjiga življenja za prihodnost." Zgodovina je svetemu očetu dala prav, saj se je samo leto kasneje v Gdanskustanovil sindikat Solidarnost, samo osem let kasneje pa so bile na Poljskem že prve demo-

kratične volitve in samo nekaj mesecev kasneje je padel berlinski zid. Morda je prav zaradi vsega tega Janez Pavel II. v nedeljo spet spregovoril na današnjem trgu zmage v Varšavi, kjer je govoril pred dvajsetimi leti (na sliki), ko je prvič prišel v svojo domovino, ki je bila takrat še v sponah totalitarizma.

Čeprav se je papež minuli teden poškodoval, ko je pred sedmo uro zjutraj v svoji sobi nerodno zdrsnil na tla in pri tem udaril z glavo, tako da so mu morali rano zašiti s tremi šivi, je njegov obisk v njegovi domovini potekal po načrtih do ponedeljka, 14. t.m. Ta dan je tudi presenetil svetovno javnost z novico, da bo v petek, 18. t.m., po obisku domo-

vine odletel v Armenijo na obisk k staremu prijatelju in vodji armenske Cerkve Katoličkosu Karekinu I., ki je hudo bolan. V torek, 15. t.m., pa je sv. oče zaradi visoke vročine moral odpovedati mašo v najdražjem mestu Krakovu, kjer ga je pod dežjem čakala milijonska množica. V sredo so postavili pod vprašaj tudi njegov obisk Armenije.

Pred dvajsetimi leti so ga na trgu pozdravili samo tisti verniki, ki so imeli posebno dovoljenje, da so lahko k maši svetega očeta prišli; takrat jih je bilo trideset tisoč. V nedeljo, 13. t.m., pa ga je pozdravila navdušena množica več kot pol milijona vernikov. Sveti oče je daroval sveto mašo pod istim velikim lesenim kri-

žem, pod katerim jo je daroval pred dvajsetimi leti. Kot poroča vaticanist Marco Politi, ki potuje s svetim očetom po Poljskem in piše za italijanski dnevnik La Repubblica, je v nedeljo svetega očeta pričakalo ogromno mladih, ki niso doživeli totalitarizma in se še zasuka v demokracijo težko spominjajo: svetemu očetu so prav mladi vzklikali: "Radi te imamo!"

Sveti oče se je med svojim nagovorom spomnil časov, ko je prosil Svetega Duha, "da bi se razlil in napolnil srca ljudi in jim vлил upanje. To je bil krik, to je bila prošnja in molitev, da bi se spremenilo obličje zemlje, te zemlje - te dežele." V nadaljevanju je sveti oče dejal, da ga je Bog uslišal: "Kaj ni Božji odgovor vse to, kar se je zgodilo v zadnjih dvajsetih letih v Evropi in v svetu, začeniši z našo domovino?" Papež Janez Pavel II. se je spomnil na vse Cerkve po svetu, na svobodo misli in svobodo duha, na svobodo, ki je ponovno prišla na ves Vzhod.

Prihodnost po papeževem mnenju nosi s seboj izziv resnice in pravičnosti, vsem Poljakom pa sveti oče kaže v svetosti način življenja, ki bo premagal zlo na svetu. Ko je proglasil za blažene 108 Poljakov, ki so jih umorili nacisti med drugo svetovno vojno, je vzkliknil: "Raduj se Poljska!" In velika množica mu je v odgovor vzklikala: "Ostani z nami!"

NADŠKOF
FRANC
PERKO
V VRTOJBI

Župna cerkev v Vrtojbi je posvečena Srcu Jezusovemu. Zato obhajajo svoj župnijski shod na nedeljo po prazniku Srca Jezusovega, letos 13. junija. Župnik Anton Glešič je za to priložnost povabil beograjskega nadškofa dr. Franca Perka, ki se mudi v Sloveniji in je rad prišel v Vrtojbo tudi zato, ker je sedanji župnik Glešič bil njegov tajnik v Beogradu.

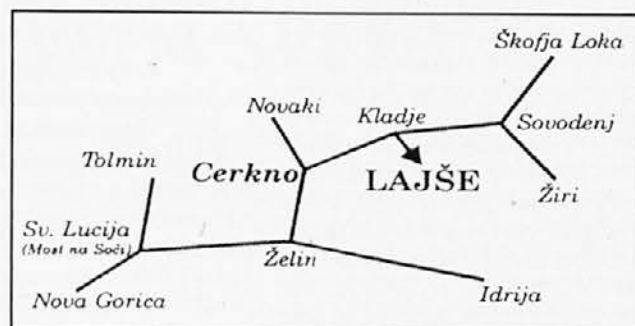
Somaševanje je vodil nadškof Perko z nekaterimi drugimi duhovniki. Pri maši je g. nadškof razvil misel o Srcu Jezusovemu, ki je sprava za naše grehe in je spravilo tudi obe Vrtojbi, ki sta bili nekoč ločeni Gornja in Dolnja Vrtojba, vsaka s svojo cerkvijo. Po prvi svetovni vojni pa so z odškodnino obeh cerkev zgradili sedanjo res veličastno cerkev sredi vasi in jo posvetili Srcu Jezusovemu. Tako imamo na Goriškem kar tri cerkve, posvečene Srcu Jezusovemu: v Drežnici, Gorici in Vrtojbi. Na zvoniku so slovesno pritrkovali domači pritrkovalci, v cerkvi je pa pel mešani pevski zbor, ki ga vodi Zdravko Leban. Verniki so na-

polnili cerkev in potem v procesiji spremljali Najsvetejše na obilnem prostoru okrog cerkve. G. Anton Pust, lazarist z Mirenskega Gradu, je imel tridnevno kot pripravo na praznik. Gost beograjski nadškof, duhovniki in drugi so se potem zbrali ob prijateljski družabnosti v hotelu Lipa v Šempetru.

ZAHVALNA SV. MAŠA
GORIŠKIH SKAVTOV

Sedmega junija 1964 se je na Goriškem zbrala peščica mladih, ki so hoteli pustiti sled za sabo in biti ustvarjalni. Tako je nastala goriška veja velike svetovne skavtske družine, ki živi na Goriškem že 35 let. Dogodka so se spomnili skavti v nedeljo, 13. t.m., z zahvalno mašo v cerkvi sv. Ivana v Gorici. Vodja duhovnije g. Cvetko Žbogar je v homiliji prebral prigriscno in ganljivo pismo novega goriškega nadškofa Dina DeAntonija in poudaril njegovo vero v mlade, ki naj "z nasmehom spominjajo, da nas je Bog ustvaril za praznik in veselje." To naj bo poslanstvo skavtov. Mladi v modrih krojih so z molitvijo in pesmijo lepo oblikovali nedeljsko daritev in prinesli na oltar simbole letošnjih poletnih taborov, v srcu pa gotovo tudi bogate darove, ki so jih prejeli v letošnjem letu.

V NEDELJO, 4. JULIJA

SPRAVNI DAN NA LAJŠAH
NAD CERKNIM

V nedeljo, 4. julija, bo koprski škof msgr. Metod Pirih ob 16. uri na Lajšah nad Cerknim vodil tradicionalno spominsko in spravno slovesnost za koprsko škofijo. Pred mašo bo rožni venec, ki ga bodo vodili duhovniki, ki so bili zaradi vere v zaporu. Pri maši se bodo spomnili vseh žrtev okupacije in revolucije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej. Maša je nadbreznom, kjer počivajo trupla štirinajstih domačinov, med njimi dveh cerkljanskih kaplanov: Ludvika Sluge in Lada Piščanca. Kakor izpričujejo dokumenti in pričevanja domačinov, so bile te žrtve, ki so jih ubili partizani, nedolžne. Prvič je bila na tistem mestu maša leta 1991. Nad breznom sta bila leta 1995, ob 50-letnici konca voj-

ne, postavljena in blagoslovljena kapelica ter križev pot. Na spomeniku, ki tam stoji, pa je zapisano: "Vsem žrtvam okupacije in revolucije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej v letu 1995 - ob 50-letnici konca vojne in v 4. letu samostojne Slovenije. Škofija Koper."

Na škofiji Koper poudarjajo, da ima srečanje izrazito spravni značaj; saj se pri njem spominjamo vseh žrtev vojne in revolucije. Verniki pa se kristjanom, ki so bili popolnoma nedolžni umorjeni zaradi vere in za katere verujejo, da že uživajo večno blaženost, priporočajo, naj jim pomagajo v današnjih razmerah čimbolj verodostojno živeti po evangeliju.

SVETI OČE POTRDIŁ PROGRAM OBISKA V MARIBORU

RAZGLASITEV SLOMŠKA BO VELIK DOGODEK ZA VSO SLOVENIJO

Na sestanku glavnih organizatorjev enodnevnega obiska papeža Janeza Pavla II., ki delujejo na ravni državne odbora, katoliške Cerkve in občine Maribor, v sredo, 9. junija, so sporočili, da je sveti oče potrdil program obiska v Mariboru, kjer bo škofa Antona Martina Slomška razglasil za blaženega. Na sestanku so se dogovorili o sporedu oz. glavnih podrobnostih obiska, ki bo v nedeljo, 19. septembra. Ugotovili so tudi, da dobro potekajo priprave na obisk, ki bo pomemben za promocijo Slovenije z verskega oz. pastoralnega vidika, pa tudi za vse slovenske škofije.

Predvidevajo, da bo ugledni gost omenjenega dne okoli 10. ure prispel z letalom Alitalia na mariborsko letališče. Sprejeli ga bodo najvažnejši predstavniki Cerkve in države. S svojim vozilom, t.i. papamobilom, se bo nato odpeljal k Betnavskemu gradu, kjer ga bo predvidoma pričakalo okoli 200.000 vernikov in laičnih občudovalcev njegove osebnosti in poslanstva. Okoli 11. ure se bo začela slovesna maša, med katero bo škofa Antona Martina Slomška razglasil za blaženega. Bogoslužje bo potekalo v slovenskem jeziku, pri obredu pa bo sodelovalo približno 2.800

Na Slomškovem grobu v Mariboru meseca maja 1996

pevcev. Po maši bo po običaju papež molil Angelovo češčenje, to je molitev, ki jo navadno moli z okna svojega sedeža v Vatikanu. Slovesnost bodo prenašale vse večje televizijske družbe iz Evrope in z drugih celin.

Po slovesnem obredu se bo sveti oče odpravil v središče Maribora in od tam v škofijski sedež, kjer bo v ožjem krogu obedoval in se spočil. Okoli 17. ure bo papež šel v

stolnico, kjer ga bo pričakalo 300 delegatov slovenske sinode in nekaj drugih gostov. Nato bo šel h grobu novega blaženega in se tam z nagovorom obrnil na navzoče. Sledil bo odhod na letališče, kjer se bo zasebno srečal s slovenskim predsednikom Milanom Kučanom, mariborski župan pa bo najvišjemu predstavniku rimskokatoliške Cerkve izročil darila mesta Maribor. Po uradnem slovesu bo

odpotoval z letalom italijanske letalske družbe. V Rim naj bi predvidoma prispel okoli 21. ure.

Na sestanku o organizaciji in sporedu obiska svetega očeta v Mariboru je predsednik državnega zbora Marjan Podobnik opozoril na možnosti, ki jih bo obisk ponudil za promocijo Slovenije. "Slomškova beatifikacija je dogodek, pomemben za vse slovenske škofije, ne le za mariborsko, pa za vso Slovenijo in ne le za Štajersko," je poudaril mariborski škof dr. Franc Kramberger. Škof Anton Martin Slomšek je namreč delal za ves slovenski narod v verskem, kulturnem, pedagoškem in tudi političnem pogledu. Mariborski škof vidi v razglasitvi blaženega lepo zgodovinsko priložnost, da se slovenski narod poveže, notranje ozavesti in na poseben način tudi oddolži temu zaslužnemu velikemu Slovincu. V tem dogodku vidi tudi priznanje in potrditev verskih, duhovnih ter moralnih kvalitet in vrednot. "Ali, če smem tako reči: gledam svetost slovenskega naroda. Narod namreč, ki da svetnika, dokazuje, da raste iz pravih korenin, in takšen narod ima prihodnost."

V Slomškovi beatifikaciji vidi mariborski škof dr. Franc Kramberger tudi izredno pozornost papeža do Slovenije. "K nobenemu narodu ni šel in ne gre samo zaradi beatifikacije za en dan ali samo za nekaj ur. To bo storil za nas, Slovence!"

M.

SVETNIK TEDNA

19. JUNIJ

SILVESTER ČUK

NAZARIJ, ŠKOF

Mesto Koper po starem izročilu obhaja danes god svojega zavetnika svetega Nazarija, ki naj bi bil prvi škof tega mesta. Vsa koprška škofija se na današnji dan spominja posvetitve koprške stolnice. Stolnica je "mati vseh cerkva v škofiji", ker je v njej sedež - stol škofa, prvega učitelja vere in prvega pastirja božjega ljudstva v krajevni Cerkvi, ki je del vesoljne Kristusove Cerkve. Prva koprška stolnica naj bi bila na tem mestu zgrajena že v 9. stoletju. Zunanjščina in notranjščina in zlasti arheološka izkopavanja v novjšem času pričajo, da so jo večkrat prezidavali. Sedanje obliko in velikost je dobila v prvi polovici 18. stoletja.

Koprška stolnica je bila vedno posvečena Marijine-mu vnebovzetju kot mnogo najstarejših cerkva na slovenskih tleh. Sveti Nazarij pa je bil vedno češčen kot zavetnik mesta. Po izročilu, ki ga sprejemajo skoraj vsi krajevni zgodovinarji, je oglejski patriarh Štefan, ko je uvidel, da ne zmore več sam voditi škofije, ker je ta s širjenjem krščanstva proti vzhodu vedno bolj rasla, ustregel vernikom v teh krajih: na priporočilo cesarja Justina I. je prosil papeža Janeza I., naj dovoli, da si večja mesta v Istri izberejo lastnega škofa. Izvolili so jih šest, med njimi Nazarija za mesto Kapris ali Egido v Tržaškem zalivu.

Izročilo ve povedati celo to, da je bil Nazarij rojen med letoma 470 in 480 v kraju Elpidum v okolici mesta; nekateri menijo, da v sedanjem Borštu. Za škofa je bil posvečen leta 524, novoustanovljeno škofijo pa naj bi vodil 33 let. Umrl je pred letom 557 in bil pokopan v svoji stolni cerkvi Matere božje. Pred napadi barbarskih narodov so njegove posmrtno ostanke skrili. Odkrili so jih več stoletij pozneje, ko se je nekdanji Kapris ali Kaprarija preimenoval v Justinopolis (po bizantinskem cesarju Justinu II.).

V 12. stoletju je mesto prišlo pod Benečane in vedno bolj se je uveljavljalo ime Capodistria ("glava Istre"). Leta 1380 so Genovežani mesto oplenili in odnesli v Genovo tudi relikvije sv. Nazarija. Šele leta 1422 je koprski škof Jeremija Pola dosegel, da so jih vrnili. Shranjene so v marmornatem sarkofagu za škofovim sedežem. Na njem je v latinščini napisano: "To domovino ohranjaj in vodi, sveti Nazarij, ki veljaš za očeta in varuha Justinovega mesta."

Vesoljna Cerkev se danes spominja sv. Julijane Falconieri, ki je živela v prvi polovici 14. stoletja v Firencah in je ustanovila žensko vejo reda servitov - služabnikov Matere božje. Te redovnice se imenujejo mantelatinje po italijanski besedi "mantello", ki pomeni plašč. Njihova redovna obleka ima namreč obliko plašča, ki zakriva vso postavo od glave do pet. Njihovo glavno opravilo so češčenje žalostne Matere božje in dela usmiljenja.

Ob današnjem datumu sta v koledarju tudi imeni sv. Gervazija in Protazija, ki sta umrla kot mučenca v Milanu, najverjetneje pod cesarjem Decijem okoli leta 250. Njun spomin je ohranjal sv. Ambrož, ki je bil škof v Milanu proti koncu 4. stoletja. Odkril je njun grob in njune relikvije slovesno prenesel v svojo stolnico, ki zdaj nosi ime po njem. Bila sta tako slavna, da sta bili njuni imeni vključeni v litanije vseh svetnikov; v novih, ki so se izoblikovale po drugem vatikanskem koncilu, ju ni več.

PREDSTAVITEV KNJIGE DR. ANTONA STRESA

ETIKA ALI FILOZOFIJA MORALE (1)

IVAN ŠTUHEC

Dr. Anton Stres, profesor filozofije na teološki fakulteti univerze v Ljubljani, je v zbirko svojih dosežanj knjig dodal osmo delo z naslovom *Etika ali filozofija morale*. Lahko bi rekli, da gre za filozofsko etično utemeljitev njegove predzadnje knjige *Svoboda in pravičnost*, ki je izšla 1996. leta pri Mohorjevi družbi v Celju. Zanimiv je tudi podatek, da prihaja knjiga na trg v času, ko je nedavno tega izšel *Leksikon etike in morale* prof. Vlada Sruka. To pomeni, da je vprašanje etike in morale več kot aktualno tudi pri avtorjih, ki ne prihajajo iz Stresovega duhovnega obzorja.

Prof. Stres v uvodu postavlja svojo novo knjigo v sodobno etično praznino, za katero je značilen relativizem vrednot in norm. Sodobni človek je tako pred izzivom lastnega človeškega dostojanstva in moralne odgovornosti. Ker se edino človek sprašuje, kaj je dobro in kaj je prav, je tudi poklican, da svoje odločitve utemeljuje pred seboj in drugimi. *Etika ali filozofija morale* nam že v naslovu pove, da gre za filozofsko disciplino etiko,

ki ima za svoj predmet utemeljevanje etičnega ravnanja in da je v tem smislu mogoče govoriti tudi o filozofiji morale. Oba pojma *morala* in *etika* imata sicer izvorno enak pomen, saj označujeta 1. zavest o tistem, kar je za človeka dobro, in 2. zavest o dolžnostih, ki jih mora človek izpolniti. Razlika med njima pa je v tem, da se etika ukvarja predvsem z zadnjimi razlogi moralnega ravnanja, morala pa predvsem z moralnimi pravili, vrednostnimi sodbami, krepostmi in slabostmi. Zato je naslov knjige v smislu alternative upravičen. Ali, kakor avtor sam v uvodu pojasnjuje, se knjiga ukvarja z vprašanjem, kaj je človek kot moralno bitje, zakaj vsebuje njegova človečnost tudi moralnost in s pomočjo katere metode lahko razlikujemo med moralno dobrim in slabim oziroma pravilnim in napačnim. V smislu kantovske tradicije tako lahko govorimo o transcendentni filozofiji, ki nima za svoj cilj spoznavanja predmeta, ampak spoznavanje spoznavanja, razumevanje razumevanja. Stres se tako ukvarja z načini spoznavanja na področju etičnega

pojavnega. Knjiga je razdeljena poleg uvoda v štiri poglavja. V prvem poglavju obravnava avtor predvsem antropološka dejstva, ki nastopajo pri človekovem delovanju. Gre predvsem za vprašanje človekovega hotenja, razuma in svobode. V drugem poglavju zastavi avtor problem moralnosti v smislu vrednot, za katere se odločamo, oziroma obravnava pojav moralnosti v njegovi večplastnosti. Tretje poglavje kritično ovrednoti različne etične sisteme, ki so se razvili v novoveških miselnih obzorjih. Pri tem nameni posebno pozornost filozofu svobode Sartru in filozofu moralnega imperativa Kantu. V zadnjem poglavju utemeljuje Stres pojav moralnosti v smislu Aristotelove, Tomaževe in Kantove tradicije na *recta ratio* oziroma razvije tezo o pravičnem razumu kot bližnji normi moralnosti.

Stres izhaja iz predpostavke, da je morala izvorna človekova sposobnost, "človek je v samem središču svojega bivanja moralno bitje". Zato se mu zdi smiselno, da predstavi fenomen moralnosti in njegov pomen za naše vsakdanje življenje. Saj je moralnost človekova značilnost, po kateri se človek presega (transcendentna značilnost) v dobrega človeka. Človek se po svoji naravni strukturi uredi po vrednotah in do-

brinah, po njih uresničuje sebe. Težnja po uresničitvi samega sebe pa je najtesneje povezana z vprašanjem, kaj je res in prav. Slednje pa človeka bistveno odpre v odnos, v preseganje, kjer pa se začne moralnost, namreč ko človek išče dobro zaradi dobrega samega, ne pa zaradi lastnega interesa. Človekova narava je v svoji umnosti odprta v preseganje. "V moralnem dozorevanju se dejansko poudarek vedno bolj premika od iskanja svojih vrednot k vrednotam v njih samih."

DALJE

31. ROMANJE BOLNIKOV NA BREZJE

SLOVENSKO NARODNO ROMANJE BOLNIKOV

V soboto, 19. junija, bo na Brezjah v letu, posvečenem ostarelim, že 31. vseslovensko romanje bolnikov, invalidov in ostarelih. Slovesno sodelovanje bo pred cerkvijo ob 10.30 vodil koprski škof msgr. Metod Pirih. Pred mašo bo ob 9.30 rožni venec, po njej ob 14. uri kratek program v cerkvi in pete litanije Matere Božje; za bolnike in invalide bo poseben program. Romanje, ki ga organizira Ognjišče iz Kopra, spada med največja verska srečanja na

Slovenskem, saj poroma ponavadi več tisoč ljudi. Šteje-mo ga tudi za narodno romanje bolnikov, ker poromajo tja bolniki in invalidi iz vse Slovenije. Romanje je tudi nekakšen nacionalni dan bolnikov. Potrebno jim je preskrbeti prevoz do Brezij in namestiti med mašo. Mnogi mladi kot redarji in pomočniki pomagajo prizadetim, da se na romanju čim lepše počutijo. Romanje veliko pomeni tudi tistim, ki se posvečajo strežbi bolnikom, saj v molitvah in

medsebojnem srečanju dobivajo moč za vztrajanje v plemenitem poslanstvu. Romanji bodo dobili v dar tudi priložnostno knjižico *Zdravje in odrešenje*. V njej so odlomki iz raznih govorov, ki jih je imel Janez Pavel II. ob srečanjih z bolniki po svetu. Knjižico bosta poklonila Ognjišče in Družina vsem udeležencem romanja.

Romanje je samo ena izmed mnogih oblik skrbi Cerkve v Sloveniji za bolnike, ostarele in invalide. Že samo veliko število udeležencev kaže, da Cerkev posveča veliko skrb tem vsake pomoči potrebnim ljudem.

MED DVEMA...

Ljudje so ponudbo sprejeli z navdušenjem in z veliko pričakovanji. V posebni volilni imenik se je vpisalo nad 6.000 pripadnikov narodne skupnosti, volitev pa se je udeležilo 4.516 Slovencev in Slovencev. Za predsednika so s prepričljivo večino izvolili dolgoletnega podžupana slovenske občine Sele Nantija Olipa. NSKS je upal, da bo Slovenija priznala te volitve z vsemi potrebnimi posledicami. Prve reakcije so bile tudi spodbudne. Takratni državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Peter Vencelj je menil: "Izid volitev je pozitivno presenečenje. Upam, da ga bodo razumeli tudi tisti, ki znajo demokratično razmišljati!" Po mnenju tedanjega podpredsednika slovenskega državnega zbora Miroslava Mozetiča pa so volitve dokazale, da "imajo koroški Slovenci velik interes za lastno parlamentarno zastopstvo."

In kako je danes, štiri leta po uspešnih prvih neposrednih volitvah NSKS? Izkazalo se je, da Slovenija nima interesa, da bi s konkretnimi političnimi potezami podprla prizadevanja NSKS za skupno predstavništvo. Pravi, da se morata o tem zediniti NSKS in ZSO, kar pa ni mogoče, ker za dr. Sturma neposredne volitve pod nobenim pogojem ne pridejo v poštev. Tako so koroški Slovenci stisnjeni med dva mlinška kamna. O avstrijski vladi je znano, da takega interesa za močno skupno predstavništvo nikoli ni imela, ker zaradi manjkajočega skupnega zastopstva lažje instrumentalizira narodno skupnost za svoje manjšinske politične cilje. Še več: pred nekaj tedni je v stališču za avstrijsko ustavno sodišče črno na belo zapisala, da samo ona odloča, kaj je v interesu slovenske narodne skupnosti. Na drugi strani Slovenija zaradi koroških Slovencev očitno noče imeti prepira z Avstrijo, ker išče njeno podporo pri vključevanju v Evropsko zvezo.

Skratka, zadeva je obupna - posebej tudi zato, ker so zaradi teh notranjeslovenskih in bilateralnih okoliščin postala razhajanja med NSKS in ZSO še večja. Trenutno si obe osrednji organizaciji nista več edini niti v vprašanih, ki so pred deset in več leti bila še popolnoma nesporna. Takrat je bilo nesporno tudi za ZSO, da manjšinska problematika ni zgolj jezikovnega in kulturnega značaja. Danes dr. Sturm odreja vsakršno kolektivno politično dimenzijo. Pristojnost za politiko vidi samo pri večinskih (nemških) strankah; samo vanje naj bi se Slovenci vključevali, in to zgolj kot posamezniki. Nadalje je večkrat izjavil, da se odpove politični podpori Slovenije in da hoče zagotoviti finančno (in politično) preživetje ZSO le še s pomočjo avstrijske vlade. Temu ustreza je njegova kritika na račun ljubljanskega Urađa za Slovence v zamejstvu in po svetu. Po Sturmovih izjavah je politika Urađa "nacionalistična, podobna Miloševiću na Balkanu".

Nanti Olip in ostali člani predsedstva niso več videli poti iz "razdvojenosti, ki je prekoračila vsako dopustno mejo" (Olip v pogovoru s celovskim Našim tednikom). Odločili so se za predčasni kolektivni odstop v prepričanju, da "razdvojenost v politiki koroških Slovencev zahteva nove pristope z novimi ljudmi" (Olip). ZNP je vzel njihovo odločitev za znanje. Do naslednjih volitev bo vodil NSKS mag. Rudi Vouk, ob strani pa mu bodo stali mdr. bivši predsedniki dr. Reginald Vosperek, dr. Matevž Grilc in Nanti Olip.

Ali bo "provizoričnemu vodstvu NSKS" (Vouk) uspelo ustvariti pogoje za izhod iz notranjeslovenskega labirinta, je trenutno težko oceniti. Na vsak način pa se Vouk in njegovo moštvo zavedata, da je to možno samo v čim tesnejši povezavi z ljudstvom in z njegovo aktivno podporo. Trenutno je le-targija v narodni skupnosti zaradi celovških združb skrajno zaskrbljujoča. Če jo bo uspelo premagati in sprožiti v narodni skupnosti "novo ljudsko gibanje", se bo tudi koroškim Slovincem spet odprla perspektiva za plodnejšo narodnopolitično prihodnost.

PRELJUBO VESELJE, OJ KJE SI DOMA?

MAJDA ARTAČ STURMAN

V prejšnjem tednu se je s krogom prireditev, proslav in razstav za večino šoloobveznih otrok in dijakov zaključilo šolsko leto. Le maturantje in šolniki vseh stopenj so še na delu, prvi, da pred zaključnim izpitom utrdijo in poglobijo svoje znanje, drugi pa, da postorijo še vse birokratske zadeve, ki jih zahteva poklic.

Lepo je (za vse, učence, vzgojitelje in starše) skleniti šolsko leto pomirjujoče in v prepričanju, da si dosegel zastavljene cilje, da sta bila tvoj trud in prizadevanje poplačana, da si končno lahko privoščiš zaslužene počitnice. Toda marsikdaj se obračun zreducira na ocene, opisne ali številčne, ki so uradno edini pokazatelj dosežkov in napredka. Za isto oceno pa se skrivajo zelo različna znanja, vedenja in delovne navade. Zato gre presojati opravljeno delo tudi na osnovi raznovrstnih pobud, ki so jih učenci izvedli pod mentorstvom svojih vzgojiteljev.

Ko sem se prejšnji četrtek udeležila prireditev ob 125. obletnici ustanovitve in 25. obletnici poimenovanja repentabske osnovne šole Alojza Gradnika, sem se za kako urico spet potopila v otroški svet barv, ritma, glasbe, petja in veselja. In tedaj se mi je v mislih utrlil Slomškov verz, ki si ga postavljam kot izhodiščno vprašanje. Nanj lahko vsak odgovori sam, prepričana pa sem, da navdušenje in veselje zagotovo domujeta v vrtcih in šolah, kjer so učitelji in profesorji mladim omogočili, da ob različnih pobudah (od šolskih glasil, razstav in skupinskih raziskav do sodelovanja na natečajih) razvijejo vrsto sposobnosti, ki jih ni mogoče zajeti v skope številke.

FOTO: RUMBACA

Če razstave ročnih del in izdelkov odražajo skrb za razvijanje ročnih spretnosti, plesne in telovadne točke zahtevajo premišljeno koordinacijo gibalnih sposobnosti. Tiskanje šolskih glasil in sodelovanje na vsakovrstnih natečajih spodbujata mlade k odkrivanju etnografske preteklosti in kulturne dediščine, k besednemu in likovnemu ustvarjanju. In ko se vse te mnogotere dejavnosti zlijejo v eno samo prireditev, ki naj počasti visok šolski jubilej in pri kateri sodelujejo tudi starši, je zadoščenje za vse sodelujoče komponente zelo veliko. Pomembno se mi zdi dejstvo, da za pravico takih nastopov vzgojitelji in učenci zastavijo vse svoje sile, se učijo sodelovanja in strpnosti, ob tem pa razvijajo različne spretnosti in sposobnosti. Tak vzgojno-izobraževalni pristop nedvomno prispeva k celoviti rasti otroka in mladostnika in krepi njegovo samopodobo, saj lahko vsak pokaže, kaj zna.

Kdo izmed nas ne hrani v svoji miznici drobnih spominov na šolske razstave in proslave, da iz njih kdaj pa kdaj sestavlja mozaik svojega vselega in radostnega otroštva? Kajti raje se spominjamo mrzličnih priprav, treme in navdušenja pred prvimi recitacijami in nastopi kot opominov žugajočih pedagogov.

Če razstave ročnih del in izdelkov odražajo skrb za razvijanje ročnih spretnosti, plesne in telovadne točke zahtevajo premišljeno koordinacijo gibalnih sposobnosti. Tiskanje šolskih glasil in sodelovanje na vsakovrstnih natečajih spodbujata mlade k odkrivanju etnografske preteklosti in kulturne dediščine, k besednemu in likovnemu ustvarjanju. In ko se vse te mnogotere dejavnosti zlijejo v eno samo prireditev, ki naj počasti visok šolski jubilej in pri kateri sodelujejo tudi starši, je zadoščenje za vse sodelujoče komponente zelo veliko. Pomembno se mi zdi dejstvo, da za pravico takih nastopov vzgojitelji in učenci zastavijo vse svoje sile, se učijo sodelovanja in strpnosti, ob tem pa razvijajo različne spretnosti in sposobnosti. Tak vzgojno-izobraževalni pristop nedvomno prispeva k celoviti rasti otroka in mladostnika in krepi njegovo samopodobo, saj lahko vsak pokaže, kaj zna.

Kdo izmed nas ne hrani v svoji miznici drobnih spominov na šolske razstave in proslave, da iz njih kdaj pa kdaj sestavlja mozaik svojega vselega in radostnega otroštva? Kajti raje se spominjamo mrzličnih priprav, treme in navdušenja pred prvimi recitacijami in nastopi kot opominov žugajočih pedagogov.

PRAVOSLAVNA CERKEV PROTI MILOŠEVIČU

Zahod si je namreč od začetka balkanske krize vztrajno in odločno prizadeval, naj bi pri "gašenju požara" aktivno sodelovala tudi Rusija. Vojaški mirovni zbor na Kosovu naj ne bi sestavljale le enote iz držav članic Atlantske zveze, ampak tudi enote drugih držav, med njimi zlasti Rusije. Prisotnost ruskih padalcev v Prištini ni torej politični problem, temveč zadeva, ki jo morajo rešiti vojaki. Do trenutka, ko gre naš časnik v tisk, je ruska enota ostala na letališču v Prištini tudi s privoljenjem pristojnega zahodnega generala, Angleža Jacksona.

Poglavitna naloga mirovnih sil je "uresničevanje miru" (v angleščini: *peacemaking*), medtem ko so v drugih dosedanjih sličnih primerih (npr. v Somaliji) mirovne sile bile dolžne "mir ohranjati" (v angleščini: *peace-keeping*). Že prvi dnevi prevzemanja nadzorstva nad ozemljem so pokazali, da je in bo "uresničevanje miru" na Kosovu izredno težavna naloga. Na eni strani so enote srbske vojske, ki se nikakor ne čutijo premagane in temu primerno tudi zavlačujejo umik s Kosova; na delu so dalje paravojaške enote, ki izkoriščajo vsako priložnost, da dajo duška svojemu gnevom zoper Albance in vse, ki jih po njihovem podpirajo. Ne gre končno pozabiti, da so se tu dolgo izvajale najbolj okrutne oblike nasilja in da je kri zares "tekla v potokih".

Na drugi strani je OVK (Osvobodilna vojska Kosova), katere prvi in glavni politični cilj je neodvisna država. Znano pa je, da predvideva resolucija Varnostnega sveta razorožitev pripadnikov OVK in da se z razliko od dogovorov v Rambouilletu zdaj ne

Srbskopравoslavni patriarh Pavle

omenja več referendum o tem vprašanju, kar pomeni, da prihaja v poštev le široka avtonomija v okviru republike Srbije. Se bodo Albanci s tem zadovoljili? Upoštevat je dalje treba, da je zdaj v begunstvu nad 800 tisoč Albancev, od katerih se mnogi nimajo kam vrniti, ker njihovih hiš kratko malo ni več.

Kaj vse to pomeni? Odgovor more biti samo eden: mirovne sile bodo gotovo dolga leta ostale na Kosovu, medtem ko bo predvsem razvita in bo-

gata Evropa morala poskrbeti za obnovo in prenovo prizadetega ozemlja. O tem kočljivem vprašanju so že pričeli razpravljati zunanji ministri Evropske zveze in že sklenili, da bodo julija izvedeni na kraju samem vsaj približno ocenili škodo, da se okvirno izračuna višina izdatkov za obnovo. Prav gotovo bo o tem govor tudi na vrhunskem zasedanju t.i. skupine G8 (industrijsko najbolj razvite države na svetu in Rusija) v Kölnu konec tega tedna.

Ko je že omenjena obnova Kosova, ne gre pozabiti, da je vojna hudo prizadela tudi Srbijo in delno Črno goro. Tudi to je zelo aktualno, ne glede na režim, ki zdaj vlada v Srbiji. V tej zvezi je dobro vedeti, da "Amerikanci - kot je dejal bivši zunanji minister James Baker - niso voljni veliko prispevati k obnovi." Bosna in Kosovo sta Amerikance stala 25 milijard dolarjev, medtem ko so za zalivsko vojno potrošili 4 milijarde, čeprav se je tedaj tam bojevalo pol milijona vojakov. "Amerikanci gotovo nimajo dosti volje - je zaključil Baker - da bi financirali obnovo na Balkanu, zlasti če bo Milošević ostal na oblasti."

V zvezi z Miloševićem je treba vsekakor omeniti skoraj presenetljivo izjavo sinode srbskopравoslavne Cerkve. Ta poziva Miloševića in celotno zvezno vlado, naj odstopita, srbsko ljudstvo pa naj si izbere politične voditelje, ki bodo sprejemljivi za svet.

Na koncu še omenimo, da za Kosovo plačuje krvni davek tudi naša časnikarska kategorija. V nepojasnjenih okoliščinah sta bila v okolici Prištine ubita 35-letni Gabriel Gruner in 56-letni Volker Krämer. V službi sta bila pri nemškem tedniku Stern, prvi kot časnikar, drugi kot fotograf. Gruner je bil Južni Tirolec.

ZAKONI POLITIKE

Če vržeš kamen v zrak, bo padel na tla. Temu pravimo gravitacija in je eden izmed zakonov fizike. Proti zakonom fizike je tu na zemlji nemogoče delovati. Gravitacija bo vedno veljala. Rekel bi, da obstajajo tudi zakoni politike. Če pretepeš ali ubiješ tujega državljana ali celo diplomata, boš sprožil mednarodni incident. Tudi tem pravilom se ni mogoče izogniti.

Ko smo gledali početje srbske politike v zadnjih desetih letih, smo vedeli, da bo privedlo do današnjih posledic. To so namreč zakoni politike. Vedeli smo, da bo Miloševićovo sprožanje vojn privedlo do vojne v sami Srbiji in proti Srbom ter bo pogubno. In danes smo prav tam. Na Kosovo je vkorakal NATO, albanski begunci se bodo počasi začeli vračati domov, srbska vojska se hitro umika v Srbijo in srbski prebivalci bežijo v Miloševićevo naročje. Čeprav so tudi mnogi Srbi slutili, da se bo to prej ali slej zgodilo, je vendarle Milošević uspel več kot deset let zavajati srbsko ljudstvo in ga prepričevati, da bo uspel prelističiti zakone politike. Kako?

Milošević se je posluževal mitologije, da bi dejstva naslikal v drugačni luči. Vsaka stvar, vsa dogajanja so v Miloševićevem slovarju dobila nov pomen. Na Hrvaškem in v Bosni so se borili za enotnost Jugoslavije in ne za veliko Srbijo. Neko vas v Bosni, ki je izrazila močan vojaški odpor, so četrtniki "končno osvobodili". To je lep primer mitološkega slovarja. Če bi te kdo prišel resnično osvoboditi, bi mu res nudil močan odpor ali bi ga pričakal s cvetjem kot vsakega osvoboditelja? Počasni je mitološko razumevanje začelo veljati za vse stvari. Lep primer tega je dajala srbska televizija, ki je vse stvari prikazovala v posebni luči. Tako bosanski in albanski begunci niso nikoli obstajali - ustvarili so jih lažnivi tuji mediji. Obstajali so le srbski begunci, ki so jih Hrvati pregnali iz Krajine brez razloga, saj Srbija ni bila nikoli v vojni. Nobene vojne ni bilo na Kosovu, temveč le nemočno srbsko prebivalstvo in dva policista, ki sta se borila proti albanskim teroristom. In tako je bilo tudi v soboto, ko se je srbska vojska začela vračati s Kosova v Srbijo. Pričakali so jih kot zmagovalce. Srbija je namreč, po Miloševićevem mitološkem pojmovanju, premagala sile NATA in se zato začela zmagovito umikati s Kosova, kamor - spet mitologija - sedaj prihajajo sile Združenih narodov in nikakor ne vojske agresorskih držav Anglije, Francije, Nemčije, Italije in Združenih držav.

Kako pogubno je mitološko pojmovanje sveta, nam lahko povejo sama dejstva v Srbiji. Denarja ni več že od leta 1993, gospodarstvo ni delovalo že od nekdaj, sedaj pa je večina industrije uničena in bo najbrž tudi poljedelstvo še veliko časa onemogočeno. Poleg tega velja še embargo in nihče na svetu ni pripravljen nuditi najmanjše pomoči, dokler se vlada Milošević. In zanimivo, počasi se prebivalci prebujajo iz mitološkega spanca. Čeprav smo na ulicah Beograda videli demonstrante, ki so slavili "srbsko zmago", mi iz Beograda pišejo, da so bile te manifestacije organizirane in so pametni ljudje raje ostali doma, ker dobro vedo, da ni nikakršne zmage. Lakota, ki že grozi in bo grozila Srbiji v naslednjih mesecih, je zdravilo, grenka tableta, ki jo bo moral prav kmalu požreti tudi sam Milošević. Ko ljudstvo trpi za lakoto, ne zaleže nobena propaganda in Milošević nikogar ne bo mogel prepričati, da to spada v program nacionalne shujševalne kure za zdravje srca in ožilja. Takrat bodo zahtevali njegovo glavo in, upajmo, da bo tako konec mitološkega pojmovanja sveta.

VESELOIGRA TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI

MATIČEK RAZVESELIL OBCINSTVO V SLIVNEM

FOTO KROMA

Čudoviti borjač pri Pirčevih v Slivnem je bil v soboto, 12. t.m., ponovno prizorišče lepega večera in pomembnega kulturnega dogodka. Gledališka skupina ŠKD Cerovlje-Mavhinje je namreč vabila na premiero znane Linhartove veseloigre *Ta veseli dan ali Matiček se ženi* v priredbi in režiji Maje Lapornik. S to veseloigro bodo požrtvovalni "gledališčniki" ŠKD Cerovlje-Mavhinje tudi uvedli letošnji Festival amaterskih gledaliških skupin, ki se bo na trgu v Mavhinjah začel v četrtek, 24. junija, končal pa v nedeljo, 4. julija. V prihodnjih dneh bodo zato člani društva Cerovlje-Mavhinje imeli polno dela, predvsem s pripravo omenjenega festivala, saj gre za širokopoletno in zahtevno pobudo, ki presega ozke okvire krajevnega pomena.

A vrnimo se k sobotni predstavi. Stekla je živahno in napeto, kot se za veseloigro spodobi. Posrečena je bila izbira igralcev. Katja Legiša in Andrej Mervic sta zelo prepričljivo in tekoče zaigrala zaljubljeni par, se pravi Nežko in Matička. Jožko Okretič, je lepo odigral lik fičfiričastega, a konec koncev nesrečnega Tončka. Paolo Antonič je bil imeniten, nekoliko nerodnonaivni baron, ki ga je gospa baronica, Bruna Antonič, spet "osvojila", tudi ob pomoči Jerice - Tanje Legiša. Igralsko hvaležni lik pisarja Žučka pa je doživeto upri-

zoril Alojz Semolič. Odrsko dogajanje med posameznimi prizori so dopolnjevale pevske točke, ki so povzemale sporočila posameznih delov in ki so jih oblikovali pevci zbora Fantje izpod Grmade s skupino vaških deklet v narodnih nošah, ki so se pomešale med fante. Zaključna pesem *Zdaj zapojmo, zaigramo* pa je bila posrečena zveza uglasbitve tega besedila Iva Kralja in Mitje Pernarčiča, tako da so se zboru pridružila sama dekleta, tudi igralci, ki so zapeli svoje sklepne nauke in misli ter zaslužno poželi dolg in toplaplavz. Za strogo funkcionalno sceno je poskrbela Patrizia Ruzzier, za masko je odgovarjala Lara Legiša, kostume je prijazno posodilo Slovensko stalno gledališče, medtem ko je za tehnično vodstvo predstave skrbela Marinka Žerjal Antonič. Dejansko pa je pri postavitvi veseloigre sodelovalo še veliko več ljudi, saj drugače tudi ne gre.

Ob koncu je bilo vsem lepo pri srcu. Veseloigra se je torej končala tako, kot se mora! V veselju vseh nastopajočih in številnega občinstva, ki se je imenitno zabavalo ob uprizoritvi. Režiserki in igralcem ter vsem, ki so sodelovali, je treba čestitati! ŠKD Cerovlje-Mavhinje pa obenem voščiti, da bi bil tudi letošnji Festival amaterskih gledaliških skupin tako uspešen kot prejšnja leta.

ARHEOLOŠKE IZKOPANINE NA PODROČJU BREZ MEJE

SV. VALENTIN NA SABOTINU

HARJET DORNIK

Kdor se je zadnje čase povzpел na sabotinski hrbet, je opazil, da je prostor okrog nekdanje romarske cerkvice skrbno zamrežen. Na tem koncu grebena se vse spreminja. Kjer smo po poteku štrlečih kamnov ugibali, kako je bila postavljena cerkvice in kje so stali njeni deli, že prosto dihajo iz zemlje čez meter visoki zidovi. Od marca letos je tam neprekinjeno na delu arheološka skupina, ki je v treh mesecih izkopala temelje ene od zgradb celotnega sklopa, cerkvice sv. Valentina. Skupno z ostalimi stavbami je svetišče porušil silovit potres iz leta 1511, ki je takrat silno razdejal Goriško.

Arheologi so lahko začeli z izkopavanji, ker je načrt denarno podprla Evropska skupnost. Po predhodni fazi zgodovinskega raziskovanja, med katero so zgodovinarji izbrskali potrebne podatke iz sicer skopih zgodovinskih virov, so arheologi s strojem odstranili močno ruševinsko plast, v kateri so prevladovala strešne skre in tuf. To je bilo mogoče storiti, ker je znano, da so glavni oltar in drugo dragoceno notranjo opremo že zdavnaj odnesli drugam. Ko so se s strojem dovolj približali kulturni ravnini, so nadaljevali ročno. Izrisali so se temelji gotске cerkvice, katere arhitektura se prilagaja skopo odmerjenemu in zahtevnemu skalnemu površju.

Izkopavanja nam pričarajo občutek nekdanjega cerkvenega prostora in prevzamejo tudi nepoklicanega laika. Cerkev je imela prezbitarij z zakristijo, dva stranska oltarja v nišah in desno stranski vhod. Glavni vhod je imel opekasto lopo, na njeni levi je stal zvonik, pred lopo in desno ob njej pa so vodile stopnice. Cerkev je bila pokrita s skralmi, apsida pa je bila iz lažjega tufa, ki je menda prišel s Postojnskega. Na kraju za cerkvico, kamor je delovna skupina odložila tuf in skre, je lepo vidno, kako so svoj čas oblikovalci cerkvice izklesavali kamne za gradnjo stavbe kar na licu mesta iz bližnjih skal.

Romarsko svetišče je bilo podružnica štmarvske cerkve. Tik pod cerkvico, na njeni desni strani, je stal samostan za patre, o katerih zvezo iz zgodovinskih virov še največ zanimivega. Pred cerkvico niže je bilo še gostišče s sobami za romarje. Potek zidov, ki se nakazujejo s štrlečimi kamni, omogoča več spoznanj, na primer število, velikost in razpored prostorov. Obrisih teh stavb so dobro vidni. Težje je sklepati o prisotnosti pokopališča. Arheologe čaka torej še veliko dela, da bodo lahko v celoti razkrili podobo sabotinskega stavbnega sklopa.

Izkopavanja so kot dodatno zanimivost navrgla odkritje, da je svetišče nastalo na neki prejšnji ožji cerkvici. Ko so arheologi odkrivali tla, ki so bila med drugim poslikana, so pod njimi odkrili še starejšo površino. V njej so našli vzdane novce, kar jim je v pomoč za datiranje starosti prve cerkvice. V tleh zeva tudi velika luknja, ki jo je zastupila granata iz prve svetovne vojne.

Delovno skupino na Sabotinu sestavljajo arheologi iz Goriškega muzeja na gradu Kromberk in mladi pomočniki, ki odstranjujejo ruševine in jih presejajo skozi mreže, vsem pa zavzeto pomaga Mario Muto iz Središča

za arheološko in zgodovinsko raziskovanje v Gorici. Vsi delajo z velikim navdušenjem, ne le zaradi tega, ker so soudeleženi pri tako očarljivem opravilu, kot je reševanje izkopanin njihove večstoletne teže. "Lepo je delati tu," je povedala arheologinja Beatrice Žbena dijakom slovenske tehnične in trgovskih šol, ki so bili prejšnji mesec na obisku na terenu, "ker je Sabotin v zadnjih letih postal izredno priljubljena izletniška točka in veliko ljudi zahaja sem gor. Poleg tega na tem območju ni meje, lahko prosto prehajajo s slovenske na italijansko stran. Cerkev je na primer na slovenski strani, ostanki samostana pa na jeziku italijanske zemlje."

Kaj več o teh izkopavinah bomo po vsej verjetnosti izvedeli iz vodnika, ki ga bodo pripravili strokovnjaki. S tem bi najprimerneje ovrednotili to zanimivo arheološko najdišče. Lepo pa bi bilo, da bi Sabotin doživel primerno počastitev z monografijo, ki bi zaobjela še druge izjemne vidike te naše hišne gore, saj slovi tudi zaradi svoje zgodovine, botanike in geologije. Nekatere izdaje zadnjih let, ki obravnavajo druga področja, nam dajo upati, da se bo prej ali slej to uresničilo tudi zanj.

LJUBLJANA / LEVSTIKOVE NAGRADE 1999 ZA OTROŠKO IN MLADINSKO LITERATURO

PRESTIŽNA LITERARNA PRIZNANJA

KLARA KRAPEŽ

Mladinska knjiga, največja slovenska založba, že dobro pol stoletje (od leta 1949) podeljuje Levstikove nagrade za najboljše stvaritve - izvirna leposlovna dela, izvirne ilustracije in stvarno literaturo - za otroško in mladinsko literaturo. Čeprav se priznanje od leta 1993 podeljuje bienalno, je bila Levstikova nagrada dolgo časa edina te vrste, ves čas pa je založba z njenim podeljevanjem dokazovala skrb za izvirno in kakovostno otroško ter mladinsko literaturo.

Kristina Brenkova se je rodila leta 1911 v Horjulu, diplomirala pa je na ljubljanski filozofski fakulteti iz pedagogike in psihologije. Kot pisateljica in prevajalka se je povsem posvetila mladinski književnosti, med njenimi prevodnimi deli pa je zagotovo najbolj znana knjiga švedske pisateljice Astrid Lindgren *Pika Nogavička*. V njenem izvirnem avtorskem opusu poznajo mladi bralci knjige *Babica v cirkusu*, *Deklica Delfina in lisica Zvitorepka*, *Srebrna račka - zlata račka*, *Prva domovina* in *Kanglica kaše* ter druge, vsem pa je skupno predvsem to, da z veliko mero srca učijo kako živeti življenje.

Pisateljica je bila tudi med ustanovitelji založbe Mladinska knjiga, zato niti ni presenetljivo dejstvo, da je bila od leta 1949 pa vse do upokojitve pri omenjeni založbi urednica za mladinsko književnost. Pod njenim vodstvom so se osnovala zbirke

Čebelica, Velike slikanice, Zlata ptica in Mladi oder, ki mlade bralce še danes razveseljujejo z mnogimi knjižnimi novostmi. Zbirka za najmlajše *Čebelica* prav v letošnjem letu slavi pol stoletja izhajanja, zato je založba Mladinska knjiga izdala faksimile prve izdaje - pravljico bratov Grimm - *Rdeča kapica* in 200 izvodov tudi oštevilčila. Pravljico je prevedla prav najrajnka, Kristina Brenkova, ilustrirala pa Marlenka Stupica, druga prejemnica letošnje Levstikove nagrade 1999. Obe nagrajenki sta Levsti-

kovo nagrado za leto 1999 prejeli za življenjsko delo.

Akademsko slikarka **Marlenka Stupica** je vsa svoja ustvarjalna leta posvetila prav otrokom in ilustracijam zanje. Rodila se je leta 1927 v Mariboru, iz slikarstva pa je diplomirala na ljubljanski akademiji za likovno umetnost. Njene številne upodobitve pravljice sveta so otroci in mladostniki pa tudi starejši bralci spoznavali v različnih knjižnih delih in revijah, med drugim tudi v *Cicibanu* in *Cicidoju*. V dobrih štirih desetletjih je Marlenka Stupica z ilustracijami opremila več kot 80 knjig, izdelala osnutke za lutke in scenografije. Prejela je tudi več domačih in mednarodnih nagrad, med drugim je bila leta 1983 knjiga *Grdi raček* izbrana kot najlepša slovenska knjiga.

Založba Mladinska knjiga je **Andreju Rozmanu - Rozi** Levstikovo nagrado 1999 podelila za izvirno leposlovno delo *Črvine pesmi*. Izšle so v zbirki *Čebelica*, bralcu pa na duhovit in neobičajen način ponujajo možnost drugačnega gledanja na svet.

Skladno s tem uporablja avtor tudi drugačen jezik, ki je največkrat zelo ekspresiven, včasih pogovoren, predvsem pa zelo neizumetničen. Prav zaradi tega so pesmi Andreja Rozmana - Roze zelo srčne in človeške, zaradi tega jih bralec lahko čezmerno uživa.

Andrej Rozman - Roza je na filozofski fakulteti v Ljubljani študiral slovenski jezik. Bil je vodja in igralec gledališča Ane Monro, nastopal pa je tudi v filmih in na televiziji. Njegova dela so polna parodije, satire in iro-

nije, veliko med njimi pa jih avtor objavlja v revijah *Cicido*, *Ciciban* in *Pil*.

Zvonko Čoh, ki je v letošnjem letu prejel tudi nagrado Prešernovega sklada, je še zadnji nagrajenec Levstikove nagrade za leto 1999. Žirija mu jo je podelila za izvirne ilustracije v knjigi *Enci benci na kamenci 2*, ki je izšla v zbirki *Žlabudron*.

Čoh je po zaključku srednje šole za oblikovanje nadaljeval študij na ljubljanski akademiji za likovno umetnost, kjer je diplomiral pri profesorju Janezu Berniku. Specialko je opravljal pri profesorju Štefanu Planincu, že v času študija pa se je začel ukvarjati z risanim filmom in ilustracijo. Preživlja se kot svobodni umetnik, je pa tudi soavtor prvega celovečernega risanege filma *Socializacija bika*, ki so ga vrteli lani v kinodvoranah.

Čohova ilustracija se redno pojavlja v revijah *Cicido*, *Ciciban*, *Pil*, *Gea*, *Mladina* in *Razgledi*.

IZREDNI KONCERT GLASBENE MATICE

KONCERT GM KOT POZIV IN DRAGOCENO DARILO

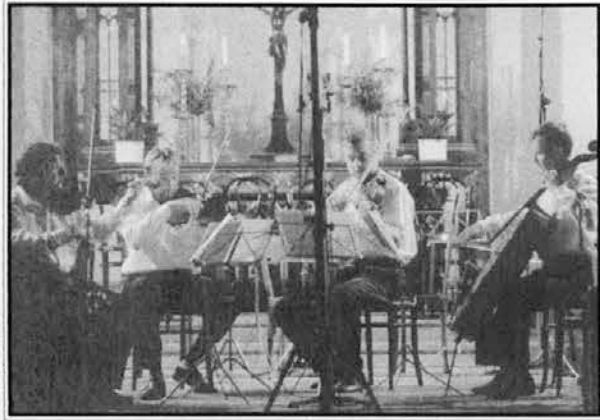

FOTO: KROMA

V sredo, 9. junija, je bil v nabito polni evangeličansko-luteranski cerkvi v Trstu izredni koncert, ki ga je priredila Glasbena matica - šola Marij Kogoj. Koncert, ki je - kot je bilo zapisano v predstavitvah - potekal kot poziv in dragoceno darilo, je bil izrednega značaja, saj je nadomeščal zaključne nastope, ki bi morali steči ob koncu šolskega leta. Na Glasbeni matici so namreč pred časom odločili, da se zaradi izredno hudega stanja, v katerem je ustanova, odpovedo vsem zunanjim nastopom gojencev.

Spored koncerta so oblikovali violinist Matej Santi, Go-

dalni kvartet Glasbene matice, harmonikarski ansambel Mali Synthesis 4 pod vodstvom prof. Klavdija Furlana ter priložnostni ženski zbor pod vodstvom Janka Bana s sopranistko Matejko Bukavec in altistko Saro Jablanšček in šolski orkester pod vodstvom prof. Petra Filipičiča.

Sicer je stanje Glasbene matice zaradi pomanjkanja finančnih sredstev še vedno zelo zaskrbljujoče. V prejšnjih tednih pa je naša osrednja glasbena ustanova prejela vrsto solidarnostnih izjav tako iz Italije kot iz Slovenije, o katerih smo že poročali.

TUDI LETOS VELIK USPEH NAŠIH DIJAKOV

PODELITEV BRONASTIH CANKARJEVIH PRIZNANJ

V ponedeljek, 14. t.m., so v dvorani Zadrugne kraške banke podelili bronasta priznanja slovenskim dijakom iz Trsta in Gorice, ki so se udeležili deželnega tekmovanja za Cankarjevo priznanje.

FOTO: KROMA

Tekmovanje je kot vsako leto priredilo Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm, letos se ga je udeležilo 34 dijakov in dijakin. Od teh jih je deset nastopilo na finalnem delu tekmovanja v Sloveniji: trije so prejeli zlato priznanje, in sicer Matteo Di Mai (ki je bil tu-di absolutni zmagovalac), E-va Krmeč in Anna Wehrenfennig. Sedem jih je prejelo srebrno priznanje: Alja Šturman, Zulejka Paskulin, Kristina Škrk, Jasna Tuta, Tjaša Nanut, Tanja Zorzut in Katja Vončina. Na ponedeljkovi slovesnosti na Opčinah pa je vseh 34 udeležencev in udeleženk prejelo bronasta priznanja in knjižni dar, ki so ga poklonile založbe Goriška Mohorjeva družba, Mladika in Založništvo tržaškega tiska.

V imenu prirediteljev je spregovorila prof. Majda Kau-

čič Baša, ki je med drugim dejala, da zamejski dijaki dosegajo odlične rezultate zato, ker so kot pripadniki manjšine še posebej motivirani za učenje slovenščine. Nagrade sta podelila pisateljica Zora Tavčar in pesnik Jurij Paljk, ki je v svojem posegu med drugim podčrtal, da zmage naših dijakov pomenijo, da smo Slovenci v Italiji še živi in vitalni. Dejal je tudi, da t.i. globalizacija predstavlja nevarnost za identiteto malih narodov, zato bo še vedno veljala neka zaveza slovenstvu, kulturi in literaturi ter filmu.

Na koncu je poudaril, da je treba ostati zvesti knjigi, saj je le-ta prijateljica, ki ne izda. Jurij Paljk je na koncu še prebral nekaj pesmi iz svojih zbirk *Soba 150* in *Nedorečenemu*.

IŽ

OBČINSKE VOLITVE V DOLINI, ZGONIKU IN NA REPENTABRU

VOLIVCI SO POTRDILI DOSEDANJE UPRAVE

V nedeljo, 13. junija, so potekale v treh manjših občinah tržaške pokrajine poleg evropskih tudi volitve za obnovo krajevnih občinskih uprav. Volilna preizkušnja ni prinesla nobenih presenečenj, saj so volivci potrdili dosedanje uprave.

V občini Dolina je spet premočno zmagala koalicija Skupaj-Insieme z dosedanjim županom Borisom Pangercem na čelu. Koalicija, ki jo sestavljajo Levi demokrati, Slovenska skupnost, Stranka komunistične prenove, Slovenski in italijanski komunisti, Ljudska stranka, Zeleni in Gibanje za Dolgo Krono, je zbrala 2.346 glasov, se pravi 69,8%, in izvolila v občinski svet 12 svetovalcev (za SSK so bili izvoljeni Fulvia Premolin, Sergij Mahnič in Tomaž Petaros). Dva svetovalca bo imel Pol svoboščin, po enega Julijska fronta in Severna liga.

Tudi občino Zgonik bo še naprej upravljala dosedanja levičarska koalicija Skupaj-Insieme. Za župana je bil izvoljen Mirko Sardo, čigar lista je prejela 803 glasove (59,97%) in izvolila v občinski svet osem svetovalcev. SSK, ki je za župana kandidirala Jožka Grudna, je prejela 270 glasov (21,2%) in izvolila dva svetovalca (Jožka Grudna in Slavka Škerla); dva svetovalca bo imel tudi Pol svoboščin.

Ravno tako je šlo na Repentabru. Tu je občino upravljala Napredna lista, ki bo še naprej načelovala upravi. S 335 glasovi (59,9%) je bil potrjen dosednji župan Aleksij Križman, v občinskem svetu pa bo sedelo osem svetovalcev zmogovite liste. SSK je prejela 129 glasov (23,1%) in v občinski svet izvolila tri sve-

tovalce - poleg županskega kandidata Andreja Škabarja še Igorja Rožaca in Nadjo Maganja - medtem ko bo Pol svoboščin zastopal en svetovalec. Na Repentabru je nastopilo kar pet list, vendar se Julijski fronti in Severni ligi ni posrečilo priti v občinski svet.

Občinske volitve so bile tudi nekak test stanja stranke SSK na občinski ravni. Pokrajinski tajnik Peter Močnik nam je v kratkem telefonskem pogovoru sicer izrazil zadovoljstvo ob dejstvu, da je SSK ohranila vse svoje svetovalce

v Dolini, Zgoniku in na Repentabru, hkrati pa povedal, da bo morala stranka analizirati stanje na terenu. Dolinska sekcija SSK pa je v tiskovnem sporočilu izrazila svoje zadovoljstvo ob uspehu liste Skupaj-Insieme. Volilni izidi, piše v sporočilu dolinske SSK, zgovorno potrjujejo, da si naši ljudje želijo skupnega nastopanja, to stališče pa je SSK zagovarjala že od samega začetka. Dolinska SSK se tudi zahvaljuje volivcem za zaupanje, saj so bili v občinski svet izvoljeni trije predstavniki stranke, le

za manj kot pet preferenc pa ni bila izvoljena četrta predstavnik SSK, Tanja Bait.

Na rob volitvam naj dodamo, da je v prejšnjih dneh SSK prejela odgovor tržaške prefektore v imenu notranjega ministrstva na svojo zahtevo po dvojezičnih volilnih potrdilih. Odgovor italijanskih oblasti je bil odklonilen, češ da rabe slovenščine ne predvidevajo ne statut dežele F-JK ne druge norme; določila občinskih statutov o dvojezičnem poslovanju pa da veljajo samo za občinske organe. V tiskovnem sporočilu je SSK mnenja, da gre za očitno sprenevedanje in izmikanje spoštovanju notranjopravnih in mednarodnih obveznosti do pripadnikov slovenske manjšine v Italiji. Zato si SSK pridržuje pravico do nadaljnjih posegov na ustreznih mestih, vključno pri evropskih institucijah.

V PROSTORIH NŠK V TRSTU

PREDSTAVITEV ZEMLJEVIDA O GORIŠKEM OZEMLJU

Na pobudo Narodne in študijske knjižnice in Slovenskega raziskovalnega inštituta, izdajatelj zemljevida krajevnih in ledinskih imen za Goriško, so prejšnjo sredo v prostorih NŠK tudi v Trstu predstavili to pomembno publikacijo, ki je sad večletnega dela tržaških in goriških raziskovalcev in zbirateljev tovrstnega narodnega izročila ob jasni zavesti, da se bogastvo naših drobnih krajevnih in ledinskih imen, ki je plod tisočletnega življenja in dela ter duhovnega bogastva in ustvarjanja našega človeka, po-

časni, a nezadržno izgublja. Pri delu so najprej sodelovali Gojmir Budal, Ksenija Levak in Robert Petaros, dokončali pa so ga Vlado Klemše, Robert Petaros in Aldo Rupel. O knjigi in o priloženih zemljevidih so spregovorili ravnatelj NŠK in SLORI-ja Milan Pahor in Emidij Susič ter Aldo Rupel in Robert Petaros; ob koncu pa je marsikdo izmed občinstva posegel v razpravo, nekateri so izrazili željo, da bi se podobno delo opravilo za vse ozemlje, kjer živijo Slovenci.

TRŽAŠKA UNIVERZA

NOVA UČNA SMER

Pred nekaj dnevi so na tržaškem vseučilišču ustanovili novo študijsko smer - za Interkulturalne vede, ki bo delovala v okviru filozofske fakultete. Namenjena je izobraževanju učnega osebja, ki se bo moralo soočiti z delom v jezikovno, narodnostno in kulturno mešanih razredih. Študijski program je razdeljen na dva bivenja. Zaenkrat so ustanovili te smeri: romanistika, anglistika, jugovzhodni slovenski jeziki, arabistika in hebraistika, ob tem pa še smer za mednarodno sodelovanje. Predpisi bodo avgustu.

UDELEŽENCI IZ DEVINSKO-NABREŽINSKE IN ZGONIŠKE OBČINE

NAD STO ŠESTDESETLETNIKOV S POSEBNIM VLAKOM NA BLEDU

V nedeljo, 6. junija, so se šestdesetletniki iz devinsko-nabrežinske in zgoniške občine, katerim so se pridružili še nekateri posamezniki, odpravili na skupno praznovanje okrogle obletnice. Na nabrežinski postaji jih je v zgodnjih jutranjih urah že čakal poseben vlak slovenskih železnic, da jih preko Krasa in po Soški dolini popelje na težko pričakovani izlet (saj so nanj čakali dolgi deset let). Po obredni skupinski sliki pred postajo, ki je ob otvoritvi Južne železnice sprejela samega avstro-ogrškega cesarja Franca Jožefa, so se odpravili na "dolgo" potovanje.

Že na vlaku jih je čakalo prvo presenečenje, ko jim je steward ponudil kavico s slaščico; nato so morali potrpeti do Sv. Lucije (Most na Soči), kjer so se v odlični gostilni Pri Štefanu okrepčali z obilno toploto ali suho južino, pač po želji. Za kratek čas sta poskrbela odlična mlada harmonikaša Igor in Egon, ki staves čas dvigala moralo "starim" ude-

ležencem. Po opozorilnem pisku vlaka se je skupina zahvalila gostilničarju za okusno hitro postreženo okrepčilo ter se napotila po slikoviti železniški progi do Bleda, kjer sta jih pričakala dva avtobusa, ki sta bila na razpolago do večernega odhoda, da se betežni šestdesetletniki ne bi preveč utrudili. Ogled tega alpskega bisera v prekrasnem sončnem dnevu je bil res edinstven. Treba je pohvaliti blejske turistične delavce, ki

lepo skrbijo tako za zunanji videz okolice in hotelov kot za dobro počutje gostov. To se jim tudi obrestuje, saj, kot so izjavili, so s turistično prisotnostjo zadovoljni.

Utruženi in lačni šestdesetletniki so se nato zbrali v posebni jedilnici Hotela Toplice, kjer je bilo poskrbljeno za res odlično kosilo, zalito z rdečo in belo kapljico iz raznih predelov Slovenije. Omeniti moramo plesne in domače poskočnice naših vrlih muzikan-

to; na žalost pa se jih je malo odločilo za plesni poskus, verjetno ker jih je zavirala mladeniška bojzljivost!

Popoldne se je del udeležencev odločil za obisk znamenitega čebelarkega muzeja v Radovljici, kjer so si lahko ogledali tudi stari del lepega mesteca, ostali pa so se korajžno odpravili na pohod skozi sotesko Vintgar, kar je bil za njihove utrujene noge skoro Sizifov napor, saj so marširali po ravnem skoro uro!

Ko jih je avtobus pripeljal na Bled, kjer sta se obe skupini ponovno združili, so imeli še priložnost za zadnje osvežilno pijačo, nakar so se odpravili proti vlaku, ki naj jih popelje v domače kraje. Za še eno presenečenje je poskrbela nova ljubka stewardesa, ki je na vlaku delila še zadnje bonbončke in jim zaželela srečno vrnitev.

Veselo praznovanje se bo zaključilo še ta teden, ko se šestdesetletniki še enkrat zberejo, da si razdelijo slike in si ob kapljici domačega obudijo spomine na res lep izlet, za katerega imajo vso zaslugu neutrudljivi pobudniki, ki so bili tudi organizatorji.

ŠESTDESETLETNIK

VODNIK O RIBIŠKI POTI V NABREŽINSKEM BREGU

PREDŠTAVITEV POTI, KI ZDRUŽUJE DVA SVETOVA

MATJAŽ RUSTJA

Lepo število domačinov in radovednih udeležencev je sledilo avtorjem in gostom, ki so knjigo predstavili in ji zaželeli srečno pot v okviru spoznavanja preteklosti, kulture in turizma. Za dolgo leseno mizo so sedeli bivša odbornica za kulturo Vera Tuta Ban, ki je knjižico tudi uredila, avtorja vodnika prof. Marinka Pertot in kapetan Bruno Volpi Lisjak, raziskovalec prof. Pavle Merku in univerzitetni profesor Giuliano Orel. Iz prve vrste sedežev, ki so gostili publiko v prijetno prenovljeni dvoranci občinske knjižnice v Nabrežini, sta večer uvedla in zaključila župan Marino Vocci in odbornica za kulturo Mariza Škerk Kosmina. Knjigo je izdala založba Lint.

Vodnik je nastal predvsem zato, da bi ponese širni publiki sporočilo preteklih časov in da bi tako sleherni obiskovalec Ribiške poti začutil in spoznal prekrasno območje nabrežinskega brega, s katerim je bilo tesno povezano življenje ribičev. Tako je dejal župan devinsko-nabrežinske občine, saj se je občinska uprava napolnila na pot načrta, kateremu je prvo načelo valorizacija teritorija in kulture. Ra-

V petek, 11. junija, je v večernih urah devinsko-nabrežinska občina predala javnosti dvojezični vodnik Ribiška pot v nabrežinskem bregu.

FOTO KROMA

zličnost je v tem kontekstu le bogastvo in tudi najlepša pot v tržaškem zalivu lahko izpolnjuje in izpopolnjuje te kulturno-turistične smernice občine. Bivša podžupanja in odbornica za kulturo Vera Tuta Ban je z zadovoljstvom sprejela utrip nove knjige, ki je sledila po dobrem letu dni ureditvi Ribiške poti od starega centra Nabrežine do nabrežja Pri čupah. Vodnik torej priča o preteklih življenjskih zakonih preživetja. Hitrost spreminjanja, je dejal prof. Merku, je namreč iz dneva v dan večja, družba se spreminja, človek z njo in tudi kulturna dediščina se spreminja.

Preteklost nam postaja oddaljena, celo tuja, ker družba zapušča zemljo in pluje v neznanost. Tudi zaradi tega nastajajo nove pobude, da se dediščina stoletij reši pozabe in se tako ovrednoti. Naš rod je mogoče zadnji sposoben tega, saj pozna ljudi, ki so preteklost doživeli, in je tudi sam še čustveno navezan na morje in zemljo. Ribiška pot in vodnik po njej sta priči kulturne dediščine. Ohraniti moramo torej prehojeno (ribiško) pot kulturne dediščine in jo pripeljati v prihodnost, da jo bodo opazovali, spoštovali in čutili za svojo številni zamci. Naš človek pa ni bil

samo ribič, bil je tudi kmet, ki je boj s suho kraško zemljo delil z bojem z valovi. Preživljanje je bilo mogoče le s spajanjem morja in zemlje. S takimi mislimi se je zaustavil ob izidu vodnika prof. Giuliano Orel. Prof. Marinka Pertot pa je v knjigi prikazala z naravoslovnega vidika pot nabrežinskih ribičev do morja. Tudi s tega vidika je pot dragocena, saj je v začetku zavita v bujen in lep kraški svet, na kraškem robu pa se slika spremeni, zavetje usposobi posebno klimo, ki je značilna za sredozemsko območje. Edinstvenost Ribiške poti tiči tudi v združevanju različnih svetov. Soavtor knjige in odlični poznavalec morja Bruno Volpi Lisjak je z zadovoljstvom pogledal v sveže strani vodnika, ker je po njegovem mnenju knjižica prinesla veliko dobrega. Ovrednotila je Nabrežino in morje s turističnega vidika, drugi uspeh pa zapolnjuje zgodovinsko vrzel, ki trdno beleži slovensko prisotnost ob morju in tako knjižica tudi zapira pot lažem. S čupom in prefinjenim lovom na tune so naši dedje s spoštovanjem in genialnostjo izkoristili naravo, da bi se z njo naužili življenja, se hranili... dihali so v njej s polnimi pljuči, ker so vedeli, da jim je mati in da se do nje lahko vedno obračajo (na morju in na zemlji) in vedno s hvaležnostjo.

OBVESTILA

ŠZBOR, KDS. Škamperle in Odbor za ohranitev Stadiona 1. maj prirejajo *Praznik na 1. maju* 23., 24., 25., 26. in 27. junija. 23. t.m., po sončnem zahodu: svetoivanski kres s kulturnim sporedom; nogometni in odbojarski turnirji; v petek, 25. t.m., sobota, 26. t.m., nedeljo, 27. t.m., bodo za ples igrala skupine Juke box, Zamejski kvintet in Status symbol; delovali bodo obilno založeni kioski. V primeru slabega vremena bo zabava potekala v prostorih Stadiona 1. maj.

MOSPOBVEŠČA, da so na razpolago informacije o poletnem tednu za mlade Izola 99 (organizira ZKS). Od 25. julija do 1. avgusta v Izoli. Program: športni del (plavanje, športne igre, plesne vaje), družabni del (plesni večeri, družabni večeri, izlet), izobraževalni del (predavanja in pogovori v skupinah o odnosih med fanti in dekleti in o človekovih pravicah, ustvarjalna delavnica) in duhovni del (aktivno krščansko življenje). Cena vključuje polni penzion, nočitev (skupna ležišča), enodnevni izlet, plesne vaje, material za ustvarjalno delavnico. Informacije in prijave: MOSP, ul. Donizetti 3, Trst, tel. št. 040 370846, od pon. do pet. od 9. do 17. ure.

MOSPOBVEŠČA, da so na razpolago informacije o poletnem tednu za mlade Dnevi športa pod šotori (organizira Mavrični most mladih). Od 12. do 18. julija v Luciji pri Portorožu. Program: športne in vodne aktivnosti. Spanje pod milim nebom ali v šotorih na vrtu župnišča v Luciji. Informacije in prijave: MOSP, ul. Donizetti 3, Trst, tel. št. 040 370846, od pon. do pet. od 9. do 17. ure.

MOSPOBVEŠČA, da so na razpolago informacije o potovanju Španija '99 - Od Kataloni-

je do Galicije (organizira ZKS). Od 30. 7. do 10.8. Končni cilj potovanja: Santiago de Compostela in udeležba na mednarodnem srečanju mladih, ki bo potekalo v duhu svetovnega dneva mladih. Na poti: ogled Barcelone, Madrida in Lurda. Cena vključuje prevoz z avtobusom in štiri polpenzione. Informacije in prijave: MOSP, ul. Donizetti 3, Trst, tel. št. 040 370846, od pon. do pet. od 9. do 17. ure.

NA SEDEŽU devinskih zborov bo v soboto, 19. junija, ob 20.30 zborovski koncert ob sklepu letošnje sezone. Oblikovali ga bodo Dekliški zbor Devin, Mladinska pevška skupina in moški pevski zbor Fantje izpod Grmade. Napoveduje se vsebinsko pester večer. Lepo vabljeni!

VDRUŠTVU slovenskih izobražencev v Trstu bo v ponedeljek, 21. junija, predaval inž. Paolo Petronio o evropskih himnah v besedi in glasbenih posnetkih. Predavanje bo v Peterlinovi dvorani, Donizettijeva 3, s pričetkom ob 20.30.

ZBOR JACOBUS Gallus vabi stare in nove pevce na tradicionalni piknik ob zaključku sezone, ki bo v nedeljo, 27. junija, od 17. ure dalje na domačiji Maria Dolenc na Opčinah (Konkonelska ulica št. 73 - na državni cesti 202). Družabnost bo ob vsakem vremenu, saj bo v primeru slabega vremena poskrbljeno tudi za zaprt prostor.

OTROCI, POZOR, pozor, pridite v edini poletni center ob morju. Čakajo vas tečaj jadrarjenja, ribarjenja, plavanja, izleti, veliko prijateljev in zabave! Število mest je omejeno. Poletni center bo od 23. avgusta do 3. septembra na sedežu TPK Sirena, Miramarski drevored 32 v Barkovljah. Za informacije kličite na Zadržni center za socialno dejavnost, ul. Cicerone 8, 040 360324, od pon. do petka.

ČLANI KLUBA PRIJATELJSTVA V SEČOVELJSKIH SOLINAH

LEP, "OSOLJEN" IZLET

NADA MARTELANC

Ste kdaj pomislili, kdaj je izlet zares lep? Jaz sem se o tem spraševala, ko smo se vračali z izleta v Istro 29. maja. Izletniki so izjavljali, da je bilo lepo, zelo lepo.

Ali je bilo lepo zato, ker smo obiskali lepe in zanimive kraje? Tudi zato, seveda. Prišla pa sem do spoznanja, da je izlet zares lep in prijeten takrat, kadar med izletniki vladajo vedrina, razumevanje, medsebojna pomoč in mir. Tak je bil ta naš izlet. Obvrnitvi smo v Trstu izstopali iz avtobusa dobre volje, nasmejani, umirjeni.

K dobremu razpoloženju je pripomogel tudi g. Ivan Buzecan, ki je vso pot, tja in nazaj, jasno in zanimivo opisoval kraje, mimo katerih smo se vozili, in tiste, ki smo jih obiskali; seznanil nas je tudi z bogato zgodovino Istre. Tako v avtobusu ni bilo časa za dolgčas. Časa za dolgčas seveda ni bilo niti v krajih, kjer smo se ustavili.

Prva postaja: Sečoveljske soline. Tako je postal naš izlet "osoljen". V najboljšem pomenu besede. "Sol" pomeni človeku od pamtiveka nekaj dobrega, magičnega. Uporablja se pri bogoslužju. Je znak gostoljubnosti. Je simbol modrosti, zrelosti. In še bi lahko naštevale. Najbolj je seveda zna-

na kot začimba in kot sredstvo za shranjevanje raznih živil (rib, mesa...). Zlasti v časih, ko ni bilo zmrzovalnikov. Sol kopljejo tudi v zemeljskih rudnikih. Vendar velja morska sol za najboljšo. Zlasti še, če jo "jodirajo", tj. dodajo jod, kar je koristno posebno za prebivalce od morja oddaljenih krajev, da se jim ne naredi golša.

Avtobus nas je pripeljal do meje s Hrvaško in do solin. Med soline in do muzeja solinarstva smo pa morali kar peš. Hodili smo med plitvimi bazeni, ki se razprostirajo daleč naokrog po Piranskem zalivu. Zdaj v teh solinah požanjejo sorazmerno malo soli. Pravijo, da to delo ni več dobičkonosno in je zelo težavno. Nekoč je tu delalo kakih 440 družin. Vsaka je imela svojo kamnito hišico. V pritličju so hranili pri-

dobljeno sol, kuhali in spali so v prvem nadstropju. Tu so cele družine preživele od aprila, potem ko so počastile piranskega zavetnika sv. Jurija, pa tam nekje do septembra, ko ni bilo mogoče več pridobivati soli, ker sonce ni več dovolj grelo, da bi voda lahko naglo hlapele in bi se sol lahko izkristalizirala na trdo potolčenem dnu bazena. Solinarjem se ni slabo godilo. S seboj so iz Pirana nosili nekaj hrane, meso so kupovali, ribe so lovili, kruh so si pekli, zelenjavo sejali in sadili ob hišicah, poznali in nabirali so tudi primerne zeli ob solinah. Po vodo pa so morali kar precej daleč. Največkrat so jo prinašali možje v neke vrste brentah na ramah ali pa so šle ponjo žene s skafi. Jeseni so se solinarji vračali z ladjami v Piran. Ponavadi so mora-

li odstopiti polovico soli gospodarju solin, kasneje državi; svojo polovico so prodali.

Potem ko smo si ogledali muzej, ki predstavlja solinarjevo hišo, njeno ureditev in orodje, ki ga solinar potrebuje, ko smo se nadihali nepokvarjenega in z jodom nasičenega zraka, smo se vrnili na avtobus. Z mnogih sedaj zapuščenih solin so nas pozdravljale porušene kamnite hiše solinarjev, kar sicer ni ravno razveseljivo, je pa zelo slikovito.

V dobro voljo nas je spravilo tudi okusno in bogato kosilo ter izvrstno vino v gostilni kmečkemu turizmu v kraju Dragonja ob reki Dragonji.

V Portorožu smo se sprehodili in uživali lep razgled tja čez morje.

V Piranu se je večina izletnikov povzpela na grič do cerkve sv. Jurija, ki kraljuje nad mestom in je daleč vidna. Izpred nje je čudovit pogled na morje in na mesto Piran. Gospod župnik je izletnike sprejel, jim razkazal cerkev in jih pogostil v župnišču. Tisti, ki si nismo upali v hrib, pa smo s trga opazovali hišo in kip glabnika Tartinija in pasli oči po morju, posutem z neštetimi barkami.

V Trstu smo se vrnili kmalu po 19. uri sproščeni, vedri, ne da bi čutili utrujenost, z ugotovitvijo, da ni treba hoditi daleč iskat lepoto in zanimivosti, saj jih imamo v bližini na pretek.

BARKOVLE - KONTOVEL

KATEHEZA O SV. PISMU

Po naših župnijah so šmarnice potekale raznoliko. Za Kontovel in Barkovlje je g. Jože Špeh izbral katehezo o Sv. pismu, saj se človek stalno sprašuje, od kod smo in kako je vse to nastalo. Zato je prav, da se je nekdo odločil za ne-lahko premissljevanje o Sv. pismu. Seveda je nemogoče, da bi nam vse ostalo v spominu. Odkrilo pa nam je zanimivosti v tisočletjih segajoče korenine prav do njihovega izvora. Vredno je prestopiti meje našega meglenega videza in prisluhniti raznovrstnim kulturam: sumerski, akadski in toliko drugim kulturam, ki so valovale po takratnem ozemlju in puščale za seboj svoje sledove ter dajale zagon naslednjim generacijam, tudi naši duhovni in kulturni izpolnitvi.

Nemogoče je zaobjeti veličino božjega delovanja in razodetja, če se človek vsaj enkrat v življenju ne zažene v di-

namiko globin Sv. pisma, ki nas še danes oblikuje na osebni in družbeni razsežnosti. Še predobro vemo, koliko športniki žrtvujejo in trenirajo za dober uspeh v športu. Da bi mi vsaj drobtinico tega truda žrtvovali besedam Sv. pisma! Od tam vemo, da, ko so ljudstva zanemarjala božjo besedo Postave, so se uresničile besede prekletstva in sledilo je obdobje nesreče. Potrebno je se soočiti z govoricami Sv. pisma, ki je boljše ni bilo in je nikoli ne bo. Nobena študijska knjiga z množico znanstvenikov ni bila skozi stoletja tako natančno preučevana kot Sv. pismo. Biblični simbolizem nas vodi k zrejšemu merilu našega lastnega odnosa do Boga: Kaj Bog je in kaj Bog ni! Filozof Kant je načelno izjavil: "Nič me bolj ne preseneča kot vesolje zvezdnatega neba in »kategorični imperativ« v meni!" Duhovna dediščina Sv. pisma bo edini svetilnik tudi v 3. tisočletju! Hvala g. Špehu, da si je prevzel nelahko nalogo!

FV

DAMJAN PAULIN - PREDSEDNIK

SLOVENSKA KONZULTA NA GORIŠKI OBČINI

Kot smo že napovedali v prejšnji številki, se je v sredo, 9. t.m., na goriški občini prvič sestala nova konzulta za slovensko manjšino v Gorici. Seje sta se poleg izvoljenih članov udeležila tudi goriški župan dr. Gaetano Valenti in občinski odbornik, pristojen za decentralizacijo, dr. Luigi Coana.

Naj na tem mestu še enkrat navedemo imena novih članov slovenske konzulte. Ti so: Andrej Bratuž, Lučana Budal, Iva Korsič, Nadja Grusovin in Damjan Paulin za Zvezo slovenske katoliške prosvete. Slovensko kulturno gospodarsko zvezo pa predstavljajo Ugo Dornik, Igor Komel, Marko Marinčič, Aleš Nanut in Rudi Pavšič. Za goriški občinski svet pa so bili izvoljeni Boris Tanko Pavsic, Alex Pintar in duhovnik Renzo Boscarol. Sindikat slovenske šole pa bosta predstavljala Emil Jarc in Igor Devetak.

Župan Valenti je v svojih uvodnih besedah izrazil zadovoljstvo s srečanjem ter obenem podčrtal vlogo tega sicer posvetovalnega organa občinske uprave. Za njim je spregovoril odbornik Coana, ki je tudi poudaril pomen te konzulte in obenem izrazil pripravljenost na pozitivno sodelovanje vseh njenih komponent. Sledila je daljša razprava, v katero je poseglo več svetovalcev, ki so izpostavili posamezne argumente oz. predloge. Zlasti naj tu omenimo poseg dosedanjega predsednika konzulte Rudija Pavšiča, ki je med drugim podčrtal glavna pričakovanja slo-

venske narode skupnosti v goriški občini. Prav tako je dosedanji podpredsednik Damjan Paulin postavil vrsto vprašanj, ki so povezana z delovanjem slovenske konzulte v naši občini.

Med raznimi drugimi vprašanji so posamezni svetovalci še posebej podčrtali nekaj točk. Sem se uvrščata sprememba pravilnika (ki je sicer že bil predmet revizije v prejšnji mandatni dobi) in seveda tudi potreba, da se spremeni uradno ime konzulte. Do sedaj je to bilo "konzulta za vprašanja mestne etnične manjšine". V novi redakciji bo moral pravilnik jasno označevati slovensko manjšino.

Poleg tega so bili izraženi predlogi za nov izraz namesto besede manjšina (morda narodna skupnost). Prav tako je iz razprave izšla želja po vedno večji evropski miselnosti in sodelovanju, saj je Gorica sama že dalj časa razvila bogato srednjeevropsko sodelovanje.

Sledile so volitve novega predsednika in podpredsednika. Predsednik je postal dr. Damjan Paulin iz vrst ZSKP (skupno s SKGZ ene od dveh glavnih komponent konzulte). Za podpredsednika pa je bil izvoljen Igor Komel (SKGZ). Znana je namreč že ustaljena praksa, da prihaja na teh mestih do rotacije med obema vodilnima slovenskima predstavništva.

S tem bo goriška slovenska konzulta lahko začela z rednim delovanjem in se bo zato sešla še pred koncem junija.

NOVOGORIŠKI GIMNAZIJCIBISKALI SLOVENSKE USTANOVE V GORICI

V ponedeljek, 14. t.m., so bili v Gorici na enodnevni ekskurziji novogoriški gimnazijci, ki so med sprehodom po goriških ulicah obiskali tudi vrsto pretežno slovenskih kulturnih ustanov, obiskali pa so tudi naše uredništvo.

Prof. Marija Mercina, ki je pred leti prišla do zamisli, da bi svoje dijake peš popeljala čez mejo in jim predstavila slovensko stvarnost v Gorici, je tudi tokrat vodila veliko skupino gimnazijcev. Izlet po goriških ulicah po njenem mnenju ni samo izlet, je tudi dobra prilika, da mladi gimnazijci spoznajo življenje in delo goriških Slovencev. Skupina gimnazijcev je najprej odšla na ogled sinagoge in do cerkve sv. Ivana, kjer jim je spregovoril župnik Marijan Markežič. Takoj za tem so odšli v Kulturni center Lojze Bratuž, kjer sta jih sprejeli predsednica prof. Franka Žgavec in tajnica centra dr. Marinka Černic, ki sta jim predstavili dejavnosti centra in njegov nastanek. Dijaki sami pa so v centru Bratuž pripravili občuten kulturni program, ki so

ga uglasili na lik in literarni opus goriške pesnice Ljubke Šorli. O njenem liku je spregovorila prof. Marija Mercina, dijaki pa so deklamirali sedem njenih pesmi. Ko so odšli iz centra Bratuž, so se razdelili v več skupin: dva razreda sta šla na ogled Coroninijevega parka, en razred je šel v Semenisko knjižnico, medtem ko sta dva razreda prišla k nam, na Placuto, kjer jim je Jurij Paljk spregovoril o zgodovini in pomenu Placute in o Goriški Mohorjevi družbi. Prof. Andrej Bratuž, glavni urednik našega tednika pa je spregovoril o Novem glasu, o nedavnih upravnih ter evropskih volitvah v Italiji ter seveda o slovenski manjšini v Italiji. Po ogledu uredništva so dijaki odšli proti Škabrijelovi ulici, kjer so prestopili mejo in odšli domov.

Poučen izlet novogoriških gimnazijcev po Gorici je gotovo več kot le izlet, saj je mladim iz Slovenije predstavil našo stvarnost. Zato je zamisel prof. Marije Mercina več kot le dobrodošla in lepa. Upajmo, da bodo ti obiski postali vsakoletni.

ZUT

VOLILNA PREIZKUŠNJA V NAŠIH OBČINAH

UPRAVNE VOLITVE V SOVODNJIH, DOBERDOBU IN ŠTEVERJANU

Upravne volitve na Goriškem, ki so bile v slovenskih občinah Sovodnje, Doberdob in Števerjan, so pokazale, da tudi na Goriškem do večjih sprememb ne bo prišlo; izjema so le Sovodnje, kjer se je tokrat predstavila še tretja lista, ki je požela kar precej uspeha.

SOVODNJE

Lista *Občinska enotnost* je v Sovodnjah ohranila večino, saj je zbrala 46,6% vseh glasov in bo tako tudi v prihodnje ostal v Sovodnjah župan Marko Petejan, ki je tudi do sedaj vodil občinsko upravo. Lista *Občinska enotnost* bo imela v občinskem svetu poleg župana še 12 svetovalcev; to so: Carlo Tomsic, Alenka Florenin, Valentino Custrin, Eleonora Cijak, Walter Ferfolia, Leopold Devetak, Flavio Mosetti ter Maurizio Juren.

Lista *Slovenska skupnost* je prejela 344 glasov (28,6%) in bo tako imela v prihodnji občinski upravi dva svetovalca, in sicer Julijana Ožbota, ki je bil kandidat za župana, ter Severina Kledeta.

Skupaj za Sovodnje pa je bilo ime listi, ki je predlagala Vlada Klemšeta za župana in je prejela 299 glasov (24,8% glasov od 1290 sovođenjskih

volivcev). V prihodnjem sovođenjskem občinskem svetu bosta sedela dva njena svetovalca, in sicer Vlado Klemše in Ljubica Butkovič por. Francescotto. Uspeh nove liste v Sovodnjah deloma pripisujejo neučinkovitosti dosedanje uprave in deloma tudi nekritični ali pa vsaj premalo kritični opoziciji SSK, ki je v Sovodnjah izgubila dva občinska svetovalca.

DOBERDOB

Tudi v Doberdobu je zmagal dosedanji župan Mario Lavrenčič, ki je tokrat že petič na čelu občine. Njegova lista *Občinska enotnost* je prejela 588 glasov (63,98%). V občinskem svetu bodo v Doberdobu tako sedeli Vlasta Jarc, Enrico Cecchini, Andrej Lakovic, Paolo Fumis, Marco Jarc, Damjan Nacini, Edvard Gergolet in Karol Frandolic. Slovenska skupnost je tokrat prejela manj glasov kot na zadnjih upravnih volitvah, zanj je glasovalo 331 od 985 volivcev

(36,02%). SSK bo imela v doberdobski občini štiri svetovalce; to so kandidatinja za županjo Martina Pahor por. Abrami, Ivan Černic, Romina Pizzo in Dario Bertinazzi.

ŠTEVERJAN

V Števerjanu so volivci nagradili dosedanje delo župana Hadrijana Corsija (na sliki), ki je kandidiral na listi Slo-

venske skupnosti. Ta lista je od skupno 642 volivcev prejela 326 glasov (55,1%). Poleg župana Corsija bodo v občinskem svetu še naslednji svetovalci SSK: Marjan Drufovka, Anka Černic, Mirjam Dorni, Silvana Mrak, Franka Padovan, Robert Prinčič, Floriano Lango ter Bogdan Ciglič. Lista *Občinska enotnost*, ki je predlagala za župana Ivana Humarja, je prejela 251 glasov (42,4%) in bo tako imela v občinskem svetu poleg kandidata za župana Humarja še te svetovalce: Damiana Stekarja, Floriana Platinška ter Silvana Cibinija. V Števerjanu so se predstavili tudi desničarji z listo Nacionalnega zavezništva, ki je prejela 15 glasov (2,5%), pre malo, da bi imeli svojega zastopnika v občinskem svetu. Dosedanji in tudi prihodnji župan Števerjana Hadrijan Corsi je menil, da je uspeh SSK v tej briški občini predvsem nagraditev za delo, ki ga je do sedaj opravljala njegova uprava. Za kroniko še to, da je bila volilna udeležba na Goriškem najvišja prav v Števerjanu, kjer se je volitev udeležilo 89,6% volilnih upravičencev.

JUP

SLOVO OD ŠOLSkih UR NA SREDNJI ŠOLI IVAN TRINKO

SREDNJEŠOLCI SO SE IZKAZALI

IVA KORŠIČ

V petek, 11. junija, so srednješolci zvalili na svojo zaključno prireditev v veliko dvorano goriškega Kulturnega doma mnogo poslušalcev; med njimi je bilo tudi nekaj nekdanjih profesorjev in neučnega osebja. Po pozdravnem nagovoru skupinice dijakov-napovedovalcev se je na odru znašla dijaška gledališka skupina iz Doberdoba. Med letošnjim šolskim letom so namreč v popoldanskih urah nekateri učenci obiskovali gledališki krožek. V zapleteni dramski svet je dijake doberdobske sekcije uvajala gđ. Marjana Golemac. Kaj so se naučili ob teh uricah, so pokazali z zabavnim prizorčkom *Vsi na piknik*.

Ko se je zastor spet odstrl, so na odru bili razvrščeni dijaki goriških razredov, ki so predstavili recital *Soncem v očeh*, in šolski zbor. Prof. Lučana Budal je pripravila izbor poezij in nekaterih proznih del naših velikih literarnih ustvarjalcev - S. Kosovel, T. Pavček, I. Minatti, S. Makarovič, C. Zagorski, A. Res - in jih domiselno povežala v občuteno celoto, da so se stih in nevezana beseda harmonično ujemale. V premišljeni, fini scenško-režijski zasnovi so se nesviljivo pretakale optimisti-

čne, svetle misli vedrega otroštva, sreče, ljubezni, a tudi žalostni, trpkí izrezi s tragičnega vojnega obzorja. Med recitacijami so se oglašale ljudske pesmi in otožna, a obenem spodbudna *Lipa*, ob koncu pa je izzvenela še *Pesem miru*; uglasbila jo je Dina Slama, ki je pevce spremljala na klavir. Zbor sta izmenoma vodili profesorici Rosanda Kralj in Irena Pahor. Slišali smo tudi mile zvoke flaut in prisluhnili video-klipu *Svet v Belem in Črnem*; posnel ga je prof. Richard Sluga. Zgodbico iz živalskega sveta s sicer srečnim koncem, o ljubezni in nesmielnem sovražstvu je spisala in prebrala Mirjam Spazzapan; sodelovali so še Danijela Štekar, ki je ilustrirala pripoved, Katerina Quinzi in Luka Laurenti. Brošurico s tem spisom ali ročne izdelke so si gledalci lahko izbrali ob vhodu, ki so oddali svoj prostovoljni prispevek, namenjen kosovski otrokom-pribežnikom v našem mestu. Dijaki so svoj nastop sklenili s skladbico *Pesem primorske mladine* ob glasu harmonike.

S tem šolskim letom končuje svojo več kot tridesetletno delovno dobo na srednji šoli I. Trinko ravnateljica Rožica Simčič-Lojki; zato sta ji v imenu učnega in neučnega osebja izrekla zahvalo in ji izročila

dar podravnatelj Mario Leopoli in tajnica Danila Florenin, dijaki pa so z duhovitim opisom preleteli svoje značajske posebnosti in ji tudi v imenu staršev darovali v trajen spomin akvarel goriškega slikarja Andreja Kosiča s pogledom na pevmsko cerkev, na katero je ravnateljica čustveno navezana. Vsem se je s solzami v očeh pristrčno zahvalila in dejala, da, karkoli je storila v svoji dolgi službeni dobi, je to naredila za blagor naše mladine.

Prisotni so se zadržali v spodnjih prostorih na zakuski, ki so jo pripravili starši. V predvorju Kulturnega doma pa so si vsi lahko ogledali izreze iz raziskave oz. videofilm, ki so ga pripravili doberdobski dijaki ob svojem sodelovanju pri projektu *Ločeno zbiranje smeti*. Za opravljeno delo so prejeli pohvalo od goriške pokrajinske uprave.

Naj k temu prispevku predstavimo še to, da so se dijaki zahvalili Bogu za srečen konec pouka pri šolski maši v cerkvi sv. Ivana. Po obredu je častni gost, časnikar-pesnik Jurij Paljk, razdelil pridnim bralcem bralne značke-umetelno izdelane svinčnike in

beležke. Še prej pa jih je nagovoril in jim s prepričljivimi, iskrenimi besedami priporočil, naj radi segajo po knjigi, saj nas le-ta zna popeljati v čudoviti svet, zmeraj nam je zvesta, potrpežljivo čaka, da jo vzamemo v roke, in nam zmeraj znova širi obzorja in vsestransko bogati. Dijaki so Paljku zastavili nekaj vprašanj o novinarstvu in pesnikovanju; na vsa je prijazno in izčrpno odgovoril. Ravnateljica Rožica Simčič mu je v spomin na to kratko srečanje podarila dve bralni znački za njegovi hčerki in izvod šolskega glasila *Sračje gnezdo*, ki je že tretje leto izšlo tik pred koncem pouka. Zajetna brošura - naslovnico je narisala Danijela Štekar - vsebuje veliko vsebinsko raznolikih sestavkov - dve strani sta posvečeni prerano preminulemu, zelo priljubljenemu prof. Ivanu Sirku - v prozi in poeziji, v slovenskem in italijanskem jeziku, pa tudi ilustracije, križanke in druge kratkočasne igrice. Vredno jo je vzeti v roke in se tako prepričati, da naši dijaki radi in uspešno ustvarjajo, če jih spremljajo spodbudne besede profesorjev.

PASTIRČKOV VEČER V ŠTANDREŠKEM ŽUPNIJSKEM PARKU

RADOSTNA PREDSTAVITEV KNJIGE "TONČEK NA LUNI"

IVA KORŠIČ

Gotovo je Pastirček, zvesti prijatelj zamejskih šolarjev, veselo zavriskal, ko je na svojem večeru, v sredo, 9. t. m., zagledal toliko malih in "velikih" otrok, ki so prihitali v štandreški župnijski park med lipami, da bi se skupaj veselili novega literarnega pomladka, že petnajstega po vrsti, v Pastirčkovi knjižnici, in sicer zbirke pesmi Tonček na luni, ki se je porodila v blagi domišljiji dolgoletne sodelavke revije Pastirček, štandreške domačinke Ivanke Zavadlav. Trdi platnici v čudovitih barvah - delo Walterja Grudine - krasni naslovnica: velika, okrogla luna, na kateri sedi majhen deček. Narisal jo je Carlo Piccoli iz prvega razreda OŠ F. Erjavca iz Štandreža; ostale ilustracije, ki tako enkratno spremljajo pesmice, so delo njegovih sošolcev in cicibančkov, ki obiskujejo tretji letnik štandreškega vrtca.

Prav te risbice, iz katerih izžareva bujna otroška ustvarjalnost, so pritegnile pozornost prof. Lučane Budal, ki je radovoljno sprejela povabilo in se na prazničnem večeru zaustavila ob živahnosti teh tako naravnih sličic; le-te so nastale kot v zabavni igri,

KARDINAL MISSIA - ITALIJAN?!

V goriški izdaji videmskega dnevnika *Il Messaggero Veneto* smo lahko v številki z dne 10. junija brali članek ob stoletnici imenovanja takratnega goriškega nadškofa dr. Jakoba Missie za kardinala. Avtor članka je Guido Bisiani, ki na dolgo opisuje dogodek in nato prihod novega kardinala v Gorico. Vse lepo in prav. Vendar pa v biografskih podatkih nikjer ne omenja slovenskega izvora prvega našega cerkvenega kneza. Obratno! Pravi, da naj bi dr. Jakob Missia izhajal iz italijanske družine...

Znano je, da je bil kard. Missia rojen v Križevcih na Štajerskem. O njegovem rodu in slovenskem izvoru pričajo nešteti viri in dokumenti. Sam je postal (še pred goriškim obdobjem) škof v Ljubljani. Kako bi to lahko bil Italijan?! Missia je namreč vedno aktivno posegal v slovensko versko in kulturno življenje, bil pa je tudi odličen predstavnik avstrijskega episkopata. O vsem tem pričajo številne raziskave, ki so bile pred leti predmet obravnave na znanem rimskem simpoziju o velikih slovenskih cerkvenih osebnostih.

Zato bi avtorju članka v prej omenjenem dnevniku le svetovali, naj si pregleda (ali pa zna slovensko?) akte zadevnega rimskega simpozija.

PEROPRASK

a nosijo v sebi toliko lepe sporočilnosti. Spregovorila je seveda tudi o pesnici, ki ji je kot samouku pesniška občutljivost prirojena, njene pesmi pa so privrele na dan tudi iz velike ljubezni do otrok in slovenske besede. Dejala je, da je v njenih pesmih "beseda mehka, topla, igriva in se lahko kotna steka iz verza v verz" in iz njih veje "ljubezen in razumevanje otroškega sveta"

ter v njih "nakazuje malim pravo pot in jih nevsiljivo uči, da morajo spoštovati vse, kar jih obdaja". Jedrnato, a izredno občuteno analizo pesničnega ustvarjanja so dopolnili štandreški šolarji z recitacijo nekaterih najbolj značilnih pesmi iz zbirke. Na ta radoživ literarni utrinek jih je pripravila učiteljica Majda Zavadlav. Pred mikrofonom je vidno ganjena stopila tudi pesnica

sama in se zahvalila malim ilustratorjem ter vsem, ki so omogočili izdajo knjižice. Zahvalila je, da bi otroke te drobne pesmice spremljale v otroštvu, v zreli dobi pa jim obujale spomine na otroške dni.

Celoten program, ki ga je s svojo znano odrezavostjo povezoval urednik Pastirčka g. Marjan Markežič, je popestril šolski zborček z malčki iz vrtca. Pod energično taktirko in spremljavo učiteljice Ketty Tabaj je zapel vrsto pesmic; med temi je najbolj buren aplavz doživela "štandreška himna" *An dva tri p' Štandriži*. Po en izvod sveže tiskane knjige, dar Zadržne kreditne banke iz Doberdoba in Sovodenj, so prejeli mali ilustratorji, njihove mentorice, Mirjam Paulin, Katja Sobani in Suzi Frandolič ter Majda Zavadlav in Ketty Tabaj, ki sta si zamislili program Pastirčkovega večera.

Štandreški petošolci so izrabili to lepo srečanje, da so se s hudomušno besedo in prav takim darom ter prisrčno zahvalo poslovili od svojih učiteljev in ravnateljice Mirke Brajnik.

KONCERT IN PODELITEV PRIZNANJ

ŠTEVERJAN - ORGLE IN ZBOR

Zadnji petek, 11. t. m., je bil za Števerjan res pomemben in lep dan. Zvečer so namreč občani praznovali okroglo obletnico - 70-letnico postavitve orgel v farni cerkvi sv. Florijana in Marije Pomočnice. To sta tako domača župnija kot društvo F. B. Sedej proslavila z lepim slavjem, ki je obsegalo tako koncert kot podelitev priznanj nekdanjim oz. sedanjim organistom ter pevovodjem. V cerkvi je po uvodnih besedah župnika Antona Lazarja najprej nastopil organist Andrej Pegan iz Trsta, ki je izvajal skladbe Frescobaldija, J.

S. Bacha in C. Ph. E. Bacha, kar je vse izzvenelo kot dostojna počastitev domačih, sicer ne zelo velikih, ampak uspešnih orgel. Pri tem so tudi prebrali tekst kolovdacije orgel izpod peresa Vinka Vodopivca.

Nato se je predstavil mešani pevski zbor F.B. Sedej, ki ga vodi prof. Bogdan Kralj. V cerkvi je zbor izvedel sedem skladb z nabožno oz. duhovno vsebino. Osem narodnih oz. umetnih skladb pa je Števerjanski zbor odpel v župnijski dvorani, kjer je bil drugi del večera. V prvem delu je zbor zapel skladbe Mokranj-

ca, Gruberja, Jereba, Kramolca, Jericija in dve črnski duhovni pesmi. Drugi del - narodne oz. svetne pesmi pa je obsegal dela Vrabca, Kogoja, Merkuja, Lebiča, Lanara, Mirka in Venturinija. Števerjanski zbor je pokazal res zelo resno pripravo in dobro glasovno zasedbo, glavna zasluga pa gre gotovo še posebej dirigentu Bogdanu Kralju.

Nato je sledila podelitev priznanj organistom, ki so: S. Levpušček, A. Koren, A. Gabrovec, H. Srebrnič, T. Tozon in B. Kralj. Med drugim sta poleg predstavnikov domačega društva spregovorila in čestitala števerjanski župan Hardijan Corsi in predsednica ZCPZ Lojzka Bratuž.

AB

ZBORA HRAST IN GALLUS

DOŽIVET PEVSKI VEČER V DOBERDOBU

V petek, 11. junija, je v Doberdobo potekal lep in doživet koncertni večer s spletom ljudskih motivov z naslovom *Dober večer, Bog daj!*, ki sta ga oblikovala domači mešani pevski zbor Hrast in zbor Jacobus Gallus iz Trsta. Koncert, ki ga je priredil zbor Hrast ob zaključku sezone, bi moral sicer biti na borjaču "pri Jelenovih", ki pa ga je dež, ki je padel tisti dan, zmočil, zato se je prireditelj preselila na dvorišče sedeža društva Hrast, na katerem se je kljub hladnemu večeru zbralo lepo število ljubiteljev petja.

Spored, ki ga je povezovala Vida Valenčič, se je pričel s skupnim nastopom obeh zborov, ki sta pod vodstvom dirigentov Hilarija Lavrenčiča in Janka Bana zapela ljudski *Gularja sen tjela jmet* v prire-

dbi Ubalda Vrabca in *Dober večer, Bog daj*. Osrednji del koncertnega večera pa sta predstavljala posamezna nastopa zborov, ki sta zapela vsak po pet pesmi. Tako je zbor Hrast pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča, ki je nastopil prvi, zapel najprej *Večerno pesem* Emila Adamiča. To je bila obvezna skladba na letošnjem tekmovanju Naša pesem v Mariboru, po oceni komisije pa jo je zbor Hrast najbolj zapel. Sledile so še ljudska iz Čičarije *Ive* v priredbi Mirka Slosarja, *Pa se sliši*, pa še rezijanski ljudski *Da jōra ta Banderina* in *Tana sarte* v priredbi Pavleta Merkuja. Zbor Jacobus Gallus pa se je pod vodstvom Janka Bana predstavil občinstvu z ljudskimi *Dajte, dajte* v priredbi Alda Kumarja, *Polka* je ukazana in

Oj božime v priredbi Ubalda Vrabca, *Ive* v priredbi Ignacija Ote in rezijansko *Da gōra ta Škarbinina* v priredbi Pavleta Merkuja.

Na koncu pa sta se zbor Hrast in Gallus ponovno spojila v številni in mogočen pevski sestav, ki je pod vodstvom obeh dirigentov zapel še doberdobsko ljudsko *Sonce ljubo*, nato pa še venček ljudskih iz slovenske Istre *Pesmi od ljubezni in kafeta* v Kumarjevi in rezijansko *Injen čeu jti gna* v Merkujevi priredbi (le-to je na željo občinstva še enkrat zapel). Tako pa se je tudi končal koncertni spored, ki je ponovno potrdil prijateljske vezi, ki so se v zadnjih letih spletle med zboroma. Večera pa s tem seveda ni bilo še konec, saj se je nadaljeval z družabnostjo v prostorih agriturizma Pri Cirili, kjer so do poznih nočnih ur vladali veselje, smeh in seveda pesem.

IŽ

OBVESTILA

UDELEŽENEC POTOVANJA z Novim glasom na Poljsko in Litvo obveščamo, da so na naših upravah v Gorici in Trstu na razpolago potovalke. Naprošamo tiste, ki niso še poravnali stroškov potovanja, da to čimprej uredijo.

ŽUPNIJA SV. ANDREJA ap. v Štandrežu sporoča, da se je 13. t. m. začel poletni urnik nedeljskih maš, in sicer ob 9. uri v slovenskem jeziku in ob 10. uri v italijanskem. V poletnih vročih dneh je poskrbljeno tudi za osvežitev: maše so v župnijskem parku pod lipami (cerkev je namreč v popravilu).

ŠZOLYMPIA sklicuje redni občni zbor v petek, 18. t. m., ob 20.30 v mali dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž.

BALKAN FEST V petek, 18. t. m., bo ob 22. uri v kulturnem domu A. Budal v Štandrežu večer balkanske glasbe s balkansko kuhinjo in z D.J. Hodeges. V soboto, 19. t. m., pa bo nastopil v Štandrežu slovenski zamejski ansambel Last chance iz Gorice.

SEKCIJA SSK občine Sovodnje vabi svoje kandidate, somišljenike in prijatelje na družabno povolilno srečanje, ki bo v gostilni Rubijski grad v Sovodnjah v ponedeljek, 21. t. m., ob 20.30.

APOSTOLSTVO SV. Cirila in Metod-Gorica ter župnije Zgonik, Mavhinje in Nabrežina prirejajo Romanje v Maribor ob beatifikaciji A.M. Slomška 18. in 19. septembra 1999 z udeležbo pri beatifikaciji, ki jo bo vodil papež. Vse, ki se želijo udeležiti tega srečanja, prosimo, naj pohitijo z vpisom, ker je potrebno potrditi rezervacijo hotela. Prijave sprejemata uprava Novega glasa (tel. 0481 533177 ali 040 365473) in župnija Zgonik (tel. 040 229166).

ČESTITKE

15. junija je praznoval 70. rojstni dan naš pevec VITKO ČEVDEK. Ob pomembnem jubileju mu čestita MePZ Rupa-Peč.

Nika, Ivana, Simon... Če bodo vsi v zbor stopili, se bomo kar okrepili. Z Martino in Stefanom se veselimo, novorojenčku pa vse najboljše zaželimo. MePZ in društvo Hrast.

Zaradi preobilice gradiva bomo nekatere članke objavili prihodnjič. / URED.

DAROVI

ZA KOSOVSKE begunce: N.N. 100.000 lir.

ZA SLOVENSKO Karitas - kosovske begunce: N.N. Zgonik 100.000 lir.

ZA LAČNE otroke: N.N. 100.000 lir.

ZA PD Štandrež: Irena Beltram 100.000 lir.

ZA NOVIglas: Štefanija Ravnik, ZDA 116.000 lir.

ZA ZAVOD sv. Družine: Štefanija Ravnik, ZDA 175.000 lir.

ZA CERKEV v Gabriah: N.N. 10.000; starši ob krstu Elije Laskoviča 100.000 lir.

ZA CERKEV sv. Ivana: J.B. 500.000 lir.

ZA CERKEV na Vrhu: Zambon ob krstu hčerk Annalise in Martine 100.000; N.N. 5.000 lir.

Italijanski konzorcij pohoštva na debelo išče osebe

v Sloveniji za vodenje zasebnega tržišča. Izdelki visoke kakovosti po tovarniških cenah. Potrebno znanje italijanščine. Visoki zaslužki. Informacije na telefonski številki 0481 412219 (Antonio Sizzi).

SLOVENSKA SKUPNOST ŠTEVERJAN

se ob lepem volilnem uspehu ZAHVALJUJE vsem volilkam in volivcem za zaupanje, ki so ga izkazali na občinskih volitvah.

KONCERT V TRŽIČU

Ob prvi obletnici delovanja je Slovensko kulturno športno rekreacijsko društvo Tržič priredilo v soboto, 5. t. m., v sklopu revije Monfalconestate koncert Tržaškega partizanskega pevskega zbora Pinko Tomažič na Trgu Republike v Tržiču. Kakih petsto ljudi se je udeležilo prisrčnega večera, ki ga je uvedel pozdrav predsednice društva Bernardke Radetič. Šlo je za pravi dogodek, saj so tamkajšnji Slovenci lahko "enakovredno in enakopravno" z ostalimi italijanskimi društvi nastopili s svojo pesmijo in besedo na glavnem tržiškem trgu.

TELOVADBA V TRŽIČU

Na sliki so telovadkinje društva Tržič, ki so se udeležile letošnjega tečaja. Skupina ni bila velika, toda zelo vesela in razgibana. Pod vodstvom sposobne Loredane Kralj so vadila enkrat tedensko v telovadnici OŠ Duca d'Aosta v središču Tržiča od

novembra do maja. Zamisel se je izkazala kot svojevrstna in zanimiva, toda vesela družina si želi večjega odziva za prihodnjo sezono. Zato vabi vse iz bližnje okolice, iz Stivana, Devina in Sesljana, da se jim pridružijo. Ne bo jim žal. LG

O VOLITVAH V VIDEMSKI POKRAJINI

ERIKA JAZBAR

Prebivalci videmske pokrajine so v nedeljo, 13. junija, na voliščih dobili kar tri volilnice, saj so ob evropskem parlamentu obnovili mesta svojih predstavnikov tudi za videmski pokrajinski svet ter za domače uprave.

Če so za prvo preizkušnjo sledili evropskemu in italijanskemu trendu napredovanja desne sredine ob potrditvi močne Severne lige, ki je značilna za Furlanijo, se bosta za predsednika videmske pokrajinske uprave čez dva tedna potegovala kandidata desnorsredinske in levorsredinske koalicije, podjetnik Carlo Melzi (34,1%) in deželni tajnik Ljudske stranke Ivano Strizzolo (28,4%). Podobna slika velja tudi za pordenonsko pokrajino, kar pomeni, da je Severna liga, ki je v Vidmu dosegla 20% glasov, izpadla iz neposrednega volilnega boja za pokrajinske in večje občinske uprave (nad 5.000 prebivalcev).

Najpomembnejši podatki pa so seveda vezani na upravne volitve, saj so slednje v prvi vrsti odgovorne za delo na terenu, za navadnega državljanca

in za najzlahtnejšo obliko političnega delovanja. Omenjeni podatki pa so temeljnega pomena za Beneško Slovenijo oz. za slovenske kraje videmske pokrajine, ko gre za župane in svete, ki so naši narodnostni skupnosti naklonjeni.

K sreči so beneški volivci tudi tokrat potrdili trend, o katerem smo pisali pred štirimi leti, z nekaterimi razveseljivimi novostmi, vendar žal ne v vseh primerih. Bolj odprte liste občanov so namreč zmagale v občini Špeter, Srednje, Sovodnja, Grmek, Tipana, Fojda in Neme. V Podutani (Sv. Lenart) in Reziji pa nista prodrla. V Bardu je zmagala tranzverzalna lista s kandidatom Severne lige.

Nepričakovana novost pa prihaja iz Podbonesca, kjer je županovalec Nicola Marseglia (Slovinci ga namreč poznamo po osamljenem nastopu ob čedajskem podžupanu, ki ga je lani imel na avdicijah v Rimu za zaščitni zakon); tudi v tej občini se je od treh županskih kandidatov uveljavila napredna lista Piergiorgia Domenisa (36,9%).

V Špetru je premočno zmagala Bruna Dorbolò (66,1%),

dosedanja podžupanja in odbornica, sicer pa aktivna slovenska kulturna delavka. V občinskem svetu bo mesto tudi za dolgoletnega in priljubljenega župana Mariniga, ki je kandidiral na listi, kar pomeni, da bo šlo za kontinuiteto dobro opravljenega dela.

V Grmeku so potrdili za župana Canalaza (85,6%), v tem primeru pa je šlo za poseben volilni boj, saj je bila protikandidatinja bivša podžupanja. Dosedanjemu županu Garbazu so ponovno zaupali tudi v Srednjem (54,4%); v Sovodnji je mladi Lorenzo Cenroia z listo občanov premagal dosedanjega župana Cudriga (54,8%), edino razočaranje prihaja iz sedmih občin Nadiških dolin za Podutano, kjer slovenski odbornik pri Gorskem skupnosti Beppino Crisatig ni dosegel relativne večine; župan bo torej Giuseppe Sibau (52,5%).

V Terskih dolinah je ob Bardu treba spregovoriti tudi o Tipani, kjer se je uveljavila lista Elia Berra (58,2%), ki je že upravljal občino pred leti.

V Reziji dolgoletni in priljubljeni župan Luigi Paletti za las (25 glasov) ni potrdil svo-

jega mesta prvega občana. Rezijanski župan bo odslej Barbarino Sergio, ki bil obenem tudi predsednik društva Rozajanska dolina; upati je torej, da bo nadaljeval politiko valorizacije rezijanske kulturne specifike, ki je bila značilna za Palettijevo upravo.

Nazadnje pogledimo še v Kanalsko dolino, kjer je Slovenec Alessandro Oman (55%) novi župan občine Naborjet-Ovčja vas.

USPEL ŠPORTNI DAN V ŠPETRU

Prejšnji ponedeljek je tudi špeterska dvojezična šola imela svoj športni dan. Pod pokroviteljstvom ZŠSDI je namreč v popoldanskih urah potekal poligon, ki ga je pripravil Gorazd Pučnik. Pri koordinaciji tekmovalnega dela sta mu pomagala učiteljica Vesna Uršič in Martin Maver. Lep dan je bil na strani 82 otrok, tako da so si lahko privoščili še tekmovalne v igri med dvema ognjema. Sledilo je nagrajevanje, kjer je vsakega udeleženca športnega dneva nagradil predsednik ZŠSDI Jure Kufersin.

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE PESNIKU FRANCETU PREŠERNU

Le malokaterim je znano, da je veliki slovenski pesnik France Prešeren, po katerem smo dobili izredno dragoceno kulturno dediščino, v današnjem času pa tudi državno himno, pol leta svojega življenja preživel v Celovcu. Čeprav koroško obdobje od januarja do junija leta 1832 ni bilo za Prešerna lahko - meseci so ga dobesedno "matrali", preden je 26. maja samo zadostno opravil juristični izpit - so se ob 150-letnici pesnikove smrti spomnili tudi člani koroškega in avstrijskega PEN-kluba.

V sredo, 2. junija, ob šestih popoldne so prireditelji te majhne, a pomenljive slovesnosti (koroški PEN-klub, Mohorjeva družba, deželna knjigarna in založba KITAB) v sicer malo neobičajnem okolju, to je na dvorišču stavbe na vogalu Kobaridske ceste, kjer je nekoč bilo sodno poslopje, pozdravili kakih 50 gostov - med njimi slovenskega konzula in predstavnika slovenskih kulturnih in političnih organizacij -, ki so prisluhnili pevskima zboroma Zarja in Valentin Polanšek

ter govornikom. V imenu slovenskega PEN-kluba je spregovoril g. Hudeček s slovenske RTV, za koroški PEN-klub g. Baum in g. Brandstetter ter za avstrijskega pa g. Fischer. Vsi so bili mnenja, da je povezovanje na kulturnem področju med Koroško in Slovenijo nadvse potrebno in deloma tudi že vzpostavljeno. Hkrati pa so izrazili tudi obžalovanje, da tega velikega Slovenca avtorji publikacije, ki je izšla ob 800-letnici Celovca, niso imeli za vrednega omembe in da za odkritje spominske plošče ni bilo pravega posluha pri deželni vladi, saj ni dodelila obljubljenih podpore. V govoru o Francetu Prešernu je g. Domej omenil tudi njegov stik z slovenskima rojakoma Urbanom Jarnikom in Antonom Slomškom.

Po nazdravitvi v čast Francetu Prešernu so zbrani uradni odkrili ploščo na vogalu nekdanjega sodnega poslopja. Odslej bo bivanje velikega slovenskega pesnika v koroškem glavnem mestu znano vsem mimoidočim.

RB

Z ŽIČNICO DO SVETIH VIŠARIJ, KJER SE SREČUJEJO VERNIKI TREH NARODOV

KABINSKA ŽIČNICA v Ovčji vasi obratuje vsak dan od 19. junija do 5. septembra.

URNIK: delavniki 9.00 - 17.15; nedelje in prazniki 8.30 - 18.15.
Posebne ugodnosti za organizirane skupine (min. 25 oseb): povratna karta 14.000 lir.

Sv. maša: delavniki ob 12. uri; nedelje in prazniki ob 10., 11., 12. in 15. uri.

telecabina
MONTE
SANTO
DELL
LUSSARI

INFORMACIJE TEL. 0428/2967 - 64982. FAX 0428/40455

O VROČINI

JURIJ PALJK

O tisti vročini, ki da je danes neznosna, o taki vročini, ki da je še nikdar ni bilo, o vročini, ki da vedno sledi polarnemu mrazu, o televizijskih dnevnikih, pri katerih nam bodo sedaj iz dneva v dan stregli z nasveti, kako se ubraniti pred posledicami prevelike vročine, o vročini, ki je enaka vročini naših dedov, a so jo oni znali dostojno prenašati, ker so življenje jemali pač tako, kakršnega sta jim narava in ljubi Bog dajala, o vročini nasploh in o pasjih dnevih, ki so danes taki, kot so bili pred leti in jim zato še vedno rečemo pasji dnevi.

Neverjetno je, iz česa vsega se da narediti "scoop", časnikarsko novico za prvo stran. Če smo pozimi skoraj dva meseca poslušali do onemoglosti, kakšen mraz je, in se čudili časnikarjem, od kod prav njim toliko pridevnikov za opisovanje mraza, potem smo danes presenečeni nad časnikarskim poznavanjem stratosfere in ozonske luknje, ekološkega onesnaženja zraku in še česa. Nad vsem tem pa kraljuje vročina, ta neznosna vročina, ki bo od konca junija pa do prvih dni septembra polnila prve strani dnevnikov in televizijske dnevnikove ter radijska poročila. Niti en sam dan ne bo minil, ne da bi nas medijski ljudje spomnili, kako neznosno vroče je, kako smrtonosno je iti na plažo po deseti uri zju-

traj, kako nevarno je jesti to ali ono v vročini. Tudi takrat, ko bo deževalo, bodo govorili o neznosni vročini. Če je ne bo pri nas, pa bo gotovo v Španiji ali pa v Mehiki, če pa še tam ne, jo bodo našli pa prav zagotovo v Luxorju. Z Luxorjem nikdar ne pogrešiš.

Ko pomislim na svoja stara očeta, ki sta prežvela sibirske zime in sibirski poletja med prvo svetovno vojno in po njej v hudem pomanjkanju vsega, se nasmehnem, saj sta mi oba vedno pripovedovala o tem, kot o nečem naravnem, češ: "Tako je bilo: pozimi je tam zelo mrzlo, bolj kot pri nas, in poleti je tam pač velika vročina, večkrat še bolj toplo kot pri nas." Samo to in nič več. Navajena na delo na kmetih sta bila naučena na vreme, ki je včasih lepo in drugič grdo, a je vedno le vreme, kot je bilo vreme enako ali pa precej podobno za njune starše in za vse prednike.

Ali ste opazili, da vas po televiziji pitajo vedno z izvedencem iz ZDA, ki je odkril to in ono? Ste opazili, da napovedovalka vedno pove, da so na univerzi v državi Massachusets ali pa v Michiganu, da ne rečemo vedno na slovitim MIT-u, odkrili, kako se ozonska luknja nad nami vedno veča in je že dosegla take dimenzije, da bo to najbrž že usodno za vse člo-

veštvo, ker nas bo sonce tako ožgalo, da bomo vsi umrli od kožnega raka, ki se bo širil kot črna kuga v svetlem srednjem veku? Niste nikdar pomislili, zakaj nikdar ne rečejo, da so to odkrili v Ljubljani, Krakovu, v Lvovu, v Pragi, v Zagrebu ali pa v Trstu, da nismo ravno preveč provincialni in ne rečemo ravno v Gorici, nekje na Placuti, recimo? Ste slišali, kako vam elegantna napovedovalka pove, da že stopetdeset let ni bilo tako toplo? Tudi to vam povejo, da se ledeniki topijo, Antarktika pa najbrž tudi. Potem pride na vrsto še obvezni zdravnik, ki mora seveda kar se da strokovno izgledati - običajno gre za kakega emeritusa in univerzitetnega profesorja ali pa vsaj primarija - in vam v beli halji naroča v s strokovnimi izrazi popopranelem jeziku, kaj med vročimi dnevi smete in česa ne smete jesti ali piti, kaj je za vas dobro in kaj ne, kot da že sami ne bi vedeli, da ravno kranjskih klobas in vročega krompirja s toplim pivom ne boste jedli pod vročim soncem. Malce čudno se vam zdi, da je ta slavni doktor tako prijazen; ko namreč sami greste na pregled v vašo bolnišnico, njemu enaki ali vsaj podobni niso tako prijazni, nasprotno: občutek imate, da ste jim v napoto in neko neobdobja-treba, ne pa pacient, ki je prišel v bolnišnico samo zato, ker je moral priti. Običajno sloviti doktor zaključuje s tem, da vam naroči mediteransko dieto, kot se danes reče temu, kar jedo zvečine Italijani in mi seveda z njimi: pašto in paradižnike,

SLOVENIJA SE PRIPRAVLJA NA CLINTONOV OBISK

MARJAN DROBEŽ

CLINTON BO GOVORIL NA KONGRESNEM TRGU

Čeprav program bližnjega obiska predsednika Združenih držav Amerike Billa Clintona v Sloveniji še ni v celoti znan oz. objavljen, se je zvedelo za nekaj podrobnosti. Tako bo visoki gost v ponedeljek, 21. junija, popoldne na Kongresnem trgu, v centru Ljubljane, nagovoril Slovence. Program v njegovo čast se bo začel ob 16. uri s koncertom znanih slovenskih glasbenikov, potekal pa bo ob vsakem vremenu. Zaradi varnosti predsednika Clintona obiskovalci s sabo ne bodo smeli imeti večjih nahrbtnikov, velikih torb ali napisov, ob prihodu na Kongresni trg pa jih bodo pregledali varnostniki.

Za udeležbo na shodu ob nagovoru Billa Clintona na osrednjem ljubljanskem trgu bo treba imeti vstopnico, ki pa bo brezplačna. Razdeljevati so jih pričeli v ponedeljek, 14. junija, na Prešernovem trgu v Ljubljani.

PREDLOG O MEDNARODNI KONFERENCI O BALKANU

Predsednik države Milan Kučan je predsedniku ZDA Billu Clintonu poslal pismo s predlogom, naj bi v okviru urejanja razmer po vzpostavitvi miru na Kosovu pripravili mednarodno konferenco o Balkanu. Menijo, da bo to lahko ena od tem, o katerih bodo razpravljali med bližnjim obiskom ameriškega predsednika v Sloveniji. Omenjeni predlog naj bi po zahtevanju zunanjega ministra Borisa Frleca ne bil v nasprotju s t.i. Paktom o stabilnosti v jugovzhodni Evropi, v katerem sodeluje tudi Slovenija. Če bo zamisel o mednarodni konferenci o Balkanu sprejeta, bi jo nemara pripravili v Ljubljani. Za to se je zavzel tudi predsednik Češke Vaclav Havel.

OKROG ZAKONA O POSLANSKIH

Sprememba zakona o poslancih, ki naj bi omogočila ugodne pogoje za predčasno upokojevanje predstavnikov ljudstva, je v Sloveniji povzročila pravi val protestov javno-

sti, sindikatov ter društev in drugih organizacij upokojenec. Slišati je trditve in opozorila, da so poslanci sprejeli novele v omenjenem zakonu prekršili ustavo, ki zagotavlja enakost državljanov in cinično poteptali načela pravne in socialne države. Za posebne pravice poslancev pri upokojevanju je na zasedanju parlamenta 9. junija glasovalo 39 poslancev, proti pa jih je bilo 23.

Ugodnosti pri upokojevanju nemara niso večje, kot veljajo za poslance v drugih evropskih parlamentih, toda slovenski državljani protestirajo iz razlogov, ki odsevajo posebne razmere v Sloveniji, saj sprejemanje zakonov in drugih aktov poteka prepočasi, skoraj mukoma. Parlament se tudi skoraj ne odziva na težave in probleme v družbi, zlasti pa ne skrbi za uveljavitev socialne države. Poslanci so bili najbrž neprijetno presenečeni zaradi kritičnih odzivov javnosti.

UKREPI ZA POVEČANJE PROMETA Z ITALIJO

Slovenski notranji minister Borut Šuklje, ki je 10. junija s

sodelavci opravil delovni obisk pri Policijski upravi v Novi Gorici, je potem na novinarski konferenci opozoril tudi na zmanjševanje potniškega prometa čez mejne prehode med Slovenijo in Italijo na Goriškem. V prvih štirih mesecih je prehode mednarodnega in krajevnega značaja na omenjenem območju prestopilo v obe smeri kar za četrtino manj potnikov od obsega čezmejnega potniškega prometa v prvih štirih mesecih lanskega leta. Minister za notranje zadeve je dejal, da posamezna ministrstva in tudi vlada preučujejo razne možnosti oz. ukrepe, ki bi jih sprejeli za nov vzpon potniškega prometa čez slovensko-italijansko mejo. Seveda gre za morebitno znižanje cen, predvsem bencina, ki pa bi moral biti cenejši, kot je v Italiji, da bi bili tamkajšnji obiskovalci zainteresirani zanj. O olajšavah pri nakupu bencina in drugih goriv, ki naj bi jih uvedli ob slovensko-italijanski meji, je pred časom govoril tudi podpredsednik vlade Marjan Podobnik.

IMENOVAN NADZORNI ODBOR

ŠE O USTANAVLJANJU ŠTUDIJSKEGA SREDIŠČA GRAD VIPOLŽE

Svetniki občine Brda so na zasedanju 14. junija obravnavali tudi ustanavljanje študijskega središča grad Vipolže. Gre za zavod z mednarodnim obeležjem in vodstvom, ki bo sistematično in na znanstveni ravni pospeševal stike in sodelovanje med Goriškimi Brdi, sosednjo goriško pokrajino v Italiji in z nekaterimi območji na Koroškem oz. v Avstriji in Nemčiji. Na seji občinskega sveta so se dogovorili, da bodo v Svet omenjenega zavoda imenovali tudi osebnosti iz tujine, med njimi doktorja sociologije Ferrucia Clavaro iz Beneške Slovenije in zastopnika Avstrijskega inštituta za vzhodno in jugovzhodno Evropo. Predsednik Sveta zavoda pa bo Franc Mužič, župan občine Brda.

Na zasedanju občinskega sveta so imenovali tudi nadzorni odbor študijskega središča grad Vipolže, direktorja zavoda pa bodo imenovali pozneje. To študijsko središče v Goriških Brdih je sicer že začelo delovati in dokazalo, da je sposobno priklicati pozornost širše javnosti.

M.

OB DNEVU SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

Ob bližnjem 25. juniju, dnevu državnosti, bo v Sloveniji več proslav in slovesnosti v počastitev dogodkov ob razglasitvi neodvisne in samostojne države. Gre za 25. junij leta 1991, ko je parlament sprejel in razglasil temeljno ustavno listino o samostojnosti nove države, s čimer se je formalno končal osamosvojitveni proces; ta se je začel z volitvami in referendumom leta 1990. Sledila pa je vojna za Slovenijo, ko je bila neodvisnost države zagotovljena z oboroženim odporom zoper tedanjo jugoslovansko ljudsko armado.

Letos bodo poskušali po vsej Sloveniji oživiti duh in vsebino tedanjih dogodkov. Slovesnosti bodo tudi na mejnih prehodih na Škofijah, v Fernečih in v Rožni dolini, kjer so med osamosvojitveno vojno potekali ostri spopadi. Na mednarodnem mejnem prehodu v Rožni dolini bo svečanost privedila mestna občina, pobudo zanjo pa so dali svetnice in svetniki iz SDS. Ob spominskem obeležju v čast tedanjih dogodkov bodo na omenjenem prehodu, kjer so pripadniki teritorialne obrambe razorožili večjo enoto jugoslovanske vojske in uničili nekaj njenih tankov, postavili napis, na katerem bodo opisali, kako so potekali dogodki v Rožni dolini. Slovesnost na mednarodnem mejnem prehodu pri Novi Gorici bo v soboto, 26. junija, v popoldanskem času.

M.

V SLOVENIJI GOSTA MREŽA JAVNIH GLASBENIH ŠOL

Osnovna glasbena izobrazba, torej glasbena pismenost, spada med temeljne plove omike in celovito razvite osebnosti. V Sloveniji glasbeno vzgojo v osnovnih šolah dopolnjujejo glasbene šole, katerih delovanje ureja šolska zakonodaja. V zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja je določeno, da mora mreža javnih glasbenih šol omogočati zainteresiranim učencem osnovno glasbeno izobraževanje, nadarjenim pa zagotavljati pripravo za nadaljnje glasbeno izobraževanje. Za to dejavnost je zakonsko urejeno tudi financiranje iz državnega proračuna in iz sredstev občin. V Sloveniji v okviru omenjene mreže zdaj deluje 62 glasbenih šol. Obiskuje jih skupaj skoraj 18 tisoč učencev, ki jih poučuje 773 učiteljev glasbe. Glasbeni instrumenti, za katere je največ zanimanja, so klavir, harmonika, kitara in violina.

PREJELI SMO

ŽEJNI RESNICE

MIRAN MIHELIC

► solato in malo mesa s še manj kruha. Tako v Italiji. V Sloveniji najbrž naroča purana in kračo z malo krompirja in dosti zelja, v Nemčiji pa klobase z obveznim zeljem in piščančja bedra. Kaj pa naroča njihov kolega v Belgiji? Lahko ugibamo, da najbrž ne ravno svežih jajčk s priokusom dioksina.

In tako se počasi zaveš, da te imajo za norca, da je sicer res toplo, a je najbrž tako toplo bilo tudi našim staršem in prej našim nonotom, ki pa niso vsi po vrsti imeli klime v avtu in ne toliko osvežilnih pijač. V zameno so pili dosti več sveže vode in dobrega vinca, še jedli kruh iz peči, a tega bolj malo, ker so jedli več polente; vsaj za svoje prednike lahko to zagotovo zatrdim. Pozimi jih je preklemano bolj zeblo kot nas, a ne zato, ker je bilo bolj mraz, ampak zato, ker so imeli izredno slabe obutve, še slabše obleke in nobenega ogrevanja v hiši, če odmislimo kuhinjo, ki je bila tudi dnevni prostor - primorska hiša, po domače; poleti pa jim je bilo vroče, najbrž tudi bolj vroče kot nam in to predvsem zato, ker so morali dosti ročno in z domačo živaljo, konjem in volom, delati na polju, v vinogradih in v zadušljivo vlažnih gozdovih. V zameno jim takrat vsaj nihče ni težil, kakšna nevarnost jim preti, če se pretirano izpostavljajo soncu.

Vsaj to, če že drugega niso imeli. In seveda čas za pogovor, ki ga nimamo več. V zameno živimo v svetu komunikacij, a to je že druga zgodba.

Desetletja sramotjenja Cerkev, privzganja mladi generaciji sramu in strahu pred njo s ciljem: popolne diktature in popolne ateizacije našega naroda! To naj bi bila odločilna duhovna in moralna ovira na poti uveljavitve komunistične ideje v prakso. Toda, ko naj bi bila Cerkev na Slovenskem iz javnosti pregnana, se je komunistični vseeno sesul v lastno duhovno praznino in nazadnje še v lastno nasprotje. Današnja politika bivših komunistov se vse bolj razkriva kot laž tudi svoji neuki bazi - proletariatu, v imenu katerega so si skozi živa telesa izsekali pot na oblast. Toda to še ni vse. Najhujših posledic se še niti prav ne zavedamo, čeprav je bilo o tem marsikaj napisanega. Seveda pa naš (in ne le naš) narod ni ostal brez posledic - dvomov in razklanosti - znotraj posameznika in narodnega osebka kot celote. Tudi duhovne razklanosti, hudo načete samozavesti je več, kot si oblastniki in filozofski dvorniki pevci upajo priznati prav na svoji strani.

Krščanska duhovnost naroda, ki ga je pravzaprav kulturno izoblikovala in iz katere je rasel, je bila z vsemi sredstvi pregnana iz korenin slovenskega naroda. Poglejmo samo, kaj se dogaja danes, čeprav to še senca ni od mučenj in množičnih povojnih likvidiranj.

Vzhodnim narodom je komunizem prizadel prav invalidne posledice. Privilegiranci so npr. danes duhovno in svetovnonazorsko omejeni. Nekdo bo oporekal, kaj pa potrošniška družba, ki je ta čas prav tako duhovno pustošila po zahodni Evropi?! Res, toda tam so ljudje postajali tudi odporni proti njej. Zlasti proti tisti, ki prihaja na konju informatike, ki grozi tudi z negativno duhovno globalizacijo. To nas še vse čaka in to bistveno bolj intenzivno, boleče in grozeče.

Danes se ateizacija skozi potrošniško družbo itak pogloblja za vsakega, ki so mu privzgojili čredno obnašanje množice, s katero lahko skozi medije po mili volji manipulirajo. Z razliko od zahodnih držav, kjer so mediji uravnoteženi, so vsi naši nekdanji mediji, ki so bili v službi ateističnega komunizma, sedaj v službi te materialistične globalizacije. Ob začetku demokratizacije pa je vendar v slovenskem medijskem prostoru zasijalo nekaj več duhovne luči. Na ekranih smo lahko ponekod gledali pestre oddaje TV-3, po etru pa v večini krajev po Sloveniji še Radio Ognjišče. Žal pa je razvojna možnost te vrste vplivnih medijev tehnično zastala in se po prvem razcvetu celo delno osušila. Želeti je, da bi si tovrstni mediji opomogli in lahko dosegli sleherni slovensko vas.

PROMOCIJA SLOVENIJE V SVETU

NA SONČNI STRANI ALP

Dr. Jože Bernik, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa, in Jure Šterk, član SSK in znani slovenski pomorščak, sta slovenskim politikom in državnim upravi, ki skrbijo za promocijo Slovenije preko medijev, prejšnji teden zastavila nekaj vprašanj in dilem o spremembah nacionalnih simbolov, ki jih je slovenska politika po osamosvojitvi preprosto uknila. Vprašanja so se glasila nekako takole: Zakaj je Slovenija v svetu še osem let po osamosvojitvi neznan država? Kdo je umaknil lipov list - razpoznavni znak Slovenije? Zakaj se je uknilo geslo: Slovenija - Dežela na sončni strani Alp?

Predstavniki Svetovnega slovenskega kongresa so svoj "radovednost" tudi primereno obrazložili in pomisleke posredovali javnosti.

Njihovo prepričanje je, da je Dežela na sončni strani Alp bil slogan, ki je Slovenijo geografsko pa tudi politično opredeljeval. Po tej oznaki jo je bilo le stežka zamenjati s Slovaško, Slavonijo, Estonijo ali celo Irsko.

Slogan je označeval tudi temperament slovenskega človeka. Po njem je bilo spoznati njegovo trdnost, ki že tisočletja kljubuje vsem "viharnikom" na sončni strani vzhodnih Alp. Slogan Slovenija, moja dežela je potrjeval oboje: odločnost in pogum vseh,

ki se niso bali takratne jugoslovanske oblasti in ne življenja v samostojni državi.

Lipov list je postal simbol slovenstva še pred osamosvojitvijo. Na prsi so si ga ponosno pripenjali vsi tisti, ki so hrepeli po samostojnosti. Postavljali so jih celo na pročelja hiš, na pisemske ovojnice, kovali priponke in jih podarjali prijateljem, znancem in vsem, ki so hrepeli po slovenstvu. Sadili smo lipe kot simbol slovenstva, začetek naše samostojnosti. Na dan osamosvojitve jo je pred parlamentom blagoslovil slovenski nadškof. Svet nas je spoznal in priznal tudi s pomočjo jasnih državotvornih znakov. Slovenci po svetu so v prizadevanjih za mednarodno priznanje uporabljali omenjeni simbol in geslo; nove "rožice" pa se pravzaprav niso "prijele" razen tam, kjer so jih oglaševalci plačali.

Ker sedanji turistični simbol - šopek cvetja - ne označuje nacionalne prepoznavnosti Slovenije v svetu, Svetovni slovenski kongres predlaga, da slovenske nacionalne institucije, ki so kakorkoli povezane s promocijo Slovenije, vrnejo v javno rabo simbol lipovega lista in geslo Dežela na sončni strani Alp, jih uporabljajo na svojih predstavitenih in promocijskih gradivih ter jih tudi mednarodno zaščitijo.

POGOVOR / RADIVOJ PEČAR

AFERA NA GIRU

ROK OPPELT

Kako to, da so prav Marca Pantanija, ki je pred leti skupaj z Bugnom, Fondriestom in Chiappuccijem zabteval strožje preglede proti dopingu za zavarovanje kolesarjev, izločili iz dirke?

Nič ni presenetljivega. To je bilo v zraku že med Girom samim, točneje skoraj teden pred zaključkom kolesarskih dirk po Italiji. Res je, da je bil Pantani pred leti skupaj z drugimi kolesarji, ki so se danes že umaknili, med pobudniki strožjih predpisov za kontrole

Veliko senzacijo je povzročila izločitev kolesarja Marca Pantanija, lanskoletnega zmagovalca Gira in Toura, z letošnje krožne kolesarske dirke po Italiji. Na pregledu so ugotovili, da je imel previsok odstotek rdečih teles v krvi, in ga vsaj formalno izključili na osnovi predpisov za zaščito kolesarjev. Odločitev je okrepila tudi polemike v zvezi z jemanjem poživil in pripomočkov v kolesarstvu in športu sploh. Za intervju smo zaprosili znanega kolesarskega izvedenca Radivoja Pečarja (na sliki), organizatorja mednarodnih dirk in podpredsednika deželne kolesarske zveze. Kot glavni pobudnik KK Adria v Lonjerju, uveljavljen na vsedržavni in mednarodni ravni, zelo dobro pozna kolesarski svet. Veliko uspešnih kolesarjev se je udeležilo lonjerske dirke za pokal ZŠSDI. Naj omenimo le Fondriesta, Baldato, Casartellija, ki se je smrtno ponesrečil na Touru, Robellina, Conteja in Feguerasa.

proti dopingu, posebno pri poklicnih kolesarjih. Vseeno pa lahko zasledimo, da je to staljšče vsaj zadnje čase opustil.

Dovolj je, da poslušamo njegovo konferenco, ko zahteva, da se odstotna omejitev rdečih teles v krvi zviša na 55%, medtem ko je istočasno predsednik italijanske kolesarske zveze objavil v časopisu, da ima namen znižati dovoljeno količino hematokritov na 48%. Prišlo je do nesogla-

sja med Pantanijem, predstavnikom kolesarjev, in kolesarsko zvezo, saj je zelo razvidno, da si Pantani hoče prirediti pravila, ki naj bi bila primerna zanj, ne pa za druge. Spomnimo pa se tudi drugih kolesarjev, ki so jih v preteklosti izločili zaradi istih razlogov. Prišlo ni do nobene polemike, saj ti niso imeli podpore in slave, kakršno ima Pantani. Poleg tega pa so bili tudi prisiljeni, da molčijo. Ko bi kaj pro-

testirali, bi po vsej verjetnosti izgubili službo.

Pantanijeva afera pa je le del viharja, v katerem je danes kolesarski svet.

Stvar je, da je v Italiji velika polemika okrog preventivnih zdravniških kontrol v kolesarstvu, kot tudi v drugih športnih disciplinah. Naj omenim zelo stroge in pikolovske CONI-jeve preglede, katerim se italijanski kolesarji nočejo podvreči. Vsak si lahko ustvari svoje mnenje o tem.

Vrnimo se k Pantaniju. Mislite, da je le slučaj, da so ga "zašili" tik pred zaključkom Gira?

To, da so Pantanija ujeli dva dni pred njegovo apoteozo in seveda pred zmagovalnim prihodom v Milan, je le naključje, čeprav daje nekoliko misliti, da je zdravniška komisija "udarila" prav po tistih najhujših gorskih etapah in pregledala vseh deset najboljših.

Kolesar pa je kljub

temu vztrajal, da je prišlo do zarote.

Pantanijeva izjava niso tehtne, saj so pri drugih kolesarjih našli primeren odstotek rdečih krvničk. Proti-analize pri Pantaniju pa so dokazale, da je bil pri njem odstotek še višji, kot so ga namerili zdravniki kolesarske zveze. Ponovne analize po dvanajstih urah pa so pokazale nižji odstotek. To pa je samo po sebi umevno, ker se je lahko v tem času kolesar že odpočil.

Vi bi Pantaniju svetovali, naj se dokončno umakne od kolesarstva ali da se udeleži (kot je že kolesar sam izjavil) celo letošnje Vuelte po Španiji?

Pantani se bo udeležil Vuelte ne le zaradi lastne izbire, temveč tudi iz drugih razlogov. Podpisal je že velike pogodbe s sponzorji. Sponzorji pa so tisti, ki odločajo o njegovi usodi, ter če je še v njihovih interesih, ga rabijo kot maskoto za svoje "izdelke". Zatenkrat so odločili, da ga še držijo, zato pa bo v prihodnosti moral Pantani spoštovati vse pogodbe.

Kaj pa mislite o njegovi začetni izjavi, da se bo predčasno umaknil od kolesarstva?

Njegova začetna izjava, da se umakne, je bila nešportna. Po vsej verjetnosti je to trdil v trenutku obupa, ko se je znašel sam brez kakršne koli moralne podpore.

Dan pred afero je Gimondi primerjal Pantanija z Mercxom, nekateri pa celo z Indurainom. Zakaj je Pantani tako priljubljen in čemu skoraj vsi mediji solidarizirajo z njim?

Gimondijeva izjava je zelo nesmiselna in neprimerna. Mercx je bil izreden kolesar. Odličen je bil v sprintu kot tudi v gorah in na dirkah na kronometer, medtem ko je Pantanijeva odlika le ta, da sprinta v klanec in tam poveča razdaljo med sabo in drugimi tekmovalci. Z Indurainom pa ga sploh ne bi primerjali. Ta je bil res podoben Mercxu: dober je bil na vseh nivojih, med drugim pa je bil tudi odličen govornik. Preden je kaj izustil, je vedno dvakrat premislil. Ne pa kot Pantani, ki večkrat "strelja" take, da bi ga bilo lahko sram. Po drugi strani pa je po mojem mnenju Pantani izdelek medijev. Logično je, da je v Italiji že več let manjkal kolesarski idol. Chiappucci tega ni popolnoma dosegel, saj še po njegovi apoteozi na Touru, ko je devet dni vozil z rumeno majico, ni več zmogel tistega, kar so si od njega pričakovali Italijani. Prav zaradi tega mediji v glavnem branijo Pantanija, medtem ko se strokovnjaki in zdravniki sploh ne razumejo z njim.

Na letošnjem Giru so se dobro odrezali tudi Slovenci, posebno pa Hvastja.

Slovenci so imeli letos največji uspeh. Na Giru so nastopali kar trije: Hvastja, Hauptman in Štangelj. Dirko je končal le Hvastja, saj ima največ izkušenj pri profesionalcih. Hauptman pa se je letos prvič srečal z Girom; njegovo glavno delo pa je bilo pripravljavanje sprintov za svojega klubskega tovariša Van Niestena, nato pa se je takoj umaknil, ko so se začele prve gorske etape. Štangelja pa je doletela izredna smola, saj so si od njega pričakovali dobre rezultate tudi na skupni lestvici. Padel je in se poškodoval, tako da Gira ni mogel nadaljevati.

Ali imajo slovenski kolesarji v prihodnosti dobre možnosti za uveljavitev?

Rekel bi, da imajo Slovenci izredno dobre možnosti, posebno že omenjeni Hvastja, Štangelj in Hauptman, kot tudi Klemenčič, lanskoletni evropski prvak, in Valjavec, ki pa bo drugo leto nastopal s profesionalci. V Sloveniji je zelo aktivna profesionalna ekipa Krka-Telekom, ki ima nekatere res dobre igralce. V tujini dirka še Filip, lanskoletni zmagovalac dirke po Sloveniji, med Novomeščani (Krka) pa so še nekateri drugi dobri elementi, ki se bodo lahko izkazali le čez nekaj let, saj so še premladi za profesionalno arenno.

V SOBOTO BO PADLA ODLOČITEV O PRIREDITELJU ZOI 2006

MOŽNOSTI ZA USPEH ZIMSKIH OLIMPIJSKIH IGER BREZ MEJA

Prva ideja za kandidaturu Iger brez meja 2006 se je porodila že leta 1984, ko so Koroska, Furlanija-Julijska krajina in Slovenija - ta je bila tedaj še pod okriljem SFR Jugoslavije - sklenile, da se bodo skupno zavemale za Olimpijske igre (OI). Leta 1989 so trije predsedniki dežel podpisali skupno izjavo o nameri. Prva kandidatura za leto 2002 je bila neuspešna, saj je MOK izbral ameriški Salt Lake City. Ker obstaja možnost, da bodo OI leta 2006 po daljšem obdobju znova v srednji Evropi, so se odločili, da s prizadevanji za organizacijo OI nadaljujejo. V Celovcu je bila 3. julija 1997 podpisana izjava, v kateri so mesta Celovec, Trbiž in Kranjska Gora izrazila željo, da skupaj pripravijo OI 2006. Ustanovljeni so bili družba z omejeno zavezo in promocijski odbori. Slovensko stran je v pogovorih po oblasti ministrstva za šolstvo in šport najprej zastopala občina Kranjska Gora, ki je zdaj nosilec kandidature s slovenske strani. Skupni odbor za izvedbo Iger brez meja deluje v olimpijski hiši med Trbižem in Podkloštom - v opuščeni stavbi bivše avstrijske carinarnice; svojo pisarno ima tudi slovenski del na čelu z generalnim sekretarjem slovenskega nacionalnega organizacijskega komiteja Wojtehom Budinekom, pa tudi zamajski rojak Peter Gerdol, ki

Prireditelja olimpijskih iger leta 2006 bodo izbrali na 109. zasedanju Mednarodnega olimpijskega komiteja (MOK), ki bo v soboto, 19. junija, v Seulu. To je lahko torej zadnja priložnost za pogled v zgodovino kandidature za organizacijo Zimskih olimpijskih iger brez meja leta 2006 (Slovenija, Avstrija, Italija; uradni nosilec Celovec).

deluje v okviru italijanskega dela pripravljalnega odbora.

Zamisel je dosegla svoj prvi večji uspeh 2. decembra 1997. Večina članov avstrijskega olimpijskega komiteja je namreč tedaj glasovala za kandidaturu avstrijske Koroske oz. Celovca kot nosilca kandidature treh dežel pa niso obravnavali. Kljub temu pa je CONI v primeru MOK-ove nezadostne podpore Turinu napovedal podporo tej pobudi. Olimpijski komitej Slovenije (OKS) je uradno podprl kandidaturu za OI 2006 na seji izvršnega odbora v sredo, 17. decembra 1997, v Novi Gorici. V Sloveniji ni bilo protikandidatov. Konec januarja 1998 je predsednik slovenske vlade Janez Drnovšek na srečanju z avstrijskim zunanjim ministrom Wolfgangom Schuesslom v Ljubljani podprl kandidaturu. Februarja je postala

Kranjska Gora uradni nosilec s slovenske strani z obljubljenimi pomočjo Ljubljane, 21. marca pa so se župani gorenjskih občin odločili oblikovati Gorenjsko interesno skupnost (11 občin). Dne 7. maja je slovenska vlada pooblastila kranjskogorskega župana Jožeta Kotnika, da podpiše izjavo o nameri. Vlada je sprejela tudi finančno obveznost, da bo zagotovila 128 milijonov tolarjev kot vložek v skupno promocijo kandidature, od teh bo sama zagotovila 70% sredstev, ostalo pa naj bi prispevali Gorenjska interesna skupnost in partnerji. Nacionalni organizacijski komitej za organizacijo Zimskih olimpijskih iger (ZOR) brez meja 2006 je bil ustanovljen 14. maja, predseduje pa mu Ernest Petrič. Dne 13. julija je bila podpisana partnerska pogodba o ustanovitvi skupnega podjetja za promocijo kandidature ZOI 2006 - Celovec 2006. V podjetju so udeleženi slovenski, italijanski in avstrijski partnerji, ki z vložkom štirih milijonov avstrijskih šilingov enakopravno odločajo v vseh organih pod-

jetja. Slovenska vlada je 18. junija 1998 določila prvi del sredstev za kandidaturu, preostanek pa je bil določen v okviru proračuna za leto 1999. Na ustanovni seji predsedstva skupne kandidature 30. septembra 1998 v Celovcu je bil za predsednika izbran Avstrijec Michael Auserwinkler, predsednik slovenskega Nacionalnega organizacijskega komiteja za kandidaturu treh dežel (NOK - ZOI 2006) Ernest Petrič pa je bil potrjen za podpredsednika skupnega odbora. Dosje kandidature za pripravo OI treh dežel je bil 26. avgusta 1998 dokončan, nato so ga dostavili na sedež MOK, ki je na osnovi tega gradiva pripravil prve ocene in tudi načrt obiska posebne komisije MOK. Ta si je tudi ogledala prizorišča. Podobne dosjeje je pripravilo vseh šest kandidatov. V dosjeju OI brez meja na 418 straneh podrobno obdelanih 18 različnih tematskih področij, od tekmovališč, transporta, varnosti in drugih pomembnih podrobnosti, na podlagi katerih se bo MOK odločal o organizatorju iger leta 2006. Pripravili so ga v dveh uradnih jezikih MOK: v angleškem in francoskem. Dosje so dobili tudi vsi člani MOK. Prizorišča kandidature za igre brez meja v Sloveniji, Italiji in Avstriji je od nedelje, 25. oktobra 1998, do torka, 27. oktobra, obiskala posebna komisija MOK, ki ji je načeloval Japonec Čiharu

Ilgaja; slednji je na OI leta 1956 v Cortini d'Ampezzo osvojil srebro v slalomu. Člani komisije so 26. oktobra obiskali tudi Ljubljano, kjer so si ogledali hokejsko dvorano v Tivoliju in nekatere druge objekte v slovenskem glavnem mestu, kjer je predviden moški hokejski turnir, Planico (smučarski skoki in skoki za nordijsko kombinacijo) ter Kranjsko Goro (moški slalom, veleslalom in kombinacijski slalom). Zaradi izbruha korupcijske afere v MOK po odkritju nepravilnosti pri izbiri kandidatov za OI so člani izvršnega odbora (IO) MOK 23. in 24. januarja 1999 v Lausanni sprejeli nekaj pomembnih sklepov. Nekateri zadevajo tudi kandidaturu za OI leta 2006. Spremembe so na izrednem zasedanju MOK 16. in 17. marca potrdili. Zaradi spremembne procedure glasovanja pri izbiri prireditelja OI so morali kandidati za OI spremeniti tudi način predstavitve svojih prednosti. Sprva so bila predvidena lobiranje pri članih MOK in vabila na najodmevnejše športne prireditve. Po sklepu MOK pa njegovi člani ne smejo prihajati na prizorišča kandidatki za OI in prav tako ne sprejemati njihovih odposlancev. "Naša kandidatura ima tudi po poročilu, ki ga je članom IO MOK predstavila posebna ocenjevalna komisija, možnosti za uspeh. Zato ni razloga, da ne bi zagnano nadaljevali z delom. Sklepi MOK nam gotovo ne škodujejo, novo stanje glede dvostopenjskega glasovanja ima za nas prav take posledice kot prej," je tedaj ocenil predsednik slovenskega dela kandidacijskega odbora Ernest Petrič.

ALPIN / STR. 15

SKLAD ZA BALKAN

Italijanski zunanji minister Dini je pred nekaj dnevi v intervjuju za milanski gospodarski dnevnik *Il Sole 24 Ore* napovedal, da namerava Italija ustanoviti poseben sklad za obnovo Balkana in da ne bo šlo za nekakšne finančne darove ali nepovratna sredstva, ampak za sklad, iz katerega naj bi črpali sredstva za obnovo celotnega področja. V prvi vrsti naj bi na ta način financirali razne obnovitvene in razvojne načrte za Kosovo. Glavnino sredstev bodo namenili javnim uspravam prizadetih pokrajin, da bodo primerno uredile skrbstvene in socialne službe. Del sredstev bi namenili ponovnemu zagonu družinskih kmetij in manjših obrtniških delavnic, obenem pa tudi sofinanciranju obnove infrastrukture in šolskih poslopj ter bolnišnic in ambulanc. Minister Dini je še ugotavljal, da bo morala Italija svoje sodelovanje uskladiti z evropskimi načrti in da upa, da bodo mednarodno konferenco za Balkan priredili v Bariju, ko bodo sodelujoče države lahko na jasnejši način določale načine in oblike mednarodne pomoči za obnovo Balkana in predvsem za utrditev miru.

S 14. STRANI

MOŽNOSTI ZA USPEH...

KANDIDATI ZA OLIMPIJSKE IGRE (OI) LETA 2006

Kandidatov je skupno šest: Celovec (skupna kandidatura Slovenije, Furlanije-Juljske krajine in avstrijske Koroške: *Ol brez meja*), Zakopani (Poljska), Turin (Italija), Sion (Švica), Helsinki (Finska) in Poprad (Slovaška). Podatki v nadaljevanju tega zapisa temeljijo na poročilu ocenjevalne komisije MOK in na predstavivnih dosjeh kandidatur.

Celovec. Prebivalcev (mesto): 90.595. Proračun OI: 605 milijonov ameriških dolarjev. Predvideni prihodki: 605 milijonov dolarjev. Investicije: 214,6 milijona. Prednosti: zanimiv koncept iger brez meja s prizorišči v Avstriji, Italiji in Sloveniji, ponuja bogate kulturne dogodke, bogato športno tradicijo regije in objekte, na katerih je bilo že mnogo velikih mednarodnih tekmovanj. Pomanjkljivosti: razdalje med prizorišči utegnejo povzročiti logistične težave in povečati transportne stroške.

Helsinki, Finska. Prebivalcev: 539.353. Proračun OI: 467 milijonov. Prihodki: 482 milijonov. Investicije: 242,3 milijona. Prednosti: dobri športni objekti, posluš za okolje-varstvene probleme, primerne namestitve, dobre mednarodne prometne povezave. Pomanjkljivosti: razdalje med prizorišči, Lillehammer na Norveškem naj bi gostil alpsko smučanje zaradi pomanjkanja takih prizorišč na Finskem, zato mogoče transportne in organizacijske težave.

Poprad, Slovaška. Prebivalcev: 55.483. Proračun OI

582 milijonov. Predvideni prihodki: 582 milijonov. Investicije: 343,5 milijona. Prednosti: slikovita prizorišča in velika zgoščenost prizorišč. Pomanjkljivosti: pomanjkanje izkušenj pri organizaciji velikih tekmovanj; brez finančnih garancij; neustrezna infrastruktura; brez lokalnega letališča in mednarodnih letalskih povezav.

Sion, Švica. Prebivalcev: 26.379. Proračun: 901 milijonov. Predvideni prihodki: 901 milijonov. Investicije: 351,2 milijona. Prednosti: dobra infrastruktura, namestitve in prometno omrežje, posluš za okolje, finančne garancije, na prizoriščih je bilo že mnogo velikih mednarodnih tekmovanj. Pomanjkljivosti: bob in sankanje v St. Moritzu, okrog šest ur vožnje z avtomobilom.

Turin, Italija. Prebivalcev: 2,2 milijona. Proračun: 780 milijonov. Predvideni prihodki: 815 milijonov. Investicije: 597 milijonov. Prednosti: dobre mednarodne povezave in sodelovanje z okoljevarstvenimi organizacijami, velika kvaliteta alpskih smučarskih prizorišč. Pomanjkljivosti: nekateri objekti za igre na ledu v Turinu so predvideni na začasnih lokacijah in jih bodo po OI podrli; alpsko smučanje več kot dve uri od Turina, možni veliki prometni zastoji.

Zakopane, Poljska. Prebivalcev: 29.783. Proračun: 845 milijonov. Predvideni prihodki: 855 milijonov. Investicije: 407,6 milijona. Prednosti: dober celotni športni koncept iger. Pomanjkljivosti: športni, namestitveni in transportni objekti potrebujejo temeljito prenovo, nasprotovanje nekaterih okoljevarstvenih skupin, negotov proračun.

ODPRTJE NOVE PRAŽARNE CREMCAFFÉ V SEŽANI

V petek, 11. junija, so na Orleški cesti v obrtni coni v Sežani ob številni udeležbi predstavnikov oblasti in gospodarskega sveta ter prijateljev uradno odprli in blagoslovili novo pražarno, last znanega tržaškega podjetja Cremcaffé, ki je že desetletja uveljavljena znamka na področju trgovine s kavo. Firma Cremcaffé je že nekaj let v lasti uglednih tržaških slovenskih podjetnikov, in sicer družine Polojaz-Lokar, ki je na Tržaškem zaslovela na področju trgovine s kavo z znanim podjetjem Cogeco. Ravno ustanovitelj in častni predsednik Cogeca, Libero Polojaz, je s prerezanjem traka (na sliki) uradno odprl novi obrat. Od leta 1991 je Cremcaffé prisotna tudi na slovenskem trgu. Tistega leta je bila namreč ustanovljena mešana družba Worldcafé kot izključni zastopnik Cremcafféja v Sloveniji, vodita pa jo tržaška Slovenca, brata Tomaž in Aljoša Milič iz Briščikov.

FOTO: BEKOMA

Firma je začela poslovati najprej na Primorskem, nato v Ljubljani, na koncu pa se je njeno delovno področje razširilo na celo Slovenijo. Worldcafé je kmalu presegl 100.000 kg kave letno, prodane skoraj izključno v javnih lokalih. Leta 1996 so pri družbi, ki se je do tedaj ukvarjala le s trgovsko dejavnostjo, uvideli možnost praženja kave neposredno v Sloveniji, zato so leta 1997 začeli z načrtom preoblikovanja podjetja v proizvodno dejavnost. Večjemu številu zunanjih sodelavcev so poverili izdelavo izvedbene študije pod nadzorom družbe Informest. Študija je bila ena od prvih, ki so prejele prispevek Evropske zveze JOPP-Facility 2. Sledila je izgradnja pražarne, ki je začela delovati poleti leta 1998. V obratu je zaposlenih deset uslužbencev. Kot so nam dejali predstavniki družbe Worldcafé, trenutno sprajijo okoli 15 ton kave mesečno, računajo pa na povečanje proizvodnje, tako da je potencialna zmogljivost pražarne 40 ton kave mesečno. Naj omenimo tudi, da je Cremcaffé prisotna tudi na hrvaškem trgu s pražarno v Boljuni v hrvaški Istri.

Potem ko je na petkovi slovesnosti Tomaž Milič orisal delovanje družbe Worldcafé, je predsednik družbe Cremcaffé dr. Vanja Lokar v svojem posegu označil odprtje pražarne oz. organiziranje lastne proizvodne linije kot nujen pogoj za uspešno konkuriranje z drugimi kakovostnimi proizvodi, ki so že prisotni na slovenskem trgu. Pri tem, je še dejal, obstajajo vsi pogoji, da v tej nameri tudi uspejo, saj je družba Worldcafé resno in zdravo podjetje, ki bo nudilo veliko zadoščenja. Dr. Lokar se je zahvalil tako krajevnim oblastem kot tudi vlada Italije in Slovenije, ki sta po njegovih besedah postavili "prave temelje za boljše medsebojne odnose in s tem omogočili uspešno gospodarsko sodelovanje tudi z uresničitvijo projektov, kot je ta." "V naši neposredni bližini", je še dejal dr. Lokar, "teče važna železniška proga, ki je v zgodovini bila najprej glavna prometnica med tržaškim pristaniščem in avstro-ogrsko monarhijo, danes pa ti tiri postajajo najvažnejša povezava

med Zahodno in Vzhodno Evropo; v tej luči bo morala Slovenija odigrati pomembno vlogo tudi glede na integracijske procese pri vključevanju v Evropsko unijo; k temu bodo nedvomno pomagali tudi zgledni in dobri odnosi med obema sosednjima državama."

Dr. Vanja Lokar je med drugim označil odprtje nove pražarne kot važen gospodarski dosežek ne le za sežansko, ampak za celotno kraško regijo. Pri tem je treba opozoriti na besede župana občine Sežana Mira Kluna, ki je pozitivno ocenil odprtje obrata, saj je bilo sežansko območje v zadnjih letih priča bolj propadanju kot pa nastajanju podjetij, pa tudi vstop Slovenije v Evropsko unijo prinaša nevarnost večje brezposelnosti. Zato lahko vlada upravičeno veselje ob odprtju pražarne. Občina Sežana, je še dejal župan Klun, pa si bo prizadevala ustvariti pogoje, ki bodo omogočili prihod novih investitorjev.

IŽ

EVRO, POGODBE IN DRUŽBE (2)

DAMJAN HLEDE

V zvezi z odnosom med družbami in evrom pride najprej v poštev ustanavljanje novih družb. Od 1. januarja 1999 se lahko kapitalske in osebne družbe ustanovijo z družbeno glavnico, izraženo alternativno v državni valuti, v evru ali pa v obeh denarnih enotah. Naj že takoj na začetku povemo, da se vsem, ki nameravajo ustanavljati nove družbe, izplača, da glavnico in deleže ali delnice že takoj v ustanovnem aktu izrazijo v evru ali vsaj v obeh denarnih enotah (evru in državni valuti). V drugačnem primeru bodo morali do 31. decembra leta 2001 poskrbeti za pretvorbo glavnice in deležev ali delnic v evro, kar bo najprej zahtevalo od njih nekaj časa za potrebne izračune, v primeru osebnih družb in delniških družb, katerih vrednost delnic je nižja od 200 lir ali pri katerih obstajajo tudi privilegirane delnice, pa tudi organizacijsko in finančno breme, saj bo potreben občni zbor z notarskim zapisom. Za delniške družbe, pri katerih je vrednost delnic višja od 200 lir, pa bo zadostoval sklep upravnega odbora, ki ga bo moral odobriti sodnik. Ta oparila, ki bodo za nove družbe (ustanovljene po 1. januarju 1999) potrebna le v primerih, ko bo družbena glavnica v ustanovni listini izražena le v lirah, bodo pa nujna za vse "stare" družbe, za vse tiste torej, ki so bile ustanovljene do 31. decembra 1998.

Nove družbe, ki bodo glavnico izrazile že takoj v evru,

morajo upoštevati nove mere, ki bodo veljale za glavnico kapitalskih družb po 1. januarju leta 2001. Za delniške družbe (SPA in SAPA) bo najnižja možna glavnica znašala 100.000 evrov (sedaj je 200 milijonov lir). Za družbe z omejeno odgovornostjo (SRL) pa bo najnižja možna glavnica znašala 10.000 evrov (sedaj je 20 milijonov lir). Najnižja vrednost posamezne delnice ali družbenega deleža bo 1 evro.

Specifična pravila za pretvorbo družbene glavnice ter družbenih deležev ali delnic v evro vsebuje zakon št. 213/98. Ne da bi se spuščali v posamezne primere izračunov, lahko na tem mestu povemo, da bo pri pretvorbi nedvomno prišlo do nujnih zaokroženj. Rezultat pretvorbe, ki ga dosežemo tako, da obstoječo vrednost v lirah delimo s pretvorbno mero evropske valute, bo torej treba zaokrožiti na drugo decimalno navzgor ali navzdol. Pri zaokroženju navzgor bo torej postalo nujno zvišanje glavnice s prenosom sredstev iz rezerv v glavnico. V primeru odsotnosti ali nezadostnosti rezerv in nepripravljenosti članov na nova vplačila se bo lahko pristojni organ (občni zbor ali upravni odbor, glede na zgoraj omejeno razdelitev) odločil za zaokroženje navzdol, kljub temu da je rezultat pretvorbe narekoval zaokroženje navzgor. Pri zaokroženju navzdol pa bo, obratno, treba družbeno glavnico znižati s prenosom sredstev iz glavnice v rezerve.

KONEC

KRATKE

HRVAŠKA POTREBUJE POMOČ

Hrvaška je vzpostavila tesnejše stike z deželno upravo Furlanije-Juljske krajine. Ob zadnjem srečanju med predsednikom deželne vlade Antonionem in podtajnikom v hrvaškem zunanjem ministru Sanadarjem, je slednji zaprosil deželno upravo za pomoč pri gospodarski in družbeni obnovi širšega področja Slavonije, ki je bilo močno prizadeto v minulih letih. Še zlasti so boji uničili mesti Vukovar in Osijek ter njuno širšo okolico. Deželna uprava je pripravila načrt za razvoj malih industrijskih podjetij, za družbene storitve, za ureditev vodovodnih in namakalnih sistemov, za gradnjo nekaterih infrastrukturnih in manjše elektrarne ter novo strukturo za uničevanje smeti in odpadkov. Deželna vlada je že zaprosila pristojna italijanska ministva za pristanek in pomoč pri uresničitvi teh načrtov. Predstavljeni načrt pa predvideva sodelovanje med javnimi ustanovami in tudi zasebniki, ki bi bili zainteresirani za vlaganje na Hrvaškem.

RAZVOJNI NAČRT POŠTNE SLUŽBE

Pred kratkim se je v F-Jk mudil pooblaščen upravitelj italijanske državne poštne službe Corrado Passera. Njegov obisk je sodil v okvir preverjanja možnosti izvajanja novega razvojnega podjetniškega načrta italijanske pošte, obenem pa se je Passera tudi srečal z javnimi upravitelji. S predsednikom deželne vlade Robertom Antonionem je podpisal sporazum o namenih za poskusno uporabo odročnih poštne uradov v gorskih predelih dežele FJ-k za javno korist na zdravstvenem, turističnem, anagrafskem in davčnem področju. Razvojni načrt je bil izdelan z namenom, da se storitve poštne službe dvignejo na evropsko raven. Med pobudami velja omeniti povezavo poštne službe z računalsko mrežo, možnost plačevanja z bančnimi čeki tudi v poštne uradih, možnost menjave deviz, uvedbo mednarodne elektronske poštne nakaznice za pošiljanje denarnih sredstev, za upokojenje pa možnost nakazila pokojnine na pošto knjižico oz. poštne tekoči račun. Poštna služba pa

je med drugim povečala število svojih podružnic od 99 na 140 enot. Tudi F-Jk je bogatejša za novo podružnico, ki deluje v Tolmeču (ostale so v Trstu, Gorici, Vidmu in Pordenonu).

SDGZ: NOVE TELEFONSKE ŠTEVILKE

Zaradi čedalje večjega telefonskega prometa in ureditve novega elektronskega telekomunikacijskega omrežja so od 10. junija letos uvedli na osrednjem sedežu SDGZ - Servis D.z.o.j. v Trstu, v ulici Cicerone 8, nove telefonske številke. Odslej bodo člani in stranke lahko klicali neposredno po telefonu posamezne urade in oddelke. Tako se bodo izognili zamudnemu čakalju zaradi nasičenih telefonskih linij, saj centrala trenutno ni kos razporeditvi pogovorov prek trinajst razpoložljivih linij za klice od zunaj.

Nove telefonske številke so: centrala: 040-67248-11; tajništvo: 040-67248-13; urad plač: 040-67248-18; knjigovodstvo: 040-67248-20; organizacijsko tajništvo: 040-67248-24. Številka telefaksa ostaja nespremenjena: telefaks: 040-362692.

S TVOJIM PODPISOM Za OSEM OD TISOČ KATOLIŠKI CERKVI BO PRIŠLA TVOJA POMOČ TJA, KJE R JE POTREBNA.

Tudi letos lahko v davčni prijavi oddaš svoj podpis v okencu Osem od tisoč v korist katoliški Cerкви. Tvoj podpis bo postal za najšibkejše voda, kruh, knjigo, zdravila, sprejemanje in upanje. Za duhovnike bo predstavljal pomoč in podporo njihovemu evangeljskemu poslanstvu. In za 70% umetnostne dediščine naše države bo pomenil zaščito in varstvo. Kot vsako leto bodo uporabljeni prispevki iz sklada Osem od tisoč z učinkovitostjo in prozornostjo v tisočih posegih v Italiji in deželah tretjega sveta. Na tisoče verskih in karitativnih del, ki bodo nosila tudi tvoje ime.

CHIESA CATTOLICA CEI Conferenza Episcopale Italiana

Podpiši se v okence "Chiesa Cattolica" na obrazcu Unico '99 ali na svoji prijavi (mod. CUD) in oddaj do 31. julija na poštah ali povezanih bankah. Informacije: Televideo RAI na strani 373 ali na spletni strani www.sovvenire.it